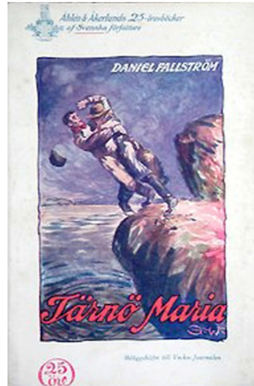

TÄRNÖ MARIA

AF

DANIEL FALLSTRÖM

GÖTEBORG 1912
ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG

Pappersleverantör:
GRANHOLMS PAPPERSBRUK, GEMLA
GÖTEBORG 1912
ELANDERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG.

Förord till den elektroniska utgåvan

Scannad direkt för Projekt Runeberg i oktober 2012 av Bert H.

TÄRNÖ MARIA

i.

T ängst ut i den yttersta norra skärgården, där man mellan de nakna hällarna, liknande strandade jättehvalar, skymtar en strimma af det silfvergråa hafvet, ligger en ö, hvilken för den som färdas förbi ter sig som en enda stor bukett vildblomster simmande på den blanka fjärden. Denna ö kalla skärgårds-borna Tärnö, och väl förtjänar den sitt namn, ty spetsvingade, rödnäbbade tärnor kretsa kring hennes utskjutande sanduddar och öfvernatta på de grynnor, som befinna sig på norra sidan om ön.

Då detta skrifves äges ön af en gammal styf skut-skeppare, som slagit sig i ro efter hårda och slitsamma dagar, och det är Anders Jansson, jag har att tacka för följande historia — åtminstone erhöll jag stoffet till den af honom.

Det var i Olof Karlssons, den förre ägarens tid. Då stod på västra sidan af ön en nytimrad och rödmålad stuga med hvitrappade skorstenar och hvitstrukna knutar och fönsterbräden. Några lummiga askar och ett par snedblåsta fruktträd skuggade gårdsplanen, och båthuset speglade sitt af sol och regn blekta halmtak i viken, hvilken här skar djupt in, kantad med vass.Längs stranden stodo gistorna utställda i dubbla led och på träkrokarna

hängde nyfärgade, välbyggda skötar till torkning. En väldig kvarneka låg, fäst vid en påle, på svaj i viken, och när försommarsolen stack på, såg det riktigt hemtrefligt och inbjudande ut, så en sommarnöjessökande stockholmare skulle nog icke dröjt med att lägga beslag på idyllen — gubben Karlssons stuga och trädgårdsland.

Det var en vindstill, kvaf eftermiddag fram i rötmånaden. Himlen lofvade åska, och fiskmåsarnas gälla skri bådade oväder. Och det var fara värdt att gubben Karlssons rynkade, buskiga och neddragna munvinklar gjorde detsamma.

J a, gubben såg inte riktigt belåten ut med världen, där han långsamt kom gående från båthuset, betänksamt valkande tuggbussen från den ena sidan till den andra. Händerna höll han i kors på ryggen, och den i grönt skiftande filthatten, som ridit ut många regnbyar, satt djupt neddragen i pannan. Då och då stannade han, mumlade någonting för sig själf och for med handen begrundande öfver sitt stripiga, grå-sprängda skägg. Så satte han sig åter tungt i gång och väl framkommen till boningshuset slog han några undersökande lofvar kring detsamma, innan han beslöt sig för att gå in.

Där inne satt den tjuguåriga dottern och sysslade med näten, som blifvit illa åtgångna af den senaste stormen. För att kunna arbeta mera obehindradt, hade hon lagt af den hemmaväfda bomullskoftan och satt i blotta linnet. Det svarta håret hade löst upp sig och fallit ned på ryggen i en tung fläta, ifvernhade framkallat en liflig rodnad på hennes solbrända kinder och för att få arbetet att gå gnolade hon i ett hela tiden.

Då och då lät hon några ögonblick de flinka, litet stora, men välformade händerna hvila i skötet, lyfte hufvudet och kastade en spejande blick ut mot fjärden. Och det hände därvid rätt ofta, att det flög en skugga öfver hennes mörkblåa, sammetslena ögon, och att en lätt, omedveten suck höjde den fasta barmen, hvars glänsande hvita hull skimrade genom öppningen i linnet. Men så gnolade hon på nytt, böjde hufvudet och tog fatt i näten.

Maria hade varit förlofvad vid sjutton års ålder, men nu var förlofningen bruten, och hon lika fri som bofinken, hvilken kvittrade där utanför i björken. Fästmannen hade varit Jonas Hök, en ung båtsman, men så hade han kommit på slarf inne i den stora staden, tagit sig till att supa och blifvit afskedad ur kronans tjänst. Och som Maria just aldrig varit vidare fäst vid honom, så hade hon skickat honom för-lofningsringen tillbaka.

Nu trädde emellertid gubben Karlsson in i kammaren och lade dröjande ifrån sig den runda filthatten på skänken. Dottern nickade, och fadern nickade tyst igen. Någonting var det då med honom, det var säkert, ty annars brukade han alltid ha ett godmodigt, om också litet grofkornigt skämt på läpparna och en lekfull klapp åt Maja, när han kom från sjön. Men nu — moltyst och butter.

Till sist, när hon ingenting sa’, gick han fram tillflickan och ställde sig med tummarna i armhålen på skinnvästen att se på, medan hon arbetade.

»Hm!»

Detta var alltid början, när han hade något viktigt att andraga.

»Hm!. . . Jag kommer från moster din.»

»Mår hon bra då?»

»Nej, — det är så galet som hälst. Hon är sjuk — illa sjuk.»

»Har hon förkylt sig?»

»Är du stolliger! — Midt i rötmånan! Inte då! — Hon har fått sig en skrämsel.»

Flickan släppte näten och såg undrande på fadern.

Och denne fortsatte:

»Du vet, att man under en längre tid har stulit rundt omkring på öarna — nu har man varit hos moster din också. Hennes silfver höll på att gå all världens väg i natt, ser du, gumman satte p för det, hon. Och till på köpet fick hon tag i, hvad det är för en gynnare, som huserar nattetid som den lede själf.»

»Hvem ä det då?»

Rösten skälfde en smula, då hon gjorde frågan, och den varma färgen vek ett ögonblick från hennes kinder. Gubben Karlsson, som märkte det, kände sig riktigt illa till mods öfver att behöfva ta bladet från munnen och tala till punkt. Han stärkte sig dessförinnan med en duktig, nyinlagd buss. Och så började han:

»Det var i natt vid tolftiden. Gumman hade just krupit till kojs och låg nu och läste sin aftonbön — som fromt folk brukar och moster din i synnerhet —medan hon räknade ut, när den gula tofshönan skulle komma fram med kycklingar — du vet ju att hönset ligger på ägg under brygghuset? Rätt som det var visade sig en mörk gestalt utanför rutan. Denna trycktes in strax därpå — ljudlöst, alldeles ljudlöst

— den rackarn begagnade tjäradt papper, förstår du, min flicka lilla. Gumman hajade naturligtvis till och drog täcket öfver hufvudet, då hon kände, hur det började gå kalla kårar utefter ryggen på henne. Men så kunde hon inte låta bli, utan tittade upp ett litet tag. Då stod den mörke midt i rummet och slukade med ögonen det gamla ekskåpet, där han nog visste att det fanns både gamla silfvertumlare och annan grannlåt. I nästa stund var han i färd med att dyrka upp låset till moster I^isas skattkammare, under det han allt emellanåt önskade käringen

— som han skam till sägandes kallade moster din — för fan i våld. Du kan tänka dig själf, lilla Maria, att det måtte inte ha varit så värst trefligt. Också reste sig håret — som man säger — på din gamla moster, och hon kände stelkrampen komma. Här gällde det att handla raskt, och gumman — det vet du — kan vara rapp i vändningarna. Hon ur sängen som ett jehu och fram till karlen.»

»Jonas!» skrek hon och grep honom i armen. »Jes-ses, Jonas, hvad gör du? ... är du från förståndet?!»

»Ser du, moster såg nog rätt, hon. Det var verkligen Jonas, det var den där illfänaden, som jag en gång ville göra till son i huset, men — man kan bedra sig på folk, som mästerman sa, när den hängde sprang med repet.»Det sista tilläde han i en ursäktande ton, ity han visste nog med sig själf, att han varit den förnämsta orsaken till att förlofningen med Jonas Hök kom till stånd. Gubben höll styft på uniformen — hade själf varit båtsman i unga dar — och önskade därför till svärson en »kronans karl». Men som Hök inte längre höll färgen och allra minst visat sig vara krona till karl, så var gubben Karlsson hjärtinnerli-gen glad öfver att dottern inte vidare ville veta af f. d. båtsmannen.

Maria hade suttit tyst och uppmärksamt lyssnande under faderns berättelse. Men vid tanken på, att Hök i alla fall en gång varit hennes trolofvade, rodnade hon ända upp till hårfästet och kunde rakt inte sitta stilla längre vid arbetet, utan steg upp och ställde sig vid fönstret för att låta den friska vinden från Svartlögan blåsa på sig.

Efter en stund vände hon sig om mot fadern, och med en fast blick på denne frågade hon:

»Hur gick det sedan? . . . Kom han undan?»

»Det tror jag det! — En sådan klippare som Jonas låter inte fånga sig så lätt. Han stötte moster hårdt för bröstet och slank ut samma väg han kommit in

— och det så fort som möjligt. Gumman åter igen ligger nu till sängs och är just som litet skraltig efter den där passagen»

»Såå — det är synd med moster!»

Hon gick långsamt fram till spiseln, där hon började spänta stickor, men på den tankfulla blicken och de rynkade ögonbrynen kunde man se att hennes själ var långt ifrån det hon hade för händer.Gubben Karlsson stod vid det öppna fönstret och gjorde väderleksobservationer.

Himlen och den vidsträckta Svartlögafjärden hade nu bytt utseende.

Molnen skiftade nu i mörkviolett. Här och där voro de sönderslitna i ljusröda eller svafvelgula fantastiskt formade stormskyar och längst borta, ut åt hafvet till, stack ett nästan biåsvart molnbälte upp, ur hvilket det då och då blixtrade. Vattnet hade antagit en blygrå färgton, och den stilla ytan bröts redan af en och annan fräsande våg, som liknade en snöhvit fiskmås, seglande fram öfver fjärden för utspända vingar.

»Vi få oss oväder — och det ett, som heter duga — gratulerar dem, som äro ute!» mumlade den gamle skärkarlen och därmed stängde han fönstret, på det att draget icke skulle locka in åskan.lockan var sex på aftonen.

* ^ Maria var ensam hemma. Karlsson hade nämligen, då ovädret saktat, begifvit sig af till en nyodling midt på ön, men lofvat vara hemma innan mörkret föll på. Men fastän fadern således icke var närvarande, om något oförutsedt skulle påkomma, kände sig den unga flickan icke ensam, ty där — där midt i viken hade speljakten Flygfisken kastat ankar, och de starkt akterstagade masterna pekade stolta och trotsiga upp mot de framvältrande molnmassorna, under det att det smäckra, elegant böjda skrofvet behagfullt höjde och sänkte sig för sjöarna.

Flygfisken hade kommit för en god stund sedan och skjutit in i viken för fulla segel och med skummet yrande om bogen. Den hade kommit med en last af gamla kära, till hälften vemodsfulla minnen om bord, hvilka ännu ägde förmåga att komma den tjugoårigas hjärta att klappa fortare. Och där hon stod och betraktade en af kungliga svenska segelsällskapets bästa seglare, genomlefde hon i minnet alla de solljusa sommardagar, hon tillbragt ombord på Flygfisken, och hon påminde sig med en viss stolthet en beckmörk, byig septemberafton förra hösten, då hon lotsat jakten förbi de farliga skären vid Harholmensudde och genom en djärf vändning tagit Natthugget

— en svår undervattensklippa — dikt 0111 styrbord och så med ens låtit Flygfisken sträcka för fulla segel ut i öppna fjärden. Det var en seglats, som inte gjorts i mannaminne — åtminstone förklarade den gamle Backas-Olle med bestämdhet att »han inte hört talas om en så våghalsad styrman», men så hade hon också som hon tyckte blifvit mer än kungligt belönad därför. Den unge grosshandlaren hade nämligen, sedan faran väl var öfver, tagit hennes händer i sina, sett på henne länge, mycket länge, — den blicken kunde hon se’n aldrig glömma! — och så hade han sagt »tack!» och tonfallet i detta »tack!» kunde hon när som helst få att ljuda i sina öron, ty ehuru stormens tjut i tackel och tåg nästan förtagit klangen i hans röst, hade den likväl trängt till djupet af hennes hjärta, och detta enkla men varma »tack!» hade som genom ett trollslag skapat en ny värld af tankar inom henne.

Och nu var Flygfisken åter här — hon rodnade omedvetet, bara hon tänkte därpå — och nu först tyckte den unga skärgårdsjäntan, att sommaren riktigt hade kommit, att det blifvit sol och grönt omkring henne, fast hösten redan kändes i luften, de svarta stormmolnen ströko i ilande fart fram öfver öarna och skären, mot hvilka fjärdarna sände sina massor till storms för att, splittrade mot klipporna, lösas upp i ett fint för vinden drifvande duggregn.

Hon var så fördjupad i sina minnen, tänkte så lifligt på Flygfiskens ägare, att när i detta ögonblick smygande steg tassade bakom henne, och ett par hän-der lades som en bindel framför hennes ögon, hon kände sig fullt förvissad om, att det var den hon tänkte på, som stod bakom henne.

»Hvem är det? . . . Gissa!» hviskade någon i hennes öra, och hon sökte draga sig till minnes, hvar hon hört den rösten förr. Att den var en bekants, — det hade hon klart för sig, men hans var det inte.

»Nå, hur går det — gissa på bara!» [

Jag kan inte!»

Händerna togos från hennes ögon, och hon vände sig om med ett godt skratt åt upptåget, men det klingande friska skrattet dog på hennes läppar, och med högra armen gjorde hon en af värj ande åtbörd.

Jonas Hök stod leende framför henne.

»Den gången gjorde jag dig bet, Maria,» sade denne utan att bry sig det ringaste om hennes visade afsky. »Du kunde väl aldrig tänka, att jag skulle våga mig hit in i getingboet. Men, ser du, jag hade någonting otalt med dig och så . . .»

»Hvad kunna vi ha otalt med hvarandra?» af bröt Maria och satte sig ned vid fönstret och började syna näten.

Hök stod kvar, där han stod, lika tvärsäker, som hade han varit herre i huset.

»Du har vackra händer, Maria!»

Hon låtsade icke höra.

»Du har granna ögon som slå eld i själen lika bra som stål och flinta slå eld i fnöske.»

Hon kastade näten ifrån sig och gick fram i rummet.

»Om du inte går din väg, ropar jag på hjälp. Ochdå blir du fast! Man vet, att du i natt gjorde inbrott kos min moster på Granholmen. — Att du spelade och drack, det visste jag, men att du stal, det kunde jag aldrig tänka mig — du, som förr var så hederlig!»

Han lät henne tala till punkt, — ja, han var nog artig att vänta en lång stund på, att hon skulle fortsätta, men då ingenting kom, sade han med sin lugna, djupa röst:

»Allt det där är sant, men lika så visst är, att din gestalt är den mest intagande jag sett, och ändå har jag i andra länder sett kvinnor, som. . .»

Hon tog ett par steg fram emot honom, såg honom rakt i ansiktet med sina ärliga blå ögon och sade endast:

»Tig!»

Han föll ur sin roll för ett ögonblick, och medan han sökte tillkämpa sig fattningen, slog han bort några dammkorn på den bredskyggiga, svarta filthatten.

Jonas Hök var ingen teaterbof med skelande ögon och rödt stripigt hår samt dito skägg. Han var ingen ful karl — tvärt om! — men han ingaf likväl af sky genom den ormlika mjukheten i sina rörelser och den kattlika blicken, som aldrig såg folk i ansiktet, men likväl följde en lika troget som ens egen skugga. I hans djupa bas låg däremot någonting som slog an emot ens vilja. Dessutom hade vistandet i hufvud-staden och hans resor på handelsfartyg förskaffat honom en viss jargon i sättet att uttrycka sig, och hos Jonas Hök återfann man icke ett spår af den obe-lefvade, men också rättframme skärgårdsbon. Hanvar den vidtbereste sjömannen, den i kasernen uppfostrade båtsmannen och till sist halfslusken från Stockholmsgatorna, som i folkträngseln uppsnappat ett eller annat slagord, och som från femte raden på »kungliga» fört ut med sig i lifvet en eller annan gest, en eller annan replik, som slagit an på honom, och som han sedan öfvade sig i att använda.

Då Hök märkte, att hans smicker för länge sedan förfelat sin verkan på Maria, som nu mera inte var någon oerfaren flicka, hvilken trodde allt glimmande vara guld, så kastade han om och beslöt sig för att vinna henne på annat sätt, ty — vinna henne måste han. Den gamla lidelsen hade vaknat på nytt och med fördubblad styrka.

»Maria,» sade han ödmjukt och tummade hatten, »jag vet att du föraktar mig, och du har skäl, stora skäl därtill.»

»Ja, nog har jag skäl.»

»Men du skulle kanske inte döma mig så hårdt, om du kunde kasta en blick i mitt inre, om jag berättade dig, hur jag kämpat emot, innan jag föll, och hvad detta fall har kostat mig!»

Han låtsade kväfva en snyftning.

Maria såg på honom för ett ögonblick, men som hon visste, att hela hans lif var en enda stor lögn, trodde hon icke nu heller på hvad han sade.

»Jag är förolyckad och simmar öfvergifven omkring på ett öde haf, jag har inte en gång ett halmstrå att hålla mig fast vid, och likväl skulle jag kunna räddas.»

Maria började bli uppmärksam.

»Och på hvad sätt skulle du kunna räddas?»Han närmade sig henne med ett uttryck af djup förtviflan i sitt ansikte.

»Den där vintern i Stockholm var min olycka. Du kan inte tänka dig, hur djupt och hur lätt man sjunker, när skammen hvilar bly tung öfver en människa. Jag hade fått mitt afsked, och så hade jag — fått förlofningsringen tillbaka. Det sista var det värsta. Jag började supa — det var godt om tillfälle — och så kom jag i slang med en hop löst folk, dagdrif-vare som jag.»

»Nå, då var det lätt gjordt. Vi höllos på krogarna om dagarna och om nätterna — ja, natten tillbragte man ofta i någon uthuslänga vid Roslagstull, en annan gång kunde man logera i någon kåk uppe i Hornskroken, — det var som det föll sig. — Men det där lifvet kunde naturligtvis inte fortfara. En vacker vårdag gaf jag mig i väg hit ut jämte ett par andra kamrater och under de varma månaderna har det gått utmärkt att bo på sommarnöje i skärgården. Men jag leds vid det här lifvet: jag vill bli människa igen.»

Det knäppte i dörren, och Hök kastade en orolig blick omkring rummet, och säkerheten i hans sätt att vara försvann. Men sedan han gjort sig förvissad om, att ingen fara var på färde, fortsatte han:

»Jag har skrapat samman en smula pängar, och som det här i landet är för trångt för mig, ämnar jag emigrera. Amerika skall bli mitt nya fädernesland, där frågar ingen: »hvarifrån?» och där skall jag, så sant mig Gud hjälpe, bli en ny människa. Det är min dröm, ser du.»

Han såg sig på nytt omkring i rummet, lät hatten falla till golfvet och slog armen kring lifvet på den unga skärgårdsflickan.

»Följ mig dit!» utbrast han lidelsefullt.

»Min Gud! .. släpp mig!»

Han slog armen fastare omkring henne.

»Följ mig dit!» upprepade han, »och jag är räddad! Du skall bli den ängel, som leder mig in på det rättas väg. Vi skola sätta bo där borta ... du skall bli rik genom mitt arbete. För Guds skull följ mig, Maria!»

Hon slet sig lös ifrån honom.

»Aldrig!»

Likblek, med sammanbitna tänder och knutna näfvar stod han framför henne. Detta i fast orubblig ton uttalade »aldrig!» reste en mur mellan honom och hans lycka, men han var icke den man, som lät af-spisa sig med ett nej! då hans lidelse fordrade ett ja!

»Så, du vill inte,» sade han med dof röst, »du vill inte följa mig. — Nå, gör som du vill! Men det svär jag dig och er alla, att ni skall få veta af mig. Må du bära följderna af hvad som händer! Din far, din bror på Järfsö — alla, som du håller af — alla skola de få dyrt plikta för ditt förbannade aldrig!»

Han hade förföljt henne tvärs öfver rummet och jagat henne in i fönstersmygen, där hon stannade med ryggen stödd mot fönsterposten och händerna hopknäppta öfver barmen, blek af sinnesrörelse och med ett ängsligt uttryck i sina ögon. Hon visste, att hon hade drifvit denne laglöse man till det yttersta. Och att hans hotelser icke voro endast tomma ord — därtill kände hon honom allt för_väl. Nej, här var alltatt befara. Och på henne berodde det att fria eller fälla! Om hon skulle söka att draga ut på tiden, tills hennes far kom? Nej, det dugde icke: Hök skulle kanske döda honom! — Hvad skulle hon taga sig till? . . . Skulle hon då uppoffra sig själf, låta alla de förhoppningar hon ställde på lifvet, falla för att följa denne man, som hon afskydde och som kanske, när hans kärleksrus var förbi, skulle lämna henne efter sig på vägen som en leksak, hvilken han tröttnat på?

— Skulle hon göra detta, kräfdes då detta offer af henne?

Hök såg hennes tvekan; han skådade tvärs igenom henne och såg, hur det brottades i hennes själ, och han beslöt att fresta henne ännu en gång.

»Maria, kom! ... Jag älskar dig!»

Han fattade hennes hand, och hon lät honom ta den, men just som han böjde sig ned för att kyssa, glänste en ingifvelse till i hennes ögon, och ett drag af beslutsamhet lade sig kring hennes läppar.

»Nå väl, jag följer dig, Jonas!»

Det lät, som gaf hon ändtligen vika.

»Redan i natt?» sporde han dröjande och med tonvikt på hvarje ord.

»Redan i natt! — Jag skall endast ordna det nödvändigaste, och sedan . . . hvar kunna vi råkas?» tilläde hon helt kort.

»Vid midnatt. . . i Kungsklyftan på Hingsten. — Och du kommer säkert?»

»Säkert! — Se här min hand därpå!»

Och hon gaf honom ett fast handslag.plygfiskens ägare Robert Hillman låg och drog sig ' inne i sin kajuta. Han hade nyss slutat sin supé och lät nu maten smälta, medan han drack sitt kaffe och rökte i ro.

Han hade tagit af sig i skjortärmarna och sträckt ut sig till sin fulla längd på den väggfasta divanen på styrbords sida. Händerna hade han knäppt ihop om nacken, och den brinnande cigarren pekade rakt upp mot kajuttaket, hållet i ljusgrönt med arabesker i matt silfver.

Robert Hillman eller Bob, som han kort och godt kallades af sina vänner, skulle icke i detta ögonblick kunnat stödja bevisen för sin tillvaro på Cartesius' bekanta sats: cogito ergo sum, ty han tänkte i detta ögonblick på rakt ingenting alls. Han njöt sin siesta och lät svallvågorna från fjärden gunga sig in i drömmarnas värld. Men något som likväl bevisade, att han lefde och hade sin varelse, var den lätta, ljusblåa rökring, som han då och då trollade fram i luften, liksom ville han innesluta sig i en magisk trollcirkel.

Och inom en magisk krets, dragen af någon välgörande fé, måtte visst hans vagga ha stått, ty hvad han än företog sig, alltid gick det för fulla segel — alldeles som Flygfisken ute på de vida, djupblåa fjär-darna. Ja, Bob hade haft »flax», som man säger i Stockholm när man talar omen af lyckan gynnad karl, och likväl kunde man inte märka det på honom. — Aldrig något skräfvel! — alltid lika mot både hög och låg. Ingen öfverdrifven lyx i sina vanor, flärdlös, men elegant i sin klädsel! Den enda verkligt kostsamma öfverflödsartikel han tillät sig äga var speljakten, men så bestod han sig inte heller något annat sommarnöje. Det hade nämligen varit hans dröm som pojke, när han gick ut på Kastellholmen för att röka cigaretter i smyg, att en gång få sig egen speljakt med prisstandert på toppen. Drömmen hade nu blifvit verklighet, och de timmar han tillbragte om bord på Flygfisken, kallade han själf »de fridlysta». Han hade nog många bekanta, som under högsommaren bjödo honom ut till sig på deras sommarnöjen, men Bob tyckte inte om sällskapslifvet — bättre var den drömmande ensligheten under det hvita sun-tältet och den friska doften af tång, som steg upp ur hafvet! Och när det gick friskt undan, och man jagade i kapp med måsarna och strök för fyllda segel förbi stränderna, då kände sig Bob i sitt esse och gaf den öfriga världen så mycket som flyger och far.

Han var nu trettio år, och mammorna i de familjer, där han umgicks, tyckte det kunde vara på tiden, att han upphörde med sitt fiskmåslif och började tänka på att gifta sig.

»Gifta mig! . . . och med hvilken?» skrattade Bob, när man började sondera honom i och för det ändamålet.»Kors! med en ung och vacker och talangfull flicka!»

»Jag tackar!»

Och så svängde han sig om på klacken och slog döförat till för den återstående delen af aftonen.

Bob, ska ni veta, hade bildat sig en åsikt om de se kallade vackra och talangfulla flickorna. Han had-nämligen funnit, att om det var en omtalad skönhet, fanns det vanligtvis ingenting kvar hos henne af husliga dygder, var det återigen en talang, så befarade han mycket riktigt, att hon skulle komma att sysselsätta sig vida mer med pianot eller penseln än med honom, och att ha till rival ett piano — brr! . . .

Nej, Bob var i det fallet en stor egoist. Skulle han någonsin gifta sig, ville han fullt och helt äga den kvinna, han älskade, och han ville inte, att hon skulle vara vissnad både till kropp och själ efter att ha dansat fram genom en ändlös räcka af förströelser. En blaserad kvinna var för honom ett oting.

»När min hustru en gång träder öfver min tröskel,» brukade han säga, »skall det vara som stege våren in i mitt

hem.»

Men i sällskapslifvet, det bländande, men innehållslösa sällskapslifvet, hade han aldrig känt någon frisk vårfläkt, och det var därför han så ofta sträckte ut till hafs för att andas luft.

Bob låg ännu kvar på divanen och gonade sig, och hade han inte haft cigarren, som höll honom vaken, hade han bestämdt slumrat in.

Plötsligt gläntade någon på dörrarna till kajutan, och ett skäggigt ansikte visade sig i öppningen.

»Grosshandlarn!»Denne reste sig på ena armbågen och såg mot dörren.

»Du, Knagg! . . hvad är det fråga om?»

»J ag skulle bara varsko grosshandlarn om, att Maria från Tärnön är ombord och frågar, om hon får stiga ned. — Det är visst något viktigt.»

Bob blef i hast klarvaken. Han steg upp, strök den svarta luggen ur pannan och skrek åt Knagg:

»Kom hit, gamla beckbyxa, och hjälp migjpå med rocken!»

»Knaggen», en präktig typ för en gammal sjöman, som passerat linjen sina modiga femton gånger, lin-kade fram i kajutan, grep fatt i kavajen och började hala och dra.

Och så kom den till sist på.

»Bed nu jungfru Karlsdotter vara af den godheten

— förstår Knaggen? — vara af den godheten attstiga ned. — Marsch, landkrabba!»

»landkrabba! . . . det ska han just säga åt en som agerat Neftunus minst fem gånger,» mumlade gubben i vredesmod och gaf sig upp på däck.

Strax därefter öppnades dörrarna till kajutan, och det dämpade skenet från lampan, hvilken vid en fin stålkedja hängde ned från kajuttaket, föll öfver den unga skärgårdsflickans högväxta och kraftfulla gestalt.

Bob gick fram till henne och räckte henne handen, som man räcker den till en vän.

»Tack för sist och välkommen!» sade han.

Hon tackade genom en böjning på hufvudet, och han beundrade den värdighet, hon omedvetet inlade i denna enkla rörelse.»Med hvilket behag skulle hon inte göra les hon-neurs!» tänkte han.

»Behagar ni inte stiga fram och ta plats?» han visade med en gest på divanen.

»Tack!»

Hon gick fram och satte sig. Han förblef stående framför henne.

»Grosshandlarn undrar väl öfver, hvarför jag gjort mig så djärf att komma ombord, men jag hade mina skäl: jag ämnade be grosshandlarn om en tjänst.»

»Så. — Det skall bli ett nöje att tjäna er.»

»Säg inte det! Det är ingen lätt tjänst, jag ämnar begära. Mången skulle säga nej med detsamma, och de flesta skulle tveka.»

»Det låter höra sig! — Då kan ni komma att sätta värde på mig en smula.»

»Det gör jag redan, och det är just därför som. . .»

Hon tyckte, att hon sagt för mycket, och den solbrända hyn öfvergöts af en djup rodnad.

Bob drog nu fram en korgstol och satte sig.

»Nå, och det är just därför som ...»

Maria slog upp de långa, mörka ögonhåren och såg på honom med en klar blick.

»Ja, det är därför, att jag tror på honom, som jag kommit hit. — I natt står mycket på spel, bland annat min framtid — men grosshandlarn kan rädda den, om han vill.»

»Jag! — Hur är det möjligt?»

»Det låter underligt, men det är likväl så. — Får jag berätta någonting?»

»Jag skall vara idel öra — det lofvar jag!»»Nå väl!»

Och så berättade hon klart och redigt, hvad läsaren redan känner.

»Det förvånar troligen grosshandlarn, att jag inte i främsta rummet vändt mig till min far,» slutade hon, »men gubben är gammal och kan inte uträtta någonting mot en sådan en som Jonas. Dessutom skulle far aldrig ha tillåtit, att jag inställt mig på mötesplatsen, och likväl är detta enda sättet att fånga höken i hans egen snara. — Vill nu grosshandlarn hjälpa mig eller inte?>v

Bob reste sig upp och tog hennes båda händer i sina.

»Om jag vill hjälpa er?» sade han mildt, »skulle någon man kunna neka er detta?»

Hon drog sakta sina händer ur hans, såg på honom länge, mycket länge, som ville hon för alltid minnas honom så, som han nu stod framför henne, vek, men på samma gång med manligt allvar i blicken.

»Jag skall aldrig glömma er vänlighet,» sade hon sakta, nästan hviskande, men på tonfallet kunde man höra, att hon talade sant.

En kvart därefter lämnade Maria från Tärnön lustjakten, och Bob hjälpte henne med egen hand ned i båten.

»Klockan half tolf får jag således vänta Maria,» sade han, där han stod med ena foten på relingen, medan han höll sig fast med vänstra handen i stor-segelsvantet.

»Ja, klockan half tolf.»Hon viftade åt Bob, sänkte sedan årbladen i vattnet och rodde bort.

Men länge stod Bob och såg efter henne, och dessemellan tog han lanternan, som stod på kajuttaket och svängde med den i luften.

Lanternan lyste med rödt sken, och rödt betyder ju kärlek.

Skulle Bob kanhända älska. . . ?

Han steg plötsligt ned från relingen och ropade framåt skansen:

»Alle man på däck!»

Och så gick han ned i kajutan för att taga på olje-duksrocken och sydvästen, det började nämligen regnstänka.Norr om Tärnö, på ungefär fyra kabellängders afstånd från densamma, reser sig ur fjärden ett ofantligt klippblock, som förråder vulkaniskt ursprung och kallas Hingsten.

På långt håll har blocket skapnad af en sådan, men ju närmare man kommer försvinner likheten. Man finner då att blocket eller rättare sagdt den lilla klipp-ön icke består af ett enda granitstycke, utan är sönderspräng och splittrad allt ifrån toppen ända ned till vattenytan. Ror man tätt intill dessa skrofliga klippväggar, vid hvilka knappast en enda växt lyckats få rotfäste, får man intrycket af en öfverväldi-gande massa, och vattnet synes alldeles svart tätt bredvid de blankspolade hällarna. Men så, när man minst anar det, öppnar sig den lodrätt stupande bergväggen, och man har framför sig ett leende strandparti. Hängbjörkar luta sig fram öfver gröna hasseldungar, fågelkvitter smyger ut öfver fjärden, och man kan lägga sig ned på båtbottnen och känna doften af elggräs och mogna smultron.

På södra sidan af denna klippö i miniatyr är Kungs-klyf t an belägen. Där tyckes en j ättehand hafva bändt i tu berget, och naturen har sedan gjort sitt till för att skyla öfver detta hårdhändta handtag, ty öfverallti rämnorna klänger hallonbusken och sträcker fram sina grenar, som svikta under tyngden af de härligaste vildhallon. En

mjuk, välluktande mossa täcker den stenbundna marken, och slår man sig ned och tar ryggstöd mot en ärevördig gammal gråsten, har man en den präktigaste fonddekoration framför sig: den vida fjärden med sitt blomstersmycke, Tärnö, och långt, långt borta i blånande dimma — hafvet. Klyftan ligger för öfrigt högt öfver vattenytan och är endast tillgänglig från den norra sidan af Hingsten.

Sitt namn — Kungsklyftan — har den troligen någon gammal sägen att tacka för, men denna har nu fallit ur befolkningens minne, och endast namnet står kvar.

De voro tre: Jonas Hök, I/ump-Hans och Strykern. Och de höllo nu ett sista afskedsgille inne i den gästvänliga Kungsklyftan.

De lågo framstupa på magen med snuggan hängande mellan läpparna, kortlapparna i näfven och literbuteljen midt emellan sig.

Torrveden brann och sprakade ett stycke ifrån dem, och då händerna styfnade af nattkylan, måste de upp för att värma dem.

Detta började likväl nu bli ett något vågadt experiment, ty sista gången Strykern hade varit framme vid elden hade han slagit korsben och ramlat framstupa öfver bränderna. Han hade blifvit svedd i ansiktet och på händerna, men nu kände han inte det ringaste, tack vare sista »klämmen», utan trodde fullt och fast, hvad Höken sade, att han hade bränt sig pånässlorna. Och så spelade han knack värre och svor öfver blindnässlorna, när han tappade.

Och han tappade gång på gång.

Det samma gjorde också Lump-Hans, men han sa* inte ett knyst utan fortsatte att spela med den kallblodigaste min i världen.

Jonas Hök, som vann, tycktes egendomligt nog vara den otåligaste i laget. Han såg ofta på klockan och kastade dessemellan en spejande blick bort åt Tärnö.

»Hör nu, gossar», sa han till sist och kastade ifrån sig korten, »tycker ni som jag, så ge vi fan i att spela längre.»

»Nej du! Vi ska allt hålla ut så länge det finns pän-gar i beten. Nu kommer det din tur att bli klådd,» menade Iyump-Hans.

»Joo, du, nu sir du, kommer det din tur,» instämde Strykern och sökte ta sig en sup i smyg.

IvUmp-Hans gaf, och man fortsatte att spela.

Hök strök åter till sig hela insatsen.

»Du spelar falskt!» morrade Hans och slog med näfven i mossan. »Jag har nog märkt det hela tiden, fast jag ingenting sagt.»

»Bevisa det!»

»Ja, bevisa’t!» sade Strykern och sökte förgäfves få brännvinsbuteljen att stå säkert i mossan.

»Bevisa det! — Hvad skulle det tjäna till?» utbrast Hans och reste på sig. »Det lär man väl ändå veta, att en skälm är en skälm.»

»Ska det vara åt mig det där?» frågade Hök och lekte med korten.

»Si så, inte något gruff, gubbar!» skrek Strykernoch svängde med buteljen. »Det är bara de fördömda nässlorna, som stigit er åt hufvudet! — Ni ska vara glada och ta hvarandra i famn, och så ska ni. . .»

Han af bröt sitt tal för att fördjupa sig i naturfilosofiska betraktelser öfver en myra, som släpade på ett granbarr, och i nästa ögonblick somnade han och drömde, att han gick för första gången till Herrans nattvard.

»Nå, tar du dina ord tillbaka?» frågade Hök och skramlade med silfverkronorna i byxfickan.

IyUmp-Hans lyssnade till klangen och svarade:

»Kyss till! . . . Inte är det värdt att bråka vänner emellan längre. — Hit med näfven!»

Försoningen stadfästades med ett väldigt handslag, och Hans föreslog, att man skulle röka en fredspipa.

»Efter som vi ändå en gång måste sätta oss in i de amerikanska förhållandena,» tilläde han och bjöd Hök den stoppade och tända pipan, »så är det så godt att börja först som sist.»

Och så spelade man rödskinn och rökte fredspipa och drack brännvin.

»Sofver det där nötet?» frågade Hök efter en stunds tystnad och pekade med foten på Strykern.

»Som en stock!»

»Kom då hit skall jag säga dig ett ord så godt som två!»

Han gick och satte sig bredvid Jonas.

»Ser du, min gubbe lilla,» började denne och lade sin hand liksom smekande på Hans' axel, »ser du, det var aldrig min mening att behålla de sextio, som jag vann $f dig på bondtolfva. Tycker^du det! —=Nej, jag spelade falskt bara för att kunna klå det där nötet, ser du — ja, det gjorde jag verkligen, och det var för vårt gemensamma bästa.»

Hök talade lugnt och öfvertygande och rökte mellan pauserna, i det han icke låtsades märka, att IyUmp-Hans blef allt mer och mer intresserad.

»För vårt gemensamma bästa, säger du? — Det kan jag inte förstå!»

»Har jag inte jämt och ständigt sagt dig, Hans, att du är ett nöt?»

^ »Det har du visst det, men . . .»

»Men du har aldrig velat tro mig. — Nå, då skall du komma att ge mig rätt nu då för en gång. — Hvad tror du egentligen om den där Strykern?»

Hans tog af sig mössan och ref sig i hufvudet, medan han ömsom såg på den sofvande Strykern och ömsom på Jonas.

»Ja, för att säga rent ut, så. . . så tror jag, att det där svinet är bättre än vi båda två.»

Hök drog ned mungiporna och blåste ut en tät rök-hvirfvel.

»Hvad menar du med ditt 'bättre'!» frågade han.

»Jag menar, att Strykern är en fattig satan, som har en smula hjärta i behåll, och som inte är färdig att begå hvilka saker som helst.»

»Hjärta!» upprepade Hök försmädligt och knackade ur pipan mot en gråsten. »Ja, det är just därför att Strykern har hjärta, som jag plockat honom i kväll.

— Ser du, min gubbe lilla, Strykern duger inte för Amerika. Här hemma ha vi gjort affärer i smått, men där borta ska vi göra i stort. Strykern skullebara vara i vägen ... Vi skulle både få kläda och föda honom, men någon nytta — det skulle han aldrig komma att göra oss, och därför, ser du, ligga nu hans respenningar i min ficka. Strykern får vackert bli hemma, och det är vi som resa i hans ställe.»

»Det var således för att göra Strykerns färd till Amerika om intet, som du spelade af honom hans pängar.»

»Ja visst!»

U »Men det är i alla fall synd om Strykern: han gick och drömde om. . .»

»Dumheter!» af bröt Jonas, i det han steg upp och gick fram till elden, »jag vågar hålla tio mot ett, att Strykern slutar som vinkelpredikant, och då har han mat till döddagar. Han kan hålla rörande tal, när han är full, och dessutom har han ett ansikte, som slår an på kvinnorna. Se på honom, där han ligger!

— Är han inte ackurat lik Jesus med sitt blonda hår och bleka ansikte?»

»L,åt bli att skämta på det där sättet! — Klockan är nära tolf, och vi ä ensamma,» mumlade Hans och lade torra kvistar på elden.

»Är du mörkrädd! — Har du kanske inte något brännvin kvar?»

»Jo, det har jag visst. Jag gömde en liter under mossan, när jag såg, att ni började stormsupa.»

»Gå efter den då!»

Han reste sig och gick efter buteljen.

»Här har du, höknäbb!»

»Skäll inte, utan langa hit buteljen!»

Hök låtsades ta en väldig klunk och räckte sedanbuteljen till Lump-Hans. Denne drack, men drack ärligt.

»Hvem tog sig den styfvaste?» sa' han stolt och knackade på buteljhalsen.

»Det var du det, Hans, men så är du också känd för att kunna den konsten.»

»J0* jag menar det.»

Och för att bestyrka detta, tog han sig ännu en »kläm» och mätte därpå buteljens innehåll med blicken.

»Jag bottnar snart,» sa' han, »och ändå står jag säkert. »Ruska på mig, höknäbb, så ska du få se, hur säkert jag står!»

Men i detsamma tog han en så stark öfverhalning åt vänster, att han kände sig en smula skamflat öfver skrytet och gick och satte sig på en af stormen kull-vräkt. trädstam.

Hök kastade emellertid otåliga blickar ut åt fjärden och lyssnade till det minsta ljud, som kunde tagas för årslag eller steg af en människa. Men där kom ingen, och till sist började han tro, att Maria brutit sitt löfte.

»Det här skall hon komma att ångra,» mumlade han och gick fram till Hans, som satt och balanserade på trädstammen.

»Nå, jag har inte fått tillbaka mina sextio kronor som du lofvade! — Var hederlig karl för en gång och ro hit med dem!»

Hök tog genast fram plånboken och lämnade de honom affordrade sedlarna till Lump-Hans, hvilken

Si sin förtjusning äntrade ned från trädstammen och föll Hök om halsen med riksbankens blåa tior i ena handen och brännvinsbuteljen i den andra.

»Du är en hederspojke, Jonas!» snyftade han. »Jag vill låta rödskinnen flå mig lefvande, om du inte det är. — Och en slipad karl är du! . . . En riktig fiffikus!

— Du kommer att gå långt, bror — skål!»

Och han tömde buteljen.

Hök log, men det låg en räf gömd bakom det leendet.

»Hvad det är lätt att styra folk,» tänkte han, »bara man har två saker: pängar och brännvin.»

Nu hade det lyckats honom att göra äfven Hans yr i hufvudet. Det hade likväl inte varit någon lätt sak, ty IyUmp-Hans var af en mera inbunden natur än Strykern och tålde dessutom betydligt mer än denne, men genom att ställa sig som Hans' synnerlige vän och låta framtiden skimra för honom i en rosenfärgad dager hade Jonas fått honom att slå sig lös och att hålla sig mer än vanligt till buteljen. Och så hade Hök genom sitt sista schackdrag — återlämnandet af spelvinsten — helt och hållet vaggat L,llmp-Hans, misstänksamma natur till ro

och kommit denne att i Hök se sin mästare och herre. Nu kunde Jonas linda den annars ytterligt envisa karlen som en silkesvante kring sitt lillfinger, och det gjorde han också.

»Hör du, Hans,» sade han i en skarp ton, »gå inte och dingla med sedlarna lösa: du kunde ju tappa dem. Stoppa in dem i plånboken!»

»Det var allt ett sant ord,» menade Hans, släppte buteljen i en sten, så att den sprang i bitar och le-tade fram ur det hemlighetsfulla djupet af sin bröstficka en plånbok af läder.

»Hvem har den där egentligen tillhört?» frågade Jonas och pekade på den späckade plånboken.

»En bagare! ... Jag knep fodralet med inneliggande två hundra en afton i november uppe på Götgatan. Det var en laglig stöld: bagarna snåla in på brödet, och vi hämna denna orättvisa mot samhället.»

Han slog igen plånboken med en smäll och stoppade den tillbaka i fickan.

»Och nu god natt, höknäbb! ... Jag är tung i hufvudet, och klockan är mycket. I morgon således bär det af, men Strykern får vackert stanna hemma.»

Han kastade sig ned i närheten af elden och sträckte ut sig så lång han var.

»Tänker du inte gå till kojs, Jonas?»

»Genast. Jag måste bara se till, att elden slocknar. — »När oskulden sofver, en ängel står vakt!» deklamerade Hök. »Sof du, min gosse lilla!»

»Du ä mig en rolig fan,» gäspade Hans och lade händerna under hufvudet och efter att ännu en gång hafva önskat Hök »god natt», somnade han.

Men Hök lade mera ved på elden, stoppade en ny pipa och satte sig att vänta.

»Hon måste komma,» tänkte han, »ty i natt har 'höknäbb* lyckan med sig. Maria vet, hvad det gäller, och jag är säker på, att hon inte vågar narra mig.»

Han lät hakan sjunka ned i händerna, hvilka bildade en spetsig vinkel, stödde armbågarna mot knäna och hängaf sig åt drömmar.

Och han drömde, att han skulle bli lycklig där bortapå andra sidan hafvet: han drömde om en nyodling i den vilda Västern, och som sin hustru såg han henne, som han en gång ägt och nu var nära att förlora. Men han fick inte mista henne: hon var det ljusa inslaget i hans lifs mörka väfnad, och till hvad pris som helst måste hon förbli det. Därför hade han handlat, som han gjort. Men genom ett helt lif af arbete och ärlig sträfvan ville han försona, hvad han brutit mot henne, och följde hon honom nu af tvång, skulle det dock bli kärleken, som höll henne kvar hos honom. Han ville först vinna hennes aktning, och sedan ... ja, sedan skulle hon till sist komma att älska honom, då hon fann, att hon hade omskapat honom till en hederlig människa. Allt det där blefve nu framtidens sak. Gick hans dröm åter igen icke i fullbordan, skulle hon lika fullt bli hans, och där ute på den oändliga prärien, där tillhörde hon endast honom, och han var hennes herre. Det var åter själfviskheten i hans kärlek, som lade handen på den älskade och proklamerade styrkans rätt öfver den svagare.

Han grep tag i en murken gren och rörde om med den i elden, så att en kvast af gnistor steg upp mot den mörka natthimlen.

Bränderna gåfvo ifrån sig ett starkare eldsken, och de sofvandes utsträckta gestalter föllo Hök i ögonen.

Strykern innehade samma ställning, som när han somnade, men Hans hade vändt sig på sidan och vred sig af och an under sömnen, som plågades han af onda drömmar.

Höks blickar hvilade en lång stund på de sofvandekarlarna och dröjde med ett egendomligt uttryck på Hans* groflemmade gestalt.

»Den där vore inte god att tas med, onThan vak-. nåde,» sa' Jonas till sig själf, »men kuppen måste vågas.

Pängarna, som fattas mig till resan, har den där i sin bröstficka.»

Han fortsatte att röka och öfverlade noga med sig själf om bästa sättet att gå till väga för att komma åt plånboken, utan att utsätta sig för några obehag.

Och den där plånboken måste han hafva! Den innehöll närmare trehundra kronor, det visste han, och denna summa behöfde han för att betäcka rese-omkostnaderna för sig och Maria. I sin egen plånbok förvarade han tvenne anvisningar på öfver fem hundra kronor, som han förskaffat sig genom en agent i Stockholm, men dessa växlar voro endast betalbara i New-York och Chicago.

»Jag måste ha den där plånboken!» upprepade han ännu en gång, »och den skall vara i mina händer, innan Maria kommer. — Jag skulle inte kunna stjäla i hennes närvaro.»

Han reste sig för att fullfölja sitt uppsåt, men tvekade och förblef stående.

Lump-Hans var ju ändå hans kamrat: de hade delat ljuft och ledt med hvarandra under ett helt år, och det fanns en mängd minnen, som trängde sig fram och talade till förmån för Hans. Och så trodde ju denne på honom! Strykern, stackars gosse, hade han svikit och beröfvat utsikten att komma öfver iill Amerika — Strykerns käraste dröm — och nu skulle han kanske också göra Hans' framtid om intet. . .Han drog sig för att begå den stölden. Det bar emot att stjäla i natt, när lyckan log emot honom och den han älskade kom för att gifva sig åt honom för alltid.

»För alltid?»

Det kunde icke blifva tal om något »för alltid», om han icke slet sönder bandet, som länkade honom samman med dessa laglöse män, lyckades komma öfver till det förlofvade land, där ingen frågade efter hans förflutna lif. Och så dök åter nybygget där borta i Västern upp för hans inbillning, och han längtade som i vanvett att befinna sig ensam med Maria uti skogens hemlighetsfulla skymning eller på präriens fria, soliga vidder.

Han höll framtiden i sina händer, och då fordrades det att ha järnvilja och icke låta skrämma sig.

»Det här skall bli mitt sista skurkstreck,» lofvade han inom sig och tog beslutsamt ett steg framåt.

»Hans!» ropade han högt, »är du vaken?»

Intet svar.

»Han sofver,» mumlade då Jonas, och varligt smög han på tå fram till den intet ondt anande och böjde sig ned öfver honom för att förvissa sig om, att han verkligen sof.

Och Lump-Hans sof, utan en tanke på förräderi, sof som vaktad af änglar.

Sakta förde då Hök sin hand innanför Hans’ gamla slitna rock och sökte efter bröstfickan. Men Hök, hvilken annars var lätt och säker på handen som en fältskär, darrade som ett asplöf, när han grep tag iplånboken, och han ryckte den till sig så häftigt, att Hans vaknade.

Då denne såg sin plånbok i Höks händer, anade han genast oråd, sprang upp och fattade Hök vid axlarna.

»Du har stulit! — bekänn bara!»

Hök svarade med att slita sig lös och rycka sin knif ur slidan. Från sin sjömanstid hade han fått för vana att bära slidknif, men det var endast i yttersta nödfall, som Hök drog blankt. Det ingick inte i hans vanor att ta till knifven för den minsta småsak. Men gällde det, kunde Jonas Hök sköta den som en karl; det hade han lärt sig i främmande hamnar, när sjömän af olika nationer drabbade ihop med hvarandra inne på krogarna. Och nu måste knifven fram, ty att lämna plånboken tillbaka, när han hade den i sin ficka, det öfverensstämde inte med Höks roffågels-natur.

Då knifven plötsligt blänkte emot Hans, studsade han och blef hvit som ett lärft. Till och med han, vr-kest jufven, hade svårt för att tro på en sådan trolöshet, och det gjorde honom ondt att få-lof att betrakta kamraten som en dödsfiende.

»Det var således din vänskap, Jonas! . . . Du gaf mig igen pängarna endast för att ta dem tillbaka jämte alla de öfriga. Som en räf har du handlat både mot Strykern och mig, men, ser du, jag kommer inte att låta kuscha mig. — Gif hit plånboken!»

»Och det tror du? Nej — du får allt komma och ta den — om du kan!»

»Akta dig, Jonas!»»Jag har knif.»

»Och då tycker du dig vara säker! — Vänta få vi se, om du inte kryper i skrinet för den här.»

Han böjde sig ned och tog upp en väldig trädgren, som han svängde öfver sitt hufvud som en klubba.

Jonas drog sig ett par steg tillbaka. Hans följde efter, och det tunga trädstycket hven genom luften med ett olycksbådande ljud, men utan att träffa.

Hök bara skrattade och kallade Hans för »Simson»!

Och en Simson var han också. Högväxt, axel-bred och med ett par väldiga näfvar, som mången gång på lek bräckt en bordskifva inne på någon öl-krog. Han såg ut att kunna krossa Hök lika lätt som man kramar sönder ett urblåst ägg mellan fingrarna.

Men mot styrkan kunde Hök ställa smidigheten i rörelser och en uddhvass klinga — fördelar, hvilka uppvägde Hans' väldiga klubba och ovanliga kroppskrafter.

»Ännu en gång ber jag dig, gamle gam, att lämna igen den där plånboken,» sa' Hans och stödde sig tungt på trädgrenen.

Hök passade på i ett obevakadt ögonblick och kastade sig öfver sin fiende samt stötte knifven i bröstet på denne.

Den sårade vacklade några steg tillbaka, kastade ifrån sig klubban och gick blindt lös på Jonas, i det han under vilda förbannelser skakade sina knutna händer i luften.

Jonas Hök vek undan ned emot strandsluttningen, men där genskööt IyUmp-Hans honom och vred knif-ven ur hans hand samt kastade den långt ut bland de skummande vattenmassorna, där de bröto sig i yrande bränningar mot de tvärstupande hällarna invid Kungsklyftan.

»Ärligt spel ska det vara!» ropade Hans och slog sina armar kring Jonas, hvilken förgäfves sökte lösgöra sig ur det kväfvande famntaget.

Emellertid hade Strykern också vaknat, och då han fann de båda andra inbegripna i ett häftigt slagsmål, reste han sig för att söka skilja dem åt, men half-full som han var, kunde han ingenting uträtta, utan raglade endast fram och tillbaka, besvärjande dem med tårar i ögonen och under oupphörliga hickningar att »inte vara kitsliga mot hvarandra sista kvällen!»

Men Hans hörde ingenting numera. De få minuter han ännu ägde att förfoga öfver, ägnade han uteslutande åt sin hämnd. Han kände, att han var dödligt sårad, och att han snart skulle komma att företaga en långresa — icke öfver Atlanten, utan öfver den vida ocean, som skiljer de lefvande från de dödav. Men Jonas skulle följa honom — det gick han sin salighetsed på.

»Höknäbb ska aldrig komma till Amerika!»

Denna föresats — hans sista här i lifvet — återgaf för ett ögonblick spännkraften åt hans domnande muskler och med ett väldigt ryck lyfte han Jonas från marken och bar honom som en vante fram till klippafsatsen, nedanför hvilken vattnet sjöd och skummade.

»Ned med dig! ... vi skola följas åt!» rosslade han och gaf Jonas en blick, som tydligare än ord sadedenne, att hans dödsdom var fälld. Då först sökte Jonas dagtinga.

»Du ska få igen plånboken!» lofvade han.

Hans svarade med ett hånskratt och höll Jonas ut öfver bråddjupet.

»Du ska få växlarna på Amerika!» skrek han i dödsångest och sökte få fotfäste på klippan.

»Jag behöfver inte dina växlar, höknäbb! — Det är ute med mig . . . Men vi ska följas åt! . . . Det är så långt och utan reskamrat. . .»

Hans hann icke att fullborda meningen: det svartnade för hans ögon, och det varma blodet, som steg upp i halsen, kväfde honom. Han gaf vika för Höks kroppstyngd, och båda störtade som smidda vid hvarandra ned i djupet.

Strykern, som vid denna syn med ens blef spik-nykter, ryckte till sig en brinnande trädgren och störtade fram till det ställe, där hans båda kamrater försvunnit.

Men nästan i samma ögonblick rycktes facklan ur hans hand, och det skarpa ljudet af en hvisselpipa genomskar luften.

Det var en smärt, kvinnlig gestalt, som stod bredvid honom, men ur bränningarna där nere i mörkret hördes ett ångestfullt:

»Fräls mig, Maria!»

Och ännu en gång ljöd hvisselpipan.

*

Klockan på slaget half tolf hade Maria satt sin vackra fot på Flygfiskens fallrep, och några minutersenare hade speljakten för refvade segel stuckit ut i öppna sjön.

Det hade gått friskt undan, och Maria hade under hela tiden suttit till rors.

Bob hade hållit sig i hennes närhet och rökt cigarretter, medan han rådgjort med henne om de mått och steg, som skulle vidtagas, då man lyckligt och väl anländt till Hingsten.

Han föreslog, att Maria skulle dröja om bord, medan han och karlarna — Knagg och Mårten — försäkrade sig om Höks person, men hon ville på inga villkor höra talas om detta.

»Tror ni jag är rädd?» frågade hon och lät jakten sticka upp i vinden, så att skummet yrde öfver bogen, och styrbords reling släpade i vattnet, »tror ni jag är rädd? — Å nej, ensam skall jag möta Jonas i Kungsklyftan — det har jag lofvat honom! — Men vill han inte ta reson, så skall ni lära honom det.»

»Men om han dödar er!»

Hon böjde sig framåt för att syna farleden, och vid skenet från lanternan hittade han ett litet leende på hennes läppar.

»Det hyser jag ingen fruktan för,» svarade hon, utan att se på honom, och i nästa ögonblick strök speljakten med svalans hastighet förbi ett undervat-tensgrund, öfver hvilket sjöarna bröto och färgade vattenytan mjölkhvit.

»Det där var Korpen,» anmärkte hon, »han flaxar med vingarna i natt som en riktig hafsörn.»

»Ni tycks ha grunden här i farvattnet på edra femfingrar,» sade han och slog af askan på cigarretten mot relingen.

»Måtte väl det! — Jag är ju född och uppfödd midt ibland dem, och från jag var liten har jag jämt och ständigt följt far, då han lagt ut sina skötar. Fjärden har varit min lekstuga, och en bättre kan man aldrig få: den är vid och rymlig, och så är det så högt i tak

— se bara!»

Hon pekade mot himlen, och Bob följde hennes fingervisning.

Molnen hade skingrat sig. Luften var hög och klar, och stjärnorna blixtrade och blinkade högt öfver deras hufvuden, medan fullmånen, som höjde sig bakom de yttersta skären, strödde silfver i speljaktens kölvatten.

»Ni har rätt,» sa' Bob sakta, »ni har verkligen haft en präktig lekstuga. Men säg mig uppriktigt, har ni likväl icke någon enda gång känt en längtan efter någonting annat.»

Hon såg på honom med en viss förvåning, skotade an storseglet och svarade:

»Aldrig! — Jag har inte vetat af någonting annat; visserligen har jag en eller annan gång på vårarna följt min far in till stan med fisk, men jag har alltid längtat hit ut igen. — Man känner sig så fri, man kan andas här.»

Han försjönk i tankar och lät cigarretten slockna.

»Är grosshandlarn ond på mig?» frågade hon till sist, då hon tyckte, att hans tystnad räckte allt för länge.

»Ond — på er?»Det lät på tonfallet i hans röst som återvände han till verkligheten från en dröm.

»Ond på er!» upprepade han ännu en gång med ett mildt leende. — »Maria!»

Detta namn gick öfver hans läppar, innan han kunde hindra det, och lika litet kunde han dämpa den eld, som för ett ögonblick flammade i hans mörka ögon.

Hon ryckte till, då han så oförmodadt nämnde henne vid namn, — han använde alltid annars ni, då han talade henne till, — och hennes hy antog en varmare färgton.

Men just i detsamma föll en skugga öfver Flygfiskens segelmassa, och Hingstens skrofliga klippväggar reste sig som genom ett trollslag på babords sida om speljakten.

Med ens återvann Maria sin kallblodighet och hennes »klart att vända!» uttalades med ett lugn och en tvärsäkerhet, som skulle hafva anstått en riktig gammal sjöbjörn. — Ja, gamle Knaggen blef så förtjust öfver att få höra ett ärligt kommandoord, att han hviskade i örat på Mårten: »Pass på, min gosse! Den tösen kommer att föda en skeppare till världen!»

Emellertid dröjde det icke länge förr än Flygfisken låg och red för ankaret inne i en bukt på norra sidan af Hingsten.

Så stacks j ollen ut, och strax därefter befunno sig våra gemensamma bekanta församlade till en sista rådplägning på den med kiselstenar och torkade alger öf versållade str an dsluttningen.Och det beslöts efter en massa invändningar och protester från Bobs sida, att Maria skulle ensam be-gifva sig till Kungsklyftan. De andra skulle i närheten afvakta resultatet, färdiga att vid första signal från den hvisselpipa, Bob lämnade den unga flickan, skynda fram och gripa Jonas Hök.

Och därpå bröt man upp.

Vid ingången till Kungsklyftan, som doldes af några rämnade klippblock och ett lätt hagtornssnår, skildes man åt.

»Var försiktig!» varnade Bob, när han för sista gången slöt den unga flickans händer i sina, »och tänk på er far och mig.»

Hon lofvade det och försvann.

Men då hon lämnat honom och hennes steg dött bort inne bland klipporna, greps han af en hejdlös ånger öfver att han låtit henne gå, och han kunde knappast afstå ifrån att följa efter henne. — Men löftet, han gifvit henne, höll honom tillbaka.

Han kastade sig ned på marken och väntade.

Men länge skulle han inte behöfva vänta, ty i nästa ögonblick ljöd hvisselpipan och strax därpå ännu en gång gällt och manande.

Bob sprang upp och in i Kungsklyftan. De båda andra följde honom hack i häl.

»Ett tåg!» sade Maria kort och befallande, då de kommit fram till henne, där hon stod ute på klipp-afsatsen med den brinnande trädgrenen i sin hand.

»Ett tåg var det!» ropade Knaggen och langade fram en lina, som han burit rullad kring armen.Den unga flickan ryckte den till sig och mätte den med ögonen.

»För kort!» utbrast hon och tänkte inom sig själf »då finns det ingen hjälp: Gud själf har fällt hans dödsdom.»

Men öfver bränningarnas dån och vindens tjut, när den strök fram längs stranden och pinade sig in i klyftorna, hördes den drunknandes nödrop först högljudda, burna af den gränslösaste förtviflan, och till sist allt svagare och svagare, tills de dogo bort i ett sista skärande dödskri.

»Det är slut,» förklarade Maria och trampade ut facklan mot stenhällen, sedan hon kastat en sista blick ned i djupet; »han syns inte mera. — Gud vare hans själ nådig!»

Det rådde en djup tystnad, när hon med högtidligt allvar uttalade de sista orden, och gamle Knaggen tog af sig mössan och läste välsignelsen tyst för sig själf.

Men i den mörkaste vrån af Kungsklyftan satt Strykern och grät med spaderkung — Jonas' favoritkung — i näfven.CTolen hade redan länge varit uppe, när Bob vak-^ nåde och med en gäspning af välbefinnande sträckte armarna mot kajuttaket, öfver hvars glänsande yta en liten solstråle dansade fram och tillbaka, förhöjande effekten af arabeskernas gåtfulla linjespel.

Bob följde med blicken solstrålens nyckfulla lek, men då denna i längden blef något enformig, fattade han ett raskt beslut, steg upp och började kläda sig.

När han fått byxorna på sig och stuckit in fotterna i ett par segelduksskor, gick han in i det lilla toalettrummet, som låg innanför den egentliga kajutan, och såg sig i spegeln.

»Jag är allt betydligt skäggig,» sade han. »Om man skulle raka sig?»

Och så tog han fram rakdonen och började tvåla in sig.

Och medan han med lätt och säker hand förde rak-knifven fram och tillbaka Öfver hakan, stadgade sig den föresats, han haft i sitt hufvud allt sedan han vaknade, att i dag göra allvar af saken och fria.

Redan i går hade han velat säga henne allt. Men det hade varit som förgjordt: alltid hade det kommit någonting emellan, och när ett tillfälle gafs att anförtro henne, hvad han hade på hjärtat, så hade den rätta stämningen varit borta. Men i dag. . .!Han böjde sig ned öfver tvättfatet i lavoaren och sköljde bort tvållöddret.

I dag skulle han rycka fram med frieriet och få sitt öde af gj or dt. — Hvarför skulle han inte fria? — Han kände sig mera dragen till henne än till någon annan kvinna, och för öfrigt kunde det inte skada, om man släppte in litet frisk luft i det konstlade salongslifvet där hemma i Stockholm — Det var afgjordt, han skulle fria!

Han klädde sig mera omsorgsfullt än vanligt och slösade bort en hel kvart på att få sidenhalsduken väl knuten.

Ändtligen var han färdig, och just som han trädde ut ur toalettrummet, kom Mårten in med hans frukost och ställde sig sedan vid ingången till kajutan för att vara till hands, om grosshandlaren önskade något.

Men den senare hade i dag ingenting att befalla. Han läppjade på kaffet och åt sin kalfkotlett med en förströdd min. Han slog äkta, guldgul sherry i vinglaset, men glömde att dricka ur den, och till sist, när han trodde sig ha gjort undan frukosten, tände han cigarren i den spetsiga ändan.

Mårten kuade då inte undertrycka ett litet elakt leende, och sedan han kommit upp på däck, narrade han Knaggen att kikna af skratt, när han beskref grosshandlarens märkvärdiga sätt att spisa frukost.

»Pass på, min gosse!» utbrast då Knaggen, sedan skrattparoxvsmen gått öfver, »pass på, min gosse, att det är kjolar i farvattnet!»

Och så plirade han med ögonen och lade armarna

4med en viss stolthet i kors öfver bröstet, på det att Mårten skulle se, att gamle Knaggen kände till »sådant där» och visste, hvad det ville säga, att ha »kjolar i farvattnet». Och för att riktigt imponera på Mårten ämnade han berätta »en af sina många kärlekshistorier», men hann inte längre än till: »sir du, min gosse, när jag låg i Rio med

'Kristina Fredrika', så hände mig. . .» förr än Bob kom upp på däck och befallde, att j ollen skulle göras klar för att sätta honom i land.

»Jollen var det, ja!» svarade Knaggen och skyndade att efterkomma befallningen, medan Bob gick fram mot backen för att ställa några uppmuntrande ord till Strykern, hvilken satt hopkrupen på relingen och filosoferade öfver alltings förgänglighet: pängar-na voro ju borta, Höknäbb och Lump-Hans hade ju gått all världens väg, och han själf — ja, han själf hade fastnat i klistret och fantiserade nu om Långholmen.

*

Bob hade vaknat vid godt lynne, men det var nu som bortblåst. Samtalet med Strykern hade fört hans tankar tillbaka på nattens händelser, och minnet af dessa försatte honom i en mörk sinnesstämning, och han började längta efter att komma bort från skådeplatsen för den ruskiga tilldragelsen.

»Jag är inte vid lynne att fria,» sa' han till sig själf, när han steg ned i jollen, »istället skall jag sträcka ut till hafs på ett par dagar, och när jag kommer igen och det inte längre ligger dödsstämning i luften, då..,.»Han satte sig och befallde Knagg att hala ut.

Det var en vacker morgon. Fjärden låg blank som en spegel, och där ute i hafsbandet sökte solljuset genombryta dimman, hvilket kom denna att skifta i purpur och guld. Måsarna flöto omkring som snö-l3ollar ute på den lugna vattenytan, och tärnorna liknade på långt håll snöflingor, där de sväfvade omkring och slogo ned på grynnorna. Mellan skären hade sälarna sitt tillhåll, och man kunde med blotta ögat iakttaga deras lekfulla rörelser.

Men Bob märkte ingenting af allt detta; han satt tyst och grubblade, i det han med blicken följde de båda skötbåtarna borta vid Hingsten.

»Hvad göra de där?» frågade han Knagg.

»De dragga efter liken,» svarade denne och passade på tillfället att hvila på årorna, men Bob gaf honom en skarp blick och i nästa ögonblick sköt båten fart igen.

Bob återföll i sin tankfullhet, ur hvilken han först väcktes, när j ollen tog törn mot bryggan nere vid båthuset.

Han svingade sig upp på de murkna stockarna, befallde Knagg att vänta och gick sedan med långsamma steg upp mot stugan, öfver hvars röda tegeltak en lätt, ljusblå rök höjde sig och förtonade i luften.

»Jag kommer att öfverraska henne,» sade han till sig själf, i det han svängde om hörnet och gick in i förstugan.

Men här tvärstannade han, och näsvingarna kommo i rörelse: lukten af stekt fläsk och brynta kålrötter slog honom till mötes. Bob tyckte, att det varinfamt och kunde inte afhålla sig från att taga fram sitt silfveretui och tända en äkta turkisk.

När detta var gjordt, grep han tag i dörrlåset för att öppna, men han tvekade och förblef stående med rynkade ögonbryn och cigarretten mellan läpparna. — Hvarför öppnade han inte?— älskade han henne då inte längre? — Jo, det gjorde han visst! . .. det skulle han väl visa?

Han vred beslutsamt om dörrlåset och steg in.

Det var köket.

Här inne stack det gemena matoset honom ännu skarpare i näsan, och en tät slöja af blå rök låg utbredd öfver föremålen.

Maria stod vid spiseln och blåste på de rykande bränderna för att få dem att fatta eld.

Det syntes, att hon icke väntat honom: hon var vårdslöst klädd, hade håret illa uppfäst och stod i strumpfötterna; — ansiktet var blossande rödt af värmen från spiseln.

Då hon fick se honom, gaf hon till ett litet anskri och dolde ansiktet i händerna af blygsel.

Stackars barn! — hvarför skulle Bob komma just nu? —

Hvart hade hans drömmars ideal tagit vägen? —

— i denna unga flicka, som stod där vid spiseln rodnande och förlägen, med sot på händerna, kunde han icke återfinna henne, som lotsat hans jakt fram mellan skären i den beckmörka höstnatten och under stickande storm. Henne hade han trott sig älska, — öfver henne hade det hvilat hafvets skimmer, men öfver denna låg endast en blåaktig slöja af rök, somkom ifrån den där afskyvärda spiseln, där fläsket fräste i pannan och kålrötterna brändes vid. Bob fann i detta ögonblick, att han inte var någon naturmänniska. Hans »fiskmåslif» var endast en yttring af den smula romantik, som glömt sig kvar hos honom från pojkåren, och han fann att kärleken till den unga skärgårdsflickan endast belöpte sig på sin höjd till ett flyktigt tycke. De hade råkat på hvarandra under egendomliga omständigheter; han hade fått tillfälle att uppträda som oskuldens beskyddare, som en riddare utan fruktan och tadel, och hvad var då naturligare, än att han hade flammat upp för ett ögonblick. Det gick lätt att råka i eld och lågor, men att förvandla kärleken till en Vestaseld, som aldrig slocknade — för fan, därtill fordrades mer än en vacker skärgårdsjänta! Han kunde inte med salongs-lifvet — det erkände han gärna — men inte var det därför sagdt, att han var beundrare af skärgårds-idyllen. Han ville vara fri framför allt! — Till den slutföljden kom han, där han stod inne i matoset och förlägen vände cigarretten mellan fingrarna.

»Förlåt,» sa' han till sist, »jag kommer visst olägligt, men jag ämnade bara titta in som hastigast för att säga farväl.»

Hon tog händerna från ansiktet och såg på honom med en skygg blick.

»För att säga farväl,» upprepade hon sakta. »Är det ert allvar?»

»Ja.»

Hon ryckte till vid det iskalla tonfallet, böjde sig ned öfver stekpannan och vände fläskstyckena medbladet på en knif, som hon haft liggande bredvid sig för det ändamålet.

Han såg att hennes hand skälfde, och att det glänste någonting i hennes ögonhår. Det var en långsamt glidande tår, och Bob tyckte för ett ögonblick, att han var en bland de grymmaste och känslolösaste yarelser i världen.

»Gör det er ondt att jag reser?» frågade han.

Hon böjde hufvudet med en omedvetet stolt rörelse och såg honom stadigt in i ögonen.

»Nej,» sade hon, »ni gör som ni behagar!»

Den där tonen kände han igen och den där blicken sedan!

Han tog ett steg fram emot henne och' räckte henne sin hand; hon gaf honom sin, och han tryckte den med värme.

»Jag skall komma igen. . . jag kommer med svalorna i vår. Var inte ond på mig!»

»Skulle jag vara ond på er? — Grosshandlarn, som har varit så god emot mig!»

»Vill ni göra mig en tjänst?» frågade han bedjande och drog henne närmare intill sig, så att den grofva klädningen snuddade vid hans eleganta, mörkblå kavaj. »Vill ni göra mig en tjänst?»

»Gärna,» hviskade hon, och hennes ögon lyste af glädje.

Bob drog en ring från sitt lillfinger och räckte henne den.

»Tag den här som ett minne,» bad han; »jag skall en gång komma tillbaka för att se, om du har bevarat den — tag den för vår vänskaps skull!»Han öppnade hennes hand med mildt våld och lade ringen i den. Därpå tog han hennes hufvud mellan sina händer och kysste henne upprepade gånger på pannan.

»Farväl,» sade han, och rösten skälfde en smula, »farväl — vi ska återse hvar andra!»

»Nej, aldrig, aldrig mer!» hviskade hon. »Våra vägar gå nu åt olika håll.»

Hon kände instinktmässigt, att när han nu lämnade henne, var det för alltid: han hade tröttnat vid henne, och han

for. Han var ju fri som himmelens vindar.

Men Bob vände sig ännu en gång om i dörröppningen och lofvade:

»I vår kommer jag tillbaka ... i vår!»

Då han kommit ut på gårdsplanen, drog han en suck af lättnad.

»Gud vare lof, att det är öfver!» tänkte han.

Men gömd bakom gardinen stod den unga flickan och såg efter honom i smyg; då han hoppade i båten, och årbladen blänkte öfver vattenytan, blef hon nästan lika hvit som tyllet, hvilket hon kramade i handen och måste stödja sig mot fönsterposten för att icke falla.

Hon hade älskat honom mer än han var värd!

*

»I vår» hade Bob sagt, men isarna bröto upp, ej drar, knipor och skrakar sträckte in från hafvet, björkarna började skifta i violett, anemonerna tittade fram ur inossan, och göken gol — Maria väntade, men Bobkom inte. Fruktträden klädde sig hvita, änderna kommo fram i vasskanterna med sina ungar, smultronen glödde längs åkerrenen, och sädesfälten gingo i gyllne vågor. — Maria väntade, men Bob kom inte. Så började löfskogen skifta i gult och rödt, sädessky-larna paraderade på åkerfälten, och svalorna började sina flygöfningar — Maria väntade, men Bob kom inte. Då visste Maria, att hon var glömd och förgäten, förgäten och glömd, och hon drog ringen af sitt finger och gömde den i den hemligaste vrån i dragkistan.

Men i hufvudstaden flögo vid den tiden hvita lappar omkring till Bobs vänner och bekanta. Det var fina, glänsande kort, och på dem stod tryckt:

Robert Hillman Gerda Linder

Och Strykern, som nu var magasinskarl hos firman Hillman & Kompani, svor på, att vackrare fästmö hade ingen grosshandlare i stan.

Och vacker var hon också, pengar hade hennes pappa på banken, och hur kokett hon var, det visste spegeln och balkavaljererna.

Bob var lycklig.

Men då Maria fick veta allt detta, sände hon Bob ringen tillbaka, inlindad i silkespapper, tog gubben Karlsson i famn och skrattade, så att tårarna stodo henne i ögonen.

»Nu, far,» sade hon, »nu gifter jag mig med Olle Österman!»Och så blef Maria lotshustru, och i Furusund är det inte omöjligt, att ni kan träffa på henne.

Hon har skänkt sin man en präktig pojke.

Och han erhöll i dopet namnet Robert, men ibland, när hon sitter ensam med pojken, händer det, att hon far med handen helt sakta, som i dröm, öfver hans lockiga hufvud och kallar honom Bob.

Och den synden må ju förlåtas henne!RÅTTHÅLETS INVÅNARESolstrålen.

Jon var död.

* * Solstrålen i det gamla förfallna huset fanns inte mera; den hade smugit bort genom någon spricka i de rämnade väggarna, lämnande efter sig sorg och saknad bland hyresgästerna i den magasinslika byggnad, som kvarterets bättre lottade invånare med en rynkning på näsan kallade Råtthålet. Hvarför? Jo, säga de, det består snart sagdt endast af hål, stora, hemlighetsfulla hål, och vimlar af råttor och möss från källarvåningen ända upp till takåsen. Och de hade rätt.

Råtthålet ligger i en skräpvrå af hufvudstaden. Det var utdömdt för många år tillbaka, men segrande öfver detta domslut peka ännu i dag dess skorstenar, som mistat sin kalkrappning, mot himlen, och de smutsgråa murarna

med sina starka gallerfönster motstå nu lika väl som förr stormbyn eller hällregnet.

Det är en märkvärdig byggnad det där gamla Råtthålet.

Ni skulle bara höra tidnings-Kalle, som är född på stället, orda om det. Ni skulle se honom lägga pekfingret på näsan och hufvudet något på sned, plira ined ögonen samt höra honom säga med sin hesa röst,stolt och tvärsäkert, alldeles som när han talar om sin mest kuranta tidning:

»Ni ska veta, herre, att Råtthålet har en historia; man skulle kunna skrifva böcker om det.»

Och Kalle har rätt. Men böcker vill jag nu inte skrifva, och Råtthålets historia blir nog för öfrigt skrifven af andra. Jag vill endast helt flyktigt skissera personer och förhållanden, som jag mött, och om hvilka jag hört talas, när jag gjort mina ströftåg i den för de flesta stockholmare obekanta värld, som plägar kallas »det Stockholm som går».

Hon var död.

Jag kom en kväfvande het sommardag in på den illa stenlagda, med ogräs öfvervuxna gården och såg framför mig en likkista, ställd på ett par målade trästolar i skuggan af planket. Bredvid kistan satt en i förtid fet kvinna och sof med en stickstrumpa och ett groblad i knät. Nära stolen, på hvilken hon satt, stod dessutom en butelj, och denna skyltade med: tiodiibbelt renadt.

Om det nu var värmen eller buteljens innehåll, som bragt käringen till sömns, vågar jag inte af gör a, men att hon sof, det var tvärsäkert.

Jag gick fram till den enkla, svartmålade kistan. Locket var af, och jag såg hvem den inneslöt.

Det var en ung flicka.

Hon var ännu vacker, där hon låg, och de små händerna voro knäppta till bön öfver bröstet. Det blonda håret delade sig öfver pannan, flöt ned öfver tinningarna i tvenne breda vågor, som svallade ända.ned till midjan. Ögonen voro infallna, men det fina ansiktet med sina regelbundna drag måste hafva varit synnerligen tilltalande, då det fick lif af ett par ögon, som nu hade slocknat för alltid. Flickan hade väl i lifstiden varit en femton år.

Nu ville flugorna åt henne, och som ingen jagade bort dem, — grobladet hvilade ju helt beskedligt stilla i likvakterskans knä — så blefvo de närgångna och satte sig där de bäst trifdes — på kinderna och läpparna.

Jag drog upp min näsduk och fläktade bort dem.

Men just i detsamma vaknade gumman till lif och gnuggade sig i ögonen. Och när hon fått dem klara, gaf hon mig en hvass blick — ett riktigt grundskott.

»Hvad skall han med flickungen — hva?»

Jag upplyste henne om förhållandet. Hon blef mildare stämd och satte grobladet i rörelse.

»Nå, det var hederligt gjordt af herrn. — Jag måste ha slumrat in en stund — eller hur? Ja, ja, det är allt åska i luften? — Är hon inte bra svept? — skulle tro det! — har också gjort det själf! — ja, det vill säga, hon har inte gjort det, utan jag. . . jag!»

Och hon lade handen på bröstet med en gest, full af komisk värdighet. Det var inte så helt med den där buteljen, det märkte jag.

»Hvad hette den döda i lifvet?»

»Detsamma som hon heter nu, herre!. . . Betty Holm.»

»Betty Holm.»

»Ja, är det nu något att fundera på? För restenkallade vi, hyresgästerna här i huset, henne inte för Betty, utan för Solstrålen.»

Då hon uttalade detta smeknamn, förändrades uttrycket i hennes ansikte. Ögonen fingo en viss glans och öfver läpparna spred sig ett vemodigt leende. Det var, som vek brännvinslukten ifrån henne, och fram trädde i stället all den känsla, af hvilken hennes själ ännu var mäktig.

Hon stödde armbågen mot kistan, sänkte pannan i handen, och satt så en lång, lång stund.

Till sist sa' hon, i det hon långsamt strök med handen öfver förklädet:

»Jag höll allt af den där lilla ungen mer än jag trodde. Hon var inackorderad hos mig, sir herrn.»

Hon lade stark tonvikt — en riktigt förnäm tonvikt på ordet inackorderad.

»Vi höllo för resten af henne allihop. Vi kallade henne Solstrålen, därför att hon spred ljus och värme i det här gamla huset. Hon förstod så väl att slå bort ens bekymmer, och så läste hon Guds ord för oss om söndagarna. — Hvem skall nu göra det? — Ja, en liten solstråle var hon!»

»Och det förblir hon också,» tilläde jag.

»Jo, det kan herrn sätta sig på! Jag är gammal, jag, och har sett ett och annat, men en så liten änglaren varelse som Betty — det har jag aldrig sett och aldrig lär j ag få se heller.»

Hon fläktade häftigt med grobladet, och det glittrade någonting i hennes ögonhår.

»Betty hade en stor sorg, så liten hon än var. Hon längtade så okristligt efter att få se sin mor och kyssahenne för en enda gång, men det fick hon aldrig. — Jag kunde ibland komma in i kammaren helt oför-märkt, och då satt Betty där hopkrupen i ett hörn och grät, och när jag frågade barnet, hvarför det grät, svarade det alltid: 'jag längtar efter mamma!' Men ser ni, hennes mamma kom aldrig. Hennes mamma vistades i stora världen och tänkte inte ett fnask på, att ett litet flickhjärta längtade efter henne bakom de här gamla svarta murarna. Hennes mamma frågade mer efter sin nyaste klädning än efter henne där, — jo, så går det till i världen, herre!»

Och den gamla knyckte på nacken och gaf mig ett ögonkast, som betydde så mycket som: jo, så går det till i världen!. . . Är det inte för galet?

»Betty kom till mig som helt liten,» fortfor den gamla efter en stunds tystnad, »och hon, som bar henne hit — det var väl en kammarjungfru, kan jag förstå —sa' att hon hette Betty, och att jag skulle få mitt vissa för att jag tog vård om flickan. Det vissa har kommit mycket ordentligt, men modern till barnet har jag aldrig sett skymten af. — Men hvem hon är och hvar hon bor — det har allt madam Holm — jag heter så si — tagit reda på. Och nu har jag skrif-vit till mamman, att det är ackurat slut med hennes lilla flicka, och att hon ska komma hit och kyssa henne för en enda gång, innan prästen läser öfver Betty, l å se om hon gör sig gemen och kommer!»

*Hon kommer — tro mig, hon kommer!»

Från an^ira sidan af gården nalkades nu en lång, axtlbred kajl.

Han såg ut att vara smed, ty hans skinnförkläderar nedsvärtadt af sot, skjortärmarna uppkaflade till armbågen. För resten såg han ny tvättad och upp-snyggad ut, och i vänstra handen bar han en vacker, kanske något grann blombukett, som han höll långt ifrån sig af fruktan att skrynkla ner det genombrutna papperet eller komma det sotiga förklädet att vidröra de fina doftande blommorna.

»God dag, madam Holm!»

Han nickade åt den gamla och gick" fram till kistan, men tyst och lätt, som var han rädd att väcka den, hvilken hvilade i den.

»Hon är allt sig lik,» sa' han och såg på madamen för att få sin åsikt bekräftad.

»Den där buketten har allt kostat honom sina modiga 75 öre,» svarade denna och böjde sig fram för att uppfånga doften af blommorna.

»Det blir min sak, det,» sa' smeden och lade buketten bredvid den döda. »Där skall du ha, liten,» till-lade han i en

mild, smekande ton, »där ska du ha liten! ... du behöfver inte skämmas för den, när du vaknar en gång, — nej, det behöfver du sannerligen inte!»

Och så böjde han sig ned öfver liket och kysste de små vaxhvita händerna, medan han hade sina egna på ryggen.

»Och nu adjö med dig, liten! . . . Adjö, solstråle!.. . det blir mörkt nu!»

Han strök sig ett tag öfver ögonen med afvigsidan af handan, såg ännu en gång på den döda och så — bort.

»Hvem var han?» frågade jag.

»Det var hofslagar-Göran, det!»»Han tycktes ha varit mycket fäst vid flickan.»

»Han hade också skäl till det. — Ni skulle sett honom för ett par år se'n, herre! En drinkare och spelare var han, och polisen i Adolf Fredrik hade ett godt öga till honom. Och nu — nykter som den spik han smider och den ordentligaste arbetaren på verkstaden! Och allt detta har han henne att tacka för! Hon förstod att vända ut och in på honom, som på en gammal vante. Kom han hem och hade fått sig ett par glas för mycket t. ex., så bara såg hon på honom, men, ser ni, den blicken gick genom märg och ben på folk. Det var som hade man rifvit ett hål i det blå däruppe och sett himlen titta ut. Dessutom fick han inte läsa innantill för Betty, om han. . .»

Hon tystnade och såg mot porten.

En vagn hade stannat utanför på gatan.

Det var ingen simpel åkardroska. Det var en täckvagn, en elegant, lackerad täckvagn, och namn-chiffret lyste i rödt och guld på vagnsdörren.

Denna öppnades och ur steg ett högrest smärt fruntimmer, klädt i svart med ett tjockt flor för ansiktet. I de små handskbeklädda händerna höll hon en grön krans, i hvilken här och där en snöhvit Calla var instucken.

Hon tog vägen in åt gården, men för hvarje steg såg hon sig oroligt och tvekande omkring, som fruktade hon, att någon blick ur den förnäma världen skulle kunna följa henne.

Men ni hade kunnat vara lugn, min nådiga, ty här växte endast nässlor och tistel, och bakom de dystra murarna förirrade sig aldrig någon drifhusplanta.Då hon fick se den på stolarna ställda likkistan, genomilades hon af en darrning och jag såg, hur kransen skälfde i hennes hand.

I nästa nu frasade hennes sidenklädning förbi mig, och jag kände i detsamma en svag doft af violette de Parme i luften.

Hon stannade vid kistan.

»Min Gud, så förvandlad!»

Hur kunde ni veta det, min fru? — Ni hade ju inte sett ert barn, sedan ni födde det!

Men framför den enkla, svartmålade likkistan tog naturen ut sin rätt, slog den till marken alla sofis-mer, bröt den ned de skrankor, som under årens lopp rest sig mellan modern och barnet. De bleka läpparna tycktes hviska: »mamma, mamma, hvarför har du inte kommit förr?» och det förfärliga var, att*på denna enkla fråga kunde modern icke gifva något svar.

»Mitt barn!. . . Mitt älskade barn!»

Det ljöd som en människas ångestrop, när hon gått vilse i den kolsvarta natten och förlorat ur sikte den, som följde henne på vägen.

Och där låg hon nu på knä vid kistan, förintad och ångrande. Den dyrbara, spetshölj da sidenklädnin-gen skrynklades mot de dammiga stenarna, det med så mycken konst uppsatta håret föll i ett oredigt virr-varr ned öfver axlarna, och de af parfym doftande handskarna genomdränktes af tårar.

Ack, hvarför, hvarför hade ni icke kommit förr, min fru*Nummer 7.

|—Jon bodde i en af vindskuporna, hade tre barn

* * och var änka.

Hyresgästerna kallade henne sins emellan för nummer 7 efter hennes man, gardisten, som haft 7 till nummer inom kompaniet. Egentligen hette hon Lind — Karin Lind.

Hon var liten till växten, hade en genomträngande l)lick, örnnäsa och hvitt, silfverhvitt hår. Hon hade allt sett bra ut i unga dar. Nu hade ögonen förlorat en stor del af sin forna glans, hyn hade blifvit brun och fårad, och ryggen hade kroknat af det ständiga slitet vid tvättbunken och strykbrädet.

Hon släpade från morgon till kväll, gick från hemmet tidigt om morgnarna och återvände sent om aftnarna.

Ingen rast, ingen ro!

Tre munnar, som skulle ha att äta, tre kroppar, som hon skulle kläda. Och så veden! — Och så hyran!

Man kunde sannerligen bli från vettet för mindre. U Det var allt sant, hvad hofslagar-Göran sade, »att ön hade ett riktigt litet helvete.» f^Men nummer 7 höll i oförtrutet. Och eget nog tfunde hon hålla familjen tillsammans, och den lillavindskammare, där hon och barnen bodde, var heller inte att förakta. Hvita gardiner, trasmattor på golfvet om vintrarna, enkla, men snygga möbler och doftande lackvioler i fönstret. Det hela såg hemtref-ligt och ordentligt ut.

Men hur liten glädje hade hon icke haft af det hem, som kostat och kostade henne så oerhörda ansträngningar och så gränslösa uppoffringar!

Mannen hade varit obotlig drinkare, och kasern-lifvet hade gjort honom till en rå öfversittare. Han fordrade allt — han var ju knekt, för tusan! — men han gaf intet, så vida man icke ville räkna de slag, han tilldelade hustrun, då ruset steg honom åt huf-vudet. Men så dog han — en kamrat rände sin huggare tvärs igenom honom inne på en krog — och hur märkvärdigt det än låter, måste jag nedskrifva det faktum, att änkan sörjde honom länge och uppriktigt. Karin var en människa, som inte kunde hålla af^mer än en, som inte kunde älska mer än en enda gång i lif vet. Och hon hade älskat den där gardisten mer än han var värd.

Så gingo några år, utan att hon drabbades af någon allvarsam sorg. Barnen — en flicka och två gossar — växte upp, och modern arbetade som en myra. Det var allt.

Men så inträffade någonting, som gjorde henne på en gång tio år äldre, som plöjde den där djupa fåran mellan hennes kraftigt tecknade ögonbryn och kom hennes hår att hvitna på en enda natt.

Det är en sorglig historia. Jag vill därför vara kort.

En augustikväll med klart månsken öfver tak ochgränder öppnades dörren till nummer sjus vindskammare och in trädde den äldsta dottern, Lisen.

Hon hade då varit borta från hemmet under en hel vecka.

Modern, som satt och sydde, släppte nålen och skuggade ögonen med handen, skarpt betraktande den unga flickan. Pojkarna voro för tillfället inte hemma: de voro nere hos smedens och lekte.

»H varifrån kommer du, olyckliga?»

»Å, utifrån.»

»Utifrån!. . . Från hvem?»

Det var, som ville nummer 7 kväfvas, och likväl stod fönstret öppet.

Dottern tog ett steg fram i rummet.

Den gamla kände knappast igen henne.

Lisen hade icke den vanliga, nötta bomullskläd-ningen på sig: hon var klädd i halfsiden, och en mo-därn hatt med

vajande plymer betäckte kokett det lilla täcka hufvudet. Vid halslinningen blixtrade en dyrbar brosch.

Nummer 7 reste sig upp, gick fram till dottern, och grep henne hårdt i armen, i det hon såg henne rakt i ansiktet med en blick af gränslös förtviflan.

»Hvarifrån har du fått allt detta?»

»Af honom,» svarade Lisen och sänkte de långa ögonhåren, i det strömmar af blod forsade under den mjälla huden.

»Af honom!»

Den gamla kvinnan sträckte sina armar mot himlen, som ville ho-' rycka till sig en blixt för att krossaden eländiga, men i nästa ögonblick föllo armarna kraftlösa ned utmed sidorna.

»Han vill göra oss rika, mamma! Du skall inte behöfva arbeta mer ... vi ska ändå få allt, hvad vi behöfva; han är så god!»

Det beslutsamma uttrycket återvände till moderns ansikte.

»Välj,» sade hon med fast stämma, »välj mellan honom och mig.»

Och dottern valde.

Då tornuret i Adolf Fredrik slog tio, smög sig en ur familjen utstött liten varelse ned för de mörka trapporna och i hennes öron ljödo oupphörligen som en aflägsen klockringning moderns sista ord: »kom ihåg, du skall ångra dig, Lisen!»

Men de unga tro, att kärleken icke blifvit skapad för att lyssna till förnuftet.

I armodets värld tar man emellertid aldrig sorgen så djupt; man har inte råd att sörja, och dessutom har man blifvit en smula härdad genom att så att säga armbåga sig fram genom lifvet mellan köld och hunger, mellan lidande och död.

När ett dödsfall inträffar bland hyresgästerna i det gamla Råtthålet, så brister man inte ut i jämmer och klagolåt. Man säger endast: »Så, åter en förlorad arbetsdag!»

I en så beskaffad värld, där döden gör visit utan allt uppseende, och där sorgen kommer så ofta, som vore den barn i huset, i en sådan värld dugde det naturligtvis inte för nummer 7 att gå d?gen i ända och sörja. Och det gjorde hon inte heller. Hennes hårblef endast ännu h vitare, pannan fårades djupare, och läpparna tycktes bli tunnare och tunnare, men det var också alltsammans. Sitt arbete skötte hon lika oförtrutet, som vanligt, vindsrummet städades och dammades med samma omsorg som förr, och icke ett ord om Lisen kom öfver hennes läppar.

»Hon kommer tillbaka,» var det enda hon sade, då antingen Bomanskan eller madam Holm slog ned öfver henne på gården som en bomb för att få veta, »om hon hade hört någonting från. . . hm!»

»Kors, har hon ledsnat. . . redan!»

När Bomanskan sade detta, lät det ungefär som: »hvad ungdomen är litet ihärdig i våra dagar!. . . Tacka vet jag min ungdom!»

Nummer 7 fick emellertid rätt: Lisen kom tillbaka.

Det var en gråkall, disig novembermorgon, då en svag, darrande liten hand famlade på dörren till vindskupan.

Det klack till i den gamlas hjärta.

»Nu kommer hon bestämdt!»

Och det var verkligen Lisen.

Hon satt hopkrupen på det öfversta trappsteget med armbågarna stödda mot knäna och det dödsble-ka ansiktet

doldt i händerna. Håret var ännu fuktigt af nattdimman, och den tunna, skotska schalen var genomvåt. Och medan hon satt där i den svaga gryningen, vaggade hon långsamt fram och tillbaka och sjöng:

Jag älskar kungeus kammarsven, det är då sant och visst!

Jag älskar kungens vackre sven, och har mitt hjärta migt!»O, det är förfärligt!. . . Det är förfärligt!» utbrast hon strax därefter och tryckte de knutna händerna mot tinningarna, i det en frossbrytning skakade hela hennes gestalt.

Modern böjde sig ned öfver henne, tog hennes hufvud mildt emellan sina händer och kysste henne på pannan.

Men Lisen kände inte igen den gamla.

»Jag älskar kungens kaminarsven,» gnolade hon med ett litet vemodigt leende, och de glänsande ögonen stirrade stela och själlösa .ut i half dunklet.

Lisen Lind var galen.

*

Nummer 7 hade på sista tiden, när jag lärde känna henne, fått en fix idé, att hon ovillkorligen skulle vinna på Hamburgerlotteriet.

Och så köpte hon två halflotter för sina sparpenningar och lofvade äldste pojken på förhand ett par nya stöflar till jul.

Dragningen försiggick, men nummer 7 vann naturligtvis inte.

Men som hon fullföljde alla sina föresatser ända till det sista, så förnyade hon äfven lotterna. Det var omöjligt, att hon icke någon gång skulle vinna. Och hon vann verkligen till slut.

Det var en smällkall vinterafton fram på nyåret.

Nummer 7 hade alldeles nyss kommit hem från tvättinrättningen och satt nu och hvilade sig i den gamla skinnklädda länstolen, som stod i ett hörn af rummet. Hon hade sagt, att hon inte mådde riktigt bra, och så var hon så trött — så gränslöst trött, mendet skulle nog gå öfver, bara hon fick hvila. Och i nästa ögonblick hade hon slumrat in med händerna på stolkarmen och hufvudet mot ryggstödet.

Lisen satt i soffan och stickade på en strumpa. Det var nu hela två år sedan den där gråkall a novembermorgonen, och det hade under tiden klarnat en smula i det stackars lilla hufvudet, men allt efter som hon började att kunna reda sina minnen, blef hon också dystrare, och man såg aldrig ett leende på de vackra, röda läpparna eller en solglimt i de stora, ljusbruna ögonen. Då och då, men allt mer sällan återföll hon i sitt forna vanvett, och då sjöng hon från morgon till kväll den vemodiga visan om konun gens kammarsven och skrattade efteråt, så det gaf eko i det gamla, tysta huset.

Nu kom den yngre brodern fram till henne, där hon satt i soffan, och i det han pekade på modern hvi-skade han:

»Ser du, syster Lisen, hvad mamma sof ver god t. Hon måste ha varit mycket trött!»

»Ja, jag ser.»

Gossen satte sig vid hennes fotter och såg ut genom fönstret och upp mot himlen, där stjärnorna gnistrade klart och kallt som ormögon.

»Nu föll en stjärna,» sade gossen. »Är det sant, syster Lisen, som folk säger, att i samma ögonblick en stjärna faller, så dör en människa?

»Du får inte tala så där underligt med mig!»

»Begriper du inte det?»

»Ni få inte tala så högt, mamma kunde vakna!» varnade den äldre brodern, den femtonårige Hrnst,som satt vid bordet i fönstersmygen och läste. Modern hade nämligen föresatt sig, att det skulle bli en magister af hennes

guldgosse, och där satt han nu och pluggade sin Ellendt-Seyfferts latinska grammatika. Han var latinare, skall ni veta!

Det blef tyst i rummet på den blifvande magisterns tillsägelse, och man hörde endast dennes half mummel, när han konjugerade sina hårdsmälta verb.

Tystnaden afbröts emellertid genom en knackning på dörren.

Den yngre brodern Paul — gemenligen kallad Palle

— kilade ögonblickligen ut och öppnade i det han var färdig att brista ut i ett skallande skratt af glädje öfver, att han fick röra på sig.

Det uppstod ett hviskande samtal ute på vinden, men slutligen kom Palle in, stolt och röd i ansiktet af ifver, ty si, i den lilla, knubbiga näfven höll han ett telegram, och det var troligen det första, som framburet af en pojke med »åskviggar på mössan» — uttrycket är Palles — hade gjort sitt inträde i familjen Linds vindskupa.

Palle smög sig på tå fram till brodern med det viktiga papperet i vädret.

»Det är ett telegram, du ... du ska skrifva på . . . förstår du, Ernst? — Du ska skrifva ditt namn — här!»

Hvad han var viktig, den lille, öfver deMpplysnin-gar, han fått mottaga ute på vinden!

Men Ernst förstod. Han tog sin penna och skref moderns namn på telegrafverkets kvitto.Så gick pojken, som burit fram telegrammet, och så blef det åter tyst i nummer sjus vindskupa.

Men Palle stod kvar vid bordet och sneglade på telegrammet.

Hvad kunde det innehålla?

Till sist blef nyfikenheten honom öfvermäktig, och han knuffade brodern i sidan.

»Hör du, Ernst, om vi skulle bryta’t!»

Den äldre brodern såg upp från boken och började nu också betrakta telegrammet.

J a, det var allt frestande! Där låg det och stirrade så hemlighetsfullt på de båda pojkarna.

»Tror du det är farligt att bryta't?»

»Äh!» svarade den lille, och drog öfverläppen upp under näsan.

Ernst sköt boken åt sidan, stödde armbågarna mot bordet och funderade.

Slutligen fattade han ett raskt beslut. Han tog telegrammet mellan fingrarna och räckte det åt den yngre brodern.

»Bryt det du!»

»Tror du det är farligt?» frågade nu den lille.

»Å! . . . inte!»

Och den äldre företog samma manöver med öfverläppen; han drog upp den under näsan.

I nästa ögonblick låg telegrammet brutet framför Ernst, och den lille kraflade sig upp på bordet för att om möjligt uppfånga en skymt af de hemlighetsfulla, blå bokstäfverna.

Den äldre läste.Och då han hade läst, for han upp som en hvirfvel-vind och fram till systern.

»Lisen du! — Lisen! Mamma har vunnit 40,000 riksmark! . . . Det står här!»

Och han fläktade med telegrammet framför näsan på Lisen.

Nu blef det ett ändlöst hviskande. »Magistern» själf var den värste att prata, medan han på intet sätt tillät någon af de båda andra att taga telegram-met i närmare skärskådande. Men han läste i stället upp det, så ofta de ville. Och det lydde:

Karin Lind.

Stockholm.

Badstugatan n:r 90.

Vi ha nöjet meddela, att er lott vid senaste dragningen utfallit med en vinst, utgörande 40,000 riksmark.

S. L. Pincus.

Och för hvarje gång han läste upp det, tilläde han:

»Ä* det inte tusan!»

Och så såg han på systern och spottade tvärs öfver golfvet.

Men det är inte heller allom gifvet att få läsa upp sådana telegram, och Ernst Augustinus Lind kände i detta ögonblick, att han var född till världen under en lyckobringande stjärna. Och det var medvetandet om detta, som gaf honom den värdiga hållningen, när han gick fram till länstolen, i hvilken modern hvilade, för att meddela henne den storartade nyheten och öppna för henne ett nytt, lysande framtidsperspektiv.m slätade ut telegrammet och lade det i moderns knä, tände sedan de tvenne stearinljusen i de två sta-karna af försilfradt glas, tog en i hvardera näfven och ställde sig, lika rak som ett tredje tändt ljus, framför nummer 7.

»Mamma . . . vakna!»

Men den tilltalade rörde sig icke.

»Mamma ! . . . vakna då!»

Han böjde sig fram en smula, så att ljusskenet skulle sticka den sofvande i ögonen, men i nästa sekund släppte han båda ljustakarna och skrek utom sig af fasa:

»Jesus! Lisen! . . . mamma är dödh

Och han hade rätt: nummer 7 hade vunnit mer än 40,000 riksmark. Hon hade vunnit en evig frid.Olle Vinter.

(*"|ud vet allt, hvad Olle Vinter varit. Nu var han emellertid på dekis.

Han bodde i en af vindskuporna, gick i ljusa sommarbyxor och svart bonjour hela året om och spisade nere på hörnet hos Mat-Stina, där han hade middag och kväll gratis för att han hjälpte värdinnan med räkenskaperna. Hyran betalte han genom att göra tjänst som sekreterare åt hyresgästerna i det gamla Råtthålet, och dessutom läste han privat med Bomanskans gosse.

Olle Vinter var inte så bortkommen, ska ni tro!

Han hade tagit cum laude i studentexamen och legat i Uppsala och läst på graden. Men så hade det kommit en kvinna emellan. Hon var dotter i huset, där Olle varit informator. Studenten blef kär — ja, mer än kär, han blef galen i henne. Och så gifte man bort flickan med en förmögen ämbetsman. Från denna tid daterade sig den trådslitna bonjouren och de ljusa pantalongerna. Olle var idealist och tog kärleken på fullt allvar. Han började skrifva vers och flyttade till Råtthålet för att känna sig riktigt söndersliten af världssmärta. Hur det var, började hantrifvas däruppe under takåsen. Så slog han sig ned där för alltid och började göra sig en födkrok af de kunskaper, han en gång inhämtat i skolan och vid universitetet. Det dumma var, att han inte hade gjort det förr.

»Sanna mina ord,» brukade Bomanskan säga, då talet föll på Kalles informator, »sanna mina ord, den karlen hade kunnat vara både kyrkoherde och poliskommissarie, om han bara velat!» Han föredrog sitt krypin på vinden och sitt urkokta buljongkött nere på hörnet framför någonting annat. Hvad skulle det tjäna till att bråka och krumbukta för att komma sig upp i världen? Han hade nu en gång kommit, ner, och det var bäst att ta saken lugnt och finna sig i sitt öde: det kunde ändå inte ändras. Och dock — hur mycket hade icke kunnat vara annorlunda!

Var det kanske på detta Olle Vinter tänkte, där han satt uppe i sin vindskupa och rökte pipa? — Hvem vet!

Han hade nyss kommit hem. Han hade varit ute och flanerat på gatorna för att se på folklifvet och de upplysta

bodfönsterna. Det var nämligen julafton i kväll, och Olle ville också veta af, att det var jul, och därför hade han gått ut för att se alla glada och känna sig själf så mycket mera ensam och öfvergifven. Det var väl, att han hade konjaken och kardusen med »Gäfle vapen» som Mat-S tina skickat honom som jul-gåfva att trösta sig med. Också hade han på hemvägen kvistat in på syltan för att tacka för vänligheten att komma ihåg honom, men han måste vända om i dörren, ty då han fick se den lilla julgranen med de

Tärnö Xfartatända ljusen på disken, så kom det öfver honom så många barndomsminnen, att han måste ut på gatan igen för att inte visa karlarna där inne, att han hade tårar i ögonen. Men ute på gatan, där snön föll tyst och lätt, nästan smekande öfver hans gamla hatt och nötta bonjour, där hade han drömt sig tillbaka många år i tiden och sett sig som en liten pys vid dukadt bord och med ouppbrutna julklappar framför sig och midt emot, på andra sidan bordet, ett par hjärtegoda, strålande ögon — hans mors — som lyste julfrid öfver honom . . . Det var en vacker dröm.

Och nu . . .

Nu satt han som en enstöring uppe i sin vindskammare med pipan i mun och såg på konjaksbuteljen, som stod där och frestade.

Men till sist steg han upp och började gå fram och tillbaka på golfvet. Man kunde ha tagit honom för ett lokomotiv, ty så pustade han och blåste ut väldiga rökhvirflar genom båda ventilerna, näsa och mun. Så tvärstannade han och förde handen öfver pannan.

»Om jag hade någon att gå till i kväll,» sade han sakta, men det låg en outsäglig längtan i tonfallet. »Det ser så otrefligt ut här i afton — kallt och tomt! — Om jag bara hade någon att sluta mig till! Jag skulle så gärna vilja se barn omkring mig och få smeka dem.»

Olles vindskammare såg just inte heller inbjudande ut för att vara på julaftonen. Inga gardiner, nästan inga möbler — bara ett skrifbord, en stol och en järnsäng! — Det var inte mycket, men Olle hade varit så belåten ända tills nu, men nu ... nu fann han, att det fattades så mycket, och han tyckte, att gaslam-pari lyste så matt och flämtande emot julgranens gröna och hvita vaxljus där nere på krogen. Hvart skulle han gå för att få ljust omkring sig och värmas upp af en smula julfröjd? ... I en kyrka? — Det var för sent! Man dyrkade Gud endast på vissa, af lag och förordning fastställda timmar, och dessa hade nu gått till ända. — Nej, det var bäst att gå ned på hörnet, ta sig en sup, äta risgrynsgröt och se på den tända julgranen. Han skulle då kunna fortsätta att drömma om julen i barndomshemmet, och så skulle han slippa att sitta ensam. Det var allt bäst att gå ned på krogen.

Han tog den gamla, nötta felbhatten, släckte lampan och gick.

Men efter att lyckligt och väl ha trefvat sig ner för vindstrappan, stannade han med handen hvilande på järnledstången till den följande och funderade.

»Om jag skulle gå in till Malmens och se hur de ha det på julafton? — De stå lika ensamma i världen som jag.»

Malmens var den fattigaste bland alla familjerna i det tätt befolkade Råtthålet. Änkefru Malm eller lilla änkefrun, som hon kallades af hyresgästerna, hade liksom Olle Vinter sett bättre dagar. Hennes man hade varit kassör på ett af de större kontoren nere vid Skeppsbron, men så hade han blifvit kär i en aktris, ruinerat sig för hennes skull, kommit på balans i kassan för hennes skull, och så till sist hängt sig i ett broderadt spjällsnöre, allt för hennes skull. Familjen, som naturligtvis fördömdes och förkastades af alla sina forna bekanta på grund af faderns brott,kom tre veckor efter katastrofen sorgklädd och utarmad till det gamla, gästvänliga Råtthålet. Lilla änkefrun sökte numera hålla familjen uppe genom att brodera en mängd af dessa små lyxartiklar, som tyckas så fina och eleganta, där de ligga i de förnämas förmak eller salonger, men kunde dessa virkade öf-verkast eller glänsande sidendynor tala, skulle de berätta er, att de för det mesta utgått från kalla, mörka kammare, och att sorgsna, förgråtna ögon sett ned på dem, innan hennes nåd den och den kritiskt mönstrade dem med lorgnetten för ögat.

»Om jag skulle gå in till Malmens?» frågade Olle Vinter ännu en gång sig själf. Och han beslöt att titta in, efter som han ändå var ute.

Han gick in i den långa, mörka korridoren till vänster, öppnade helt sakta ytterdörren till familjen Malms bostad. Den inre stod på glänt, och han hörde barnen tala med hvarandra där inne. Olle Vinter blef riktigt nyfiken och kunde icke afhålla sig från att lyssna.

»Är det inte julafton i kväll, Fritz?» hörde han en liten späd stämma fråga.

»Visst! . . . Det vet du väl, syster Brita! — Såg du inte julgranen, som man bar till fabrikörens midt emot?» svarade en något gröfre gosstämma.

Det blef tyst en stund.

»Få vi ingen julgran i år, Fritz?»

»Nej då! . . . Det var medan pappa lefde, och vi voro rika. Ser du, när man har blifvit fattig, så tänker inte julbocken på en längre.»

»Hvarför det då?»»Åh! — Du frågar så dumt så!»

Så blef det tyst för en stund igen, men Olle önskade att han skulle ha blifvit förvandlad till en julbock med långt, snöhvitt skägg och förgyllda horn. Då skulle han bara ha gått till de fattiga — till Malmens t. ex.

»Ack, om det ändå var någon, som ville ge mig en julklapp!» hördes nu lilla Brita säga där inne.

»Tyst! . . . Mamma är ju sjuk. . . Hon kunde vakna!»

Olle Vinter rätade på sig där ute i mörkret, så att han blef ett helt hufvud högre än vanligt. Han hade fått det galna infallet att trotsa fattigdomens »jag förbjuder» och skaffa de små vargungarna där inne både julgran och julklappar. Visserligen var julbocken bångstyrig, då det gällde att gå till fattigmans dörr, men Olle skulle ta bocken i hornen och leda'n. Det skulle han göra!

Men hvarifrån taga pängar till allt det han ämnade köpa? Ja, det var frågan. Han kände efter i fickorna — inte ett öre! — Bara ett stycke rulltobak. Det var inte mycket! Nej, han hade bara ringen — sin mors vigselring! Men att pantsätta den för — för att låta lilla Brita bibehålla sin tro på julbocken och inte låta henne märka skillnaden mellan fattig och rik. Jo, för det ändamålet kunde han godt stampa på ringen. Tids nog skulle liten Brita få sina illusioner krossade, men nu ville han rädda dem, och så kunde han ju lösa igen ringen fram på nyåret.

»Mamma ska inte bli ond på mig för att jag sätter den på stampen,» sa han till sig själf med ett godt leende.Och så smög han sig ut ur tamburen, drog hatten djupare ned i pannan och gick själf till närmaste pant bank för att skaffa sig julpängar.

»Hej, man skulle få se, att Olle Vinter förstod sig på att köpa julklappar!»

*

Det dröjde en hei timme, innan julbocken i Olle Vinters person visade sig i dörröppningen till familjen Malms bostad. Men han kom till sist med en julgran på axeln och fickorna proppfulla af paketer.

Julgranen ställdes midt på golf vet, Olle satte själf nya stearinljus i inässingsstakarna, skaffade ved och tände en duktig brasa i kakelugnen. Julklapparna ville han vänta med. Det skulle bli en ny öfverrask-ning.

Barnen voro utom sig af förtjusning och lilla änkefrun kryade upp sig, gjorde toalett och började spela värdinna.

Det stora, dystra rummet strålade snart af ljus, och björkveden, som knastrade och sprakade, liksom ville den formera bekantskap med julgranen för att få veta någonting nytt från skogen, spred en behaglig värme omkring sig.

Men nu, när Olle fått det, som han velat, syntes han likväl inte riktigt nöjd. Han log visserligen, när Brita sträckte sina små armar emot honom och bad att få »putta farbror», men det var ett leende fullt af bitterhet och vemod. Han försökte visserligen att gnola en polska, så att barnen skulle få sig en sväng, menhan kom ur takten och upphörde till sist alldeles. Lilla änkefrun märkte hur frånvarande han var och sporde, hur det var fatt. Han såg på

henne länge, mycket länge, och frågade till sist sakta, nästan tvekande:

»Säg mig en sak, fru Malm . . . tror ni, att en kvinna någonsin glömmer en man, om hon en gång älskat honom verkligt, innerligt?»

Den trettioåriga kvinnan såg honom rakt i ansiktet ocli svarade: »Nej . . . aldrig!»

På tonfallet kunde man höra, att hon talat sant, att hon var säker på sin sak, men så älskade hon ju ännu den man, som i lifstiden svikit henne, slitit hennes tro på honom i stycken och bragt henne till tig-garstafven. Han var borta nu, men hon skulle aldrig komma att älska någon annan — nej, aldrig!

Olle böjde sitt hufvud djupare, när han fick hennes svar: det var hans sista illusion, som ramlade — ett ljuft minne, som förvandlades till ett bittert.

»Si så, h .1 Vinter, se inte så sorgsen ut på julafton!

— Ni har gjoit ’idra glada, hvarför inte då själf vara glad? . . . Hvarföi?»

Han svarade icke, men nog visste han orsaken till sitt svårmod — nog visste han, hvarför det kändes, som hade det brustit någonting inom honom, någonting, som aldrig mera kunde bli helt.

Där inne hos Lejas, där han köpt tennsoldaterna åt Fritz och dockan åt Brita, där i folkträngseln hade hade sett någon . . . någon, som han älskat. Han hade stått nära henne, och så hade hon gått förbi honom arm i arm med sin man. Hennes mjuka vin-terkappa, kantad med mård, hade snuddat vid hans blankslitna bonjour. Hon hade sett honom i ansiktet med en likgiltig blick, och så hade hon skrattat åt någon kvickhet, som hennes man yttrat. Hon hade skrattat — hon, som förstört hela hans lif, och som en gång likväl svärmat med honom, jollrat om ett helt lif tillsammans i någon undangömd vrå. Nu frågade hon mer efter, om spetshalsduken, som fladdrade kring hennes hals, var väl eller illa knuten, än efter honom. Och han, som hade hoppats, som hade trott

— ah, bah!

Han kastade upp hufvudet med ett uttryck af trots kring de bleka, hårdt sammanslutna läpparna och gick fram till tebordet, som den lilla änkefrun hade ordnat så godt sig göra lät med de få medel, som stodo henne till buds.

Det såg i alla fall trefligt ut, och när den rykande tepannan presenterade sig mellan de gammalmodiga, ostindiska kopparna — ja, då såg det lilla bordet med sin bländhvita duk riktigt julinbjudandc ut, och Olle slog sig ner på värdinnans uppmang, att inte låta teet kallna.

»Får jag lof att servera?»

Hon höll upp tekannan öfver hans kopp och såg på honom med sol i ögonen och ett litet vänligt leende. Men Olle hörde inte. Hon måste upprepa sin fråga. Han återvände till verkligheten, rodnade öfver sin oartighet och tackade. Hon hällde i te och bad honom förse sig med socker och grädde — och skorpor sedan!

»Det är Karstens skorpor! — smaka på dem!»Han lade i socker minst fyra gånger, men glömde grädden. Koppen rörde han inte vid. Han kunde icke glömma den fina, raka profilen och de mörka, strålande ögonen i ljusskenet från gaskuporna inne hos Lejas. Slutligen kände han, att de gamla galna drömmarna återtogo sitt välde öfver honom, att han måste upp till sig för att få hänge sig helt åt dem där uppe i ensligheten. Men först måste han fram med de stackars julklapparna. Han hade varit nära att glömma dem, och likväl hade de ju kostat honom det käraste han ägde, hans mors vigselring, som nöden, hans egen nöd, aldrig lyckats draga från hans lillfinger.

Han drog upp paketerna ur fickan och lade dem framför värdinnan.

»Ge det här åt barnen,» sade han med det mildaste tonfall hans basstämma ägde, »ge det här åt barnen.

— Det är tennsoldater åt Fritz och en liten docka åt Brita, och så är det några roliga gubbar dessutom. Och tack för all er vänlighet mot Olle Vinter! . . . Tack och god natt!»

Han reste sig, tog sin hatt och gick mot dörren. På tröskeln vände han sig om, viftade ett slag med den gamla felbhatten och sade:

»Gud välsigne er!» Och så var han borta.

Men lilla änkefrun skakade på hufvudet och mumlade:

»Stackars, stackars Olle Vinter!»

Och hon hade allt rätt.FRANSKA KVINNOPROFILERFrån Pére-Lachaise till La Morgue.

| ag återser ofta i tankarna, helst i skymningen, en ^ äkta parisisk kvinnlig profil — något af höknäbb — ett par mörka, drömmande ögon och en gestalt, smidig och mjuk som endast en parisiskas. . .

Under min vistelse i Paris hade jag lärt hålla af Pére Lachaise. Jag tillbragte ofta dagen där uppe med en bok, i skuggan af någon akasia och med Paris vid mina fötter, från hvilket bullret och sorlet stego upp till mig som en dämpad hymn till arbetets ära, ty Paris arbetar mer än det leker, man må säga hvad man vill.

Och där på Pére Lachaise, vid Abélards och He-loises graf, var det jag första gången såg den där kvinnoprofilen.

Platsen, där »les restes d'Heloise et d'Abélard sont réunis», såsom en af inskrifterna på grafven lyder, har blifvit en vallfartsort, dit det Paris, som älskar olyckligt, vallfärdar, och Abélards älskade har blifvit den olyckliga kärlekens skyddspatronessa.

På denna graf, hvars arkitektur påminner om Notre Dames, finner man nästan ständigt blommor, ickede förnämes, utan de fattiges, icke kamelior och rosor, utan förgät-mig-ej och violer.

I aristokratiens kvarter, Faubourg S:t Germain, är man skeptisk. Man tror öfver hufvud taget icke på kärleken, och allra minst tror man, att det tjänar något till att vända sig till helgonen, när man älskar olyckligt. Man lider med resignation, utan att låta världen märka det, och slutar med att bli kallsinnig eller välja sig ett annat ljufvare föremål. Men kvinnorna af folket förstå ännu att älska lidelsefullt, och under en mindre finpolerad yta gömma de ännu en gnista ursprunglig poesi, som i sorgens dagar drifver dem att söka något högre, och naiviteten i deras tro kommer dem att knäböja för helgonen och anförtro dem stundens sorg. Det är också snart sagdt endast folkets unga kvinnor, som strö bl®mmor på Abélards och Heloises graf.

Och att hon, denna flicka, som syntes vara en sjutton eller aderton år och som så ofta, nästan dagligen

— vid frukostdags — kom till Pére Lachaise för att nedlägga sin enkla bukett på den grafsten, under hvilken Heloise hvilade, att hon var ett folkets barn, såg jag vid första ögonkastet på hennes dräkt.

I början kom hon med lätta steg på den smala gångstig, som leder fram till gr af monumentet, och i den klara, öppna blicken, i det tillitsfulla leende, som hvilade öfver hennes friska läppar och gömde sig i groparna på hennes mjälla kinder, kunde man se, att hon hoppades, att hon ännu trodde på makten hos sin egen skönhet och helgonen.

vSå, när hon stod vid järnskranket, som omger graf-platsen, lyfte hon med en förtjusande smidig och lätt åtbörd buketten i luften och lät den falla ned på stenhällen där innanför. Därpå böjde hon knä och gjorde korstecknet, och jag såg därvid tydligt, hur ett namn, sakta och bäfvande, smög sig öfver hennes läppar — namnet på den hon älskade, men som försmådde henne.

I nästa ögonblick reste hon sig, slätade ut skrynk-lorna på kjolen och gick bort samma väg hon kommit.

— Hvart? — Jag vet det icke. — Kanske till en verkstad för konstgjorda blommor i Quartier Latin eller till en sömmerska i Faubourg Montmartre.

Men efter hand, gradvis kan man säga, dog leendet på hennes läppar, groparna i kinderna försvunno, ögonen blefvo allt större, skuggan omkring dem allt mörkare, elden i dem allt dystrare. Men som förr kom hon vid tolftiden med en bukett konvaljer eller violer till Abélards och Heloises graf, böjde knä och mumlade ett namn, öfver hvilket hon slog korstecknet.

Så började kon utebli — hennes bukett hann till och med att vissna, innan den utbyttes mot en ny — till sist kom hon icke alls, och en af kyrkogårdsvak-tarna tog slutligen bort de af solen torkade blommorna, och de ersattes

icke med friska.

Den unga flickan var försvunnen, men jag skulle återfinna henne.

Det var på la Morgue, Paris bårhus, som ligger bakom Notre Dame på Seine-ön.

Jag skulle gå hem till mig, till mitt vindsrum i Quartier Latin, och som min väg förde förbi la Mor-gue, gick jag in.

Där, bakom den väldiga glasväggen/ på stenbrit-sen längst till höger, återfann jag henne, soin så ifrigt vallfärdat till Heloises graf, och hvilken, då hon slutligen insett det fåfänga i sträfvandet att vinna d-n hon älskade, hade gått att i Seinen söka glömska 0‘ .h en evig ro.

Man har rätt i Faubourg S:t Germain! — hvarför skulle man sätta sin lit till helgonen, när man åtrådde lyckan att bli älskad? — Kärleken . . . bal ! . .

Hon var sig lik, den lilla. Hökprofilen var endast något skarpare, läpparna en smula halföppna, som hade de ännu i döden hviskat ett namn, kärare än alla andra, och håret, det lena, ramsvarta håret, klibbade fast vid tinningarna. Ögonlocken hade fallit igen.

Hennes klädsel var ännu mera vårdad än vanligt Hon hade handskar, och ur fickan på den åtsittande och en smula trådslitna koftan stack en bönbok med förgylldt kors fram. Stackars liten! . . . Handskar och bönbok! — Hon ville vara fin och gudaktig när hon trädde in i änglarnas syskonkrets. . .Sarahs sidensko.

var en höstafton i början af åttitalet.

Jag hade stämt möte med min vän Moiriseau inne på café de la Régence — ni vet, det där kaféet, där man träffar sina i Paris vistande landsmän, och där Auguste lägger framför er sista numret af Aftonbladet på samma gång han serverar er kaffet. Nå väl, det var på det kaféet, midt emot Théâtre Fran$ais, som jag skulle träffa min parisare, vännen Moiriseau.

Moiriseau är en förträfflig bekantskap, må ni trol

Allt har han reda på, och ni behöfver bara ge honom en vink för att få en biljett, omöjlig för en annan att skaffa, dit eller dit, eller för att bli presenterad för den eller den litterära storheten.

Å, det är en präktig karl, den Moiriseau!

Och han kom — kom på slaget med sin cigarrett mellan läpparna och sin Ulla röda ros i knapphålet. Elegant och smidig . . . smidig och elegant!

Jag kunde genast se på honom att han var i sitt esse, ty han viftade redan på långt håll med högra handens handske, och cigarretten glödde som en signallanterna i mörkret.

Han slog sig ned bredvid mig, hälsade och rekvirerade i ett andedrag en mazagran.

Sedan han fått sockret att smälta och rullat sig en ny cigarrett, började han:

Tåmi Maria 7»Å, det är en ypperlig historia! .... någonting för er, min vän! Jag hörde den nyss uppe på Gymnase . . . inne i Blanches klädloge.»

»Berätta då!»

»Naturligtvis! — låt mig bara göra min cigarrett i ordning. Den tycks ha en fördömd fallenhet för att gå sönder: vi måste restaurera den. — Så där ja!»

Han tände cigarretten och stötte ut röken genom näsan.

»Jo, man berättade om Sarah Bernhardt ...»

»Om Sarah Bernhardt. . . det är ett utslitet ämne. ..»

»Men historien är ny och karaktäristisk, och den är pikant! — parbleu! den är en riktig godbit. — Ni ska själf få

döma!»

Han smuttade på sitt kaffe, drog några bloss ur cigarretten och började:

»För några år sedan — årtalet mindes man inte

— tillbragte den firade skådespelerskan sin sommar-sejour vid en af våra förnämsta badorter på västkusten. Hennes villa, inbäddad i rosor och omspunnen med murgröna, låg så nära hafvet, att dyningarnas sorl mot sandstranden nådde ända in i m:e Bernhardts ateljé, ty äfven här hade hon en sådan, och det var i denna hon tillbragte sin mesta tid.

Hennes ateljé låg på nedre bottnen med utsikt åt trädgården, hvilken i afsatser långsamt sluttade mot haf sstranden.

Det var ett stort rum med höga fönsterlufter och hållet i ljusgrå färgton. På väggarna hängde tvenne taflor, prisbelönta vid Salongens senaste utställning, och midt emellan fönstren stod ett mindre, antiktbord, öfverhöljdt med böcker, konstsaker och fotograf ikort, de senare hufvudsakligast af henne själf i alla möjliga och omöjliga kostymer och ställningar. Ofvanför bordet satt en väldig, förgylld trymå, hvilken nådde ända upp till taklisten, och det var framför denna skådespelerskan instuderade de gester, som satte en fylld teatersalong i böljande rörelse. På en divan, öfverklädd med pärlfärgadt siden, låg en mängd fantasikostymer i brokig blandning om hvarandra. Midt i rummet stod kavaletten, hvilken uppbar hennes modeller i lera. Det hela vittnade om, att i det stora rummet härskade en ande, som icke åtnöjde sig med att idka en af de sköna konsterna.

Klockan var nära åtta på aftonen, och en sjunkande julisol lät en mild, rosenfärgad dager strömma in genom de öppna fönstren, falla i dämpadt skimmer öfver de ljusgrå väggarna och4; bryta sig i juvelerna, strödda liksom på lek öfver de skiftande sidenkostymerna på divanen.

Sarah Bernhardt hade nyss slutat modellera och var nu sysselsatt att kring den nyss fullbordade gruppen drapera ett vattendränkt skynke, och då detta lyckats till belåtenhet, gick hon fram till ett af fönstren och såg ut mot hafvet, medan hon lekfullt höll upp de små händerna i luften för att låta vinden torka dem.

Hon var klädd i den hvita linnedräkt, hon använder, då hon arbetar i sin ateljé — en dräkt, som är känd öfver hela den civiliserade världen, ty hvilken bok- och musikhandlare, som vill följa med sin tid — och hvem vill icke det? — har icke i sina fönster skyltat med fotografikort från Melandrias ateljé i Paris.— Som sagdt, hon var klädd i arbetsdräkt : hvit linnekavaj, hvita linnebyxor, sidenskor i samma färg, en luftig, vårdslöst knuten spetshalsduk, och där . . . där vid vänstra axeln en liten utsökt fin bukett, konvaljer och nattvioler — som pikant stack af mot det hvita. Och så — för att vara mera i stil med det öf-riga — håret enkelt uppfäst å la lacédémonienne. — Där har ni henne, strängt tecknad efter naturen, och lägg härtill den originella uppenbarelsen infattad som i en ram af den vida fönsterluften ochöfvergjutenaf den nedgående solens sista, dallrande ljusflöden, och ni har framför er en bild så egendomligt anslående, att ni vore färdig att taga den för ren fantasi.

Sarah dröjde länge kvar vid fönstret. Hon stödde sig tungt mot fönsterposten, och öfver hennes halft österländska drag gled ett drömmande uttryck, när blicken öfverfor det silfvergrå spegelblanka hafvet, som i sitt djup famnade de matt framglänsande stjärnorna och borta vid synranden förtonade i en purpurfärgad dimma. Hade någon i den stunden varit närvarande och sport henne: »hvad drömmer ni om?» skulle hon med sin djupa melodiska stämma hafva svarat: »om det oändliga».

Hon blef kvar ända tills solen hade sjunkit. Då dess sista strålar glimma ut vid synranden, reste sig Sarah från sin framåtlutade ställning och sträckte ut armen för att stänga till fönstret. Men i samma ögonblick hejdades hon af följande ord:

»Tar madame emot?»

Rösten var henne fullkomligt obekant, orden hade uttalats där nere i trädgårdens dunkel. Men detfanns något visst i den där stämman, som slog an på henne, och ännu en gång upprepade den:

»Tar madame emot?»

Skulle hon göra detta eller icke?

Hvarför icke? — Som sagdt, det fanns något visst i den där stämman, som slog an på henne, och så själf va sättet att anmäla sig. Hon beslöt sig för att ta emot. Det var ju så dödande tråkigt under de långa kvällarna, och dessutom hade hon betjäningen nära till hands, om man ville . . . bah!

»Sarah Bernhardt tar emot.»

Hon hade knappast hunnit uttala detta medgif-vande, förr än en af häckarna delade sig och släppte igenom en ung man klädd i sjömansdräkt och med en Tom 0'Shanter på hufvudet.

»Tack! . . tusen tack!» sade han, och så svängde han sig helt ogeneradt in genom fönstret.

Sarah började redan ångra, att hon tagit emot en dylik vildbasare.

I nästa ögonblick stodo de midt emot hvarandra inne i ateljén och betraktade hvarandra under en djup och ömsesidig tystnad: han med ett litet skälmskt leende på läpparna, hon med ett uttryck af obeslutsamhet och förvåning.

»Jag skall låta tända ljus,» yttrade hon till sist och närmade sig bordet på hvilket hon hade sin lilla förgyllda ringklocka stående.

Men i samma ögonblick skyndade den okände fram till bordet och lade sin hand på den lilla tingesten, som hotade med att ställa till ett förfärligt oväsen.»För all del! . . . intet uppseende! Jag skall tjänstgöra som lamptändare, om ni tillåter.»

Och utan vidare tog han fram en ask svenska tändstickor, drog eld och tände oljelampan af alabaster, hvilken vid en antik bronskedja hängde ned från det gipsade taket.

»Och nu kan det verkligen vara tid att säga hvem jag är!»

Han tog fram sitt visitkortsetui ur bröstfickan och räckte henne ett kort med en djup bugning.

Sarah andades åter.

Det tycktes åtminstone vara en inbrottstjuf comme il faut, efter som han presenterade sitt visitkort, innan han tog sig något oråd före.

»Felix Pyat!»

Hennes anlete upplystes af ett vänligt småleende, när hon läste namnet, och med en okonstlad åtbörd af glad öfverraskning räckte hon den främmande handen.

»Välkommen! . . . hjärtligt välkommen, min herre!»

Hon bjöd honom att slå sig ned på divanen, och de satte sig.

»Men hvad kan vara orsaken till . . . ?»

»Att jag kommer så här fågelvägen,» fortsatte han med ett småleende. »Två minuters uppmärksamhet och allt skall vara er klart — Ni vet, att jag är tidningsman, och att jag är republikan.»

Hon medgaf detta med en behagfull böjning på hufvudet.

»Nå, för några veckor sedan råkade jag döda hertig de Marsal som också var tidningsman, men bona-partist, i en duell. Jag ställdes inför domstol, menblef frikänd. Jag fick likväl en påstötning att för någon tid lämna Paris och Frankrike, och nu har jag i nära tre veckors tid irrat biltog omkring på världs-hafvet. . . . d. v. s. i Engelska kanalen med min jakt Hirondelle och med en utmärkt kock ombord.»

»Hvad jag beklagar er, min herre!» sade Sarah skrattande och lade sin hand med öfverdrifvet deltagande på hans arm.

»Hör mig till slut! — J ag har saknat Paris, saknat det djupt, men började likväl förlika mig med skilsmässan, då jag en vacker dag får höra, att ni vistas här vid kusten. Allt det gamla vaknade upp med ens. Jag började längta som en vansinnig efter Paris, efter boulevarderna, efter min cercle, men framför allt efter en afton på FranQais och efter er. Det var då jag fick det galna infallet att landstiga och att uppsöka er och. . .»

»Och?»

Hon såg på honom med ett uppmuntrande småleende.

»Och bedja er läsa någonting för mig ur en af edra roller — det gör detsamma hvilken. Det är för mycket begärdt. . jag vet det, men. . .»

»Men det bifalles med nöje!»

Hon reste sig och gick fram till det lilla antika bordet, på hvilket hon tog ett paket cigaretter, ur hvilket hon sedan erbjöd journalisten en.

»Rök,» sade hon, »det är tillåtet!»

Han tog en cigarrett, och hon tände den åt honom.

Därefter gick hon åter fram till bordet, letade bland några mindre häften i gult omslag, och då hon funnitdem hon sökte, slog hon upp ett af dem och lämnade det sedan till Felix Pyat.

»Gif mig replikerna!» sade hon helt kort och gick långsamt tillbaka in åt rummet. Hon stannade till sist och stödde sig mot en afbruten kolonn.

»Börja!»

Det var Viktor Hugos »Hernani».

Hon reciterade de sista scenerna i femte akten. Och hur hon reciterade sedan! Felix Pyat blef alldeles utom sig af hänförelse, hans cigarrett slocknade vid de första bedårande tonfallen i hennes röst — och han var också nära att glömma svara på replikerna för att helt njuta af hennes stora fulländade konst.

Då hon slutat gick hon fram till honom och frågade helt enkelt:

»Är ni nöjd nu?»

»Nöjd?!. . . madame!»

Tonfallet i detta sista ord borde hafva öfvertygat henne om, att Felix Pyat var mer än nöjd.

»Och nu, då jag uppfyllt er begäran, min herre, kommer jag i minordning att begära någonting af er.»

»Befall!»

»Nej, jag ber!»

Journalisten bugade sig.

»Man har sagt mig, att ni är eller, rättare sagdt, var den skickligaste fäktaren i Paris, att ni sköter värjan lika bra som pennan, och det vill säga mycket. Vill ni ge mig en lektion?»

»Ni utmanar mig således? Ni vann nyss en fullständig seger genom er konst, vill ni nu också. . .*»Ah, ni smickrar! — det är således af gj or dt. — Och nu — till vapen!»

Hon gjorde en käck liten åtbörd med sin högra hand och gick att ur närgränsande rum hämta floretter.

Då hon återkom, räckte hon honom en och behöll själf den andra.

»Ni tycker väl, att jag är en liten äfventyrerska,» sade hon, i det hon pröfvade florettens spänstighet mot golf vet, »men jag kan nu inte hjälpa, att jag föredrager männens nöjen framför kvinnornas. Dam! Att man skall ha blifvit född till världen i detta eländiga kjoltyg. . . en garde!»

Hon gjorde ett häftigt utfall, och det var nära att han icke hunnit parera stöten. Så blixtsnabbt kom den.

De fäktade länge. Slutligen lät han sig öfvervin-nas, och hon gaf honom en primstöt midt i bröstet.

Felix Pyat hälsade med floretten.

»Ni fäktar, som hade ni blifvit född med värja i hand. Ni gör endast för vida rörelser, annars är det bra, men kom ihåg — smått. . . oändligt smått!»

»Tack för lektionen!»

Hon kastade undan floretten i ett hörn.

Han tog upp klockan och såg på den.

»Jag måste gå,» sade han, »man väntar nere vid stranden.»

»Ni vill inte äta middag med mig?»

»Det skulle vara mig ett stort nöje, men man måste hålla hvad man lofvat, i synnerhet när det gäller underordnade.»

»Ni har rätt, jag vill icke uppehålla er — farväl eller om ni tillåter,*Jau revoir!»»Au revoir!»

Han fattade hennes hand, böjde sig djupt och kysste den.

Då detta var gjordt, gick han fram till fönstret för att begifva sig bort samma väg, han kommit.

»Ni går,» sade hon, »utan att begära ett minne af mig.»

»Begära. . .? Jag har redan begärt för mycket.»

»Ni är alltför blygsam.»

»Blygsam. . .! Jag vill inte synas påflugen.»

»Ni är oefterrättlig, min herre! — Nå om jag nu vill ge er ett minne, ett minne lika originellt som ert sätt att göra visit?»

»Så tar jag med hänförelse emot det, och om jag icke tackar, så är det därför att. . .»

Hon hade löst af sin ena i snöhvitt skimrande sidensko — den på vänstra foten — och räckte honom den med en bugning, full af oefterhärmligt gossaktigt behag.

»Madame. . .!»

Han tog emot den, förde den helt lätt till sina läppar och stoppade den i fickan på sin kavaj.

I nästa ögonblick svingade han sig ut genom fönstret och försvann mellan häckarna.

Det sista han såg af Sarah Bernhardt var hennes fina spetsnäsduk, som tillvinkade honom ett lycka till!’ på vägen.

Min vän Moiriseau hade slutat.

Och jag höjde mitt glas och svor:

»Jag skrifver!»

»Det gör du rätt i,» sa' han, »ty då kan det hända, att du får Sarahs andra sidensko!»Den hvita azalean.

p\å hertiginnan gjorde sitt inträde i den förnäma världens salonger, då hennes fina profil för första gången aftecknade sig mot den stoppade sidenväggen hos en minister, frågade man half högt: Hvem är hon?. . . Hvarifrån kommer hon? Men man hvi-skade äfven med en rynkning på näsan, som då en

rätt icke smakar: Bah, hon är en parveny!--

hvem vet — kanske född nere i dyn?

Hennes gemål, hertigen, hade en afton — det var hos general Bataille, där man dansade — hört ordet »ur dyn» och sin hustrus namn uttalade i ett andedrag. Han lade märke till den, som talat. Det var en ung sjöofficer, och när denne mellan en vals och en fransäs gick in i det lilla växtrummet för att svalka sig, följde hertigen honom ögonblickligen.

»Min herre!»

Löjtnanten reste sig från sin halfliggande ställning och lade ifrån sig den rykande cigarretten på fatet till en etrurisk blomstervas. Af uttrycket i hans ansikte kunde man se, att han visste, hvad som skulle komma att följa.

»Vi komma att slåss, min herre,» sade hertigen ochbetraktade löjtnanten med en fast blick. »Orsaken till min utmaning känner ni troligen af ert samvete. Jag skall ha den äran sända er mina sekundanter.»

Marinlöjtnanten bugade sig — något blek, det är sant, men med den aktning man är skyldig en man, bärande ett så ädelt namn som hertigens. Strax därpå aflägsnade han sig, och ingen kunde märka, då han förde m:le Vernet i fransäsen, att han ögonblicket förut mottagit en utmaning.

Men hertigen stod ensam och tankfull kvar i växt-rummet. Slutligen tände han en cigarrett för att förströ sig och låta sin sorgbundenhet gå upp i rök.

Han tog därvid växterna i närmare skärskådande och stannade till sist framför en praktfull indisk azalea, öfversållad med hvita blommor.

Han bröt en af dessa och förde den brinnande cigarretten tätt intill den fina hvita blomklasen, som småningom blef tynande och slutade med att bli alldeles svart.

Hertigen log vemodsfullt.

»Stackars lilla blomma,» tänkte han, »det behöfdes endast en parfymerad cigarrett för att döda dig! — Ack, det fordras icke ens så mycket för att mörda en kvinnas rykte och göra hennes dygd lika så svart som den här. — Jag vet det, jag.»

Och han kastade azalean tillbaka bland hennes hvita, jungfruliga systrar, och dessa logo, troligen af skadefröjd: de voro ännu rena, och hon var redan fläckad. . .

Det var dagen efter generalens bal.

Klockan var omkring sju på aftonen.I det hertigliga hotellet tycktes ingen vara hemma. Fönstren åt gatan voro mörka, gallerporten stängd, och endast en gatlykta brann inne på den fyrkantiga gården, där kusken var sysselsatt med att putsa promenadvagnen, på hvars lackerade dörrar vapnet lyste i rödt och gult. Den breda, mattbelagda trappuppgången, kantad med växter och statyetter, var äfven svagt upplyst, och kammartjänaren, som tjänstgjorde i den rymliga, i hvitt och guld hållna vestibu-len, hade slagit sig till ro bredvid paraplystället, där han i ett tillstånd midt emellan sömn och vaka studerade sista numret af Le Figaro. Allt tydde på, att hertigen och hertiginnan icke voro hemma eller också icke hade sin tisdag eller fredag, de dagar, då Hotel de Targis stod öppet för det hertigliga parets umgängesvänner. Ty fastän man tillät sig tala illa om den unga hertiginnan, tvekade ingen att så ofta som möjligt besöka hennes salonger. Man tänkte nämligen: kanske kan man hemma hos henne själf finna lösningen på gåtan, hvem hon är, och hvarifrån hon kommit. Därför besökte damerna hotellet. Herrar-ne hade ett ännu mera talande skäl: hertigen hade på sitt bord de finaste vinerna i Paris, och det hade ju varit en dumhet att icke. . . nog af, Hotel de Targis vimlade af gäster på tisdags- och fredagskvällarna.

Denna afton — det var en ruskig sådan, ty kölden hade förvandlats i blidväder och regnet piskade rutorna, under det stormen konserterade i husknutar och på takåsar — denna afton voro hertigen och hertiginnan helt och hållet för sig själf va, och de till-bragte den framför ekvedbrasan, som brann i sals-kaminen.

Hertiginnan satt i en hög karmstol, och hennes man stod bakom henne med armarna hvilande på karmen.

* Han rökte, och hon broderade.

. För tillfället lät hon likväl arbetet hvila och stirrade drömmande i glödhögen. Öfver hennes anletsdrag sväfvade ett skimmer af vemod — detta ljufva något, som man återfinner i kvinnans ansikte, när hennes själ för ett ögonblick vallfärdar till den tid, då den första gryende kärleken gjorde henne så outsägligt lycklig.

»Hvad tänker du på, min vän?»

Han förde sin hand lätt och smekande öfver hennes blonda hårflätor, men hon hörde icke hertigens fråga, och han ville icke störa henne genom att fråga på nytt.

Hertigen fortsatte därför att röka, och hon att drömma.

Slutligen rätade han på sig och gjorde några slag fram och tillbaka öfver det bonade salsgolfvet med händerna på ryggen och hufvudet böj dt, som sysselsatte han sig med allvarsamma tankar.

Han var dyster i dag, hertig de Targis. — Den förestående duellen hade legat för honom hela dagen. Han visste ju icke, huru den skulle komma att af-löpa, och om han föll, kunde han mycket väl förutse, hvad som skulle komma att inträffa. Världens onda tungor skulle få så mycket mer att säga om den kvinna, han älskade; man skulle kasta sig öfver henneangripa henne ännu mera hänsynslöst och pådikta henne allt, hvad afundsjukan är i stånd att finna på och förtalet att smida samman. Och allt detta, för att han inte kunnat lägga hennes dopattest framför de skandalälskande männen och kvinnorna samt säga: Detta är hennes börd — rör icke vid henne; hon är helig som oskulden själf! — O, denna värld, hvad han hade lärt sig att förakta den för dess egennyttas och misstros skull!

Han återvände till karmstolen, där han intog sin förra ställning.

Långsamt vände hertiginnan sig nu emot honom. Ögonen stodo fulla af tårar, och det ryckte lindrigt i munvinklarna.

»Låt mig återvända till Chateau des Réves!»

»Till drömmarnas slott?»

»Ja.»

Chateau des Réves var ett litet jaktslott, som hertigen ägde i Normandie, och där de tillbragt smekmånaden. Det var dit som hertiginnan längtade tillbaka.

»Men det är ju midt i vintern!. , . Hvad skall man säga, om vi hals öfver hufvud lämna Paris? — Och presidentens bal sedan?. . .»

»Jag afskyr baler och har haft alldeles nog af teatern, men jag älskar ännu de gamla ekarna och mina hvita och blå dufvor vid Chateau des Réves! — Ja, jag älskar dem och er så mycket ... så mycket!» sade hon lidelsefullt och lade sina sammanknäppta händer bönfallande på hertigens arm.

»Du är en liten svärmerska!»Han tog hennes blonda hufvud mellan sina händer och kysste henne.

»Som du vill. . . vi skola resa snart,» sade han mil dt, men han vågade icke se på henne, ty kan kände med sig själf, att han lofvade en sak, som han icke visste, om han kunde hålla: han kunde ju vara död redan inom fyrtioåtta timmar och då — ja, då. . .

Men hertiginnan ville nu inte, att han skulle tro, att denna resa från Paris var en nyck af henne, och därför beslöt hon sig för att säga honom, hur hon vantrifdes i de kvafva salongerna, där man uppmärksammade henne på ett sätt, som blef henne olidligt. Hon ville säga honom, hur detta tomma fjärilslif sammankrympte hennes själ och kom henne att känna sig som en af skogens vackra, vilda fåglar i gyllene bur, och därför sköt hon med sin lilla guldskinns-klädda fot fram den broderade puffen, som tjänat hennes fötter till stöd.

»Sätt dig här, min vän,» hviskade hon och pekade på den mjuka tingesten vid sina fötter.

Han efterkom hennes önskan och lutade sitt hufvud mot hennes knän för att bli smekt som ett barn af den kvinna, han älskade.

Och den väl visa världen, som tror sig veta allt, påstod lika fullt, att de mest stormiga uppträden tidt och ofta föreföllo mellan hertigen och hertiginnan. — Förnäma Paris, du skulle ha sett dem tillsammans framför skymningsbrasan denna afton i det lilla koketta Hotel de Targis!

De talade länge.

Hon ville öfvertyga honom om, att de kunde varalyckliga, långt, långt borta från det bullersamma Paris, på samma gång hon sökte visa sig tacksam för, att han infört henne i den högförnäma värld, där hennes nuvarande rang berättigade henne att intaga ett lysande rum. Men eftersträfva denna tvetydiga lycka — det gjorde hon icke! — Hon — ack nej, de båda ägde ju så många ljufva minnen från sin första äktenskapsperiod, från de stämningsfulla solnedgångarna vid hafskusten och från de ensliga ridturerna öfver Normandies vågformiga ängsmarker. — Hvarför då icke återvända till Chateau des Réves och låta världen hållas?. . . Och så skulle våren komma och bädda in drömmarnas slott i en värld af blommor och grönt, murgrönans glänsande bladverk skulle skilja dem från skvallret, från förtalet, och de skulle åter få lyssna till bofinkens kvitter i den gamla eken, som skuggade sandstensbalkongen med de grinande drakhufvudena på Chateau des Réves.

Hertigen lyssnade helt förtjust till sin lilla hertiginna. Han hade aldrig trott de tjugutvååriga läpparna om att vara så vältaliga. Hennes språk var ju poesi, och hänförelsen lockade fram hennes själ i de stora, svarta ögonen. II an måste slå sina armar kring hennes smärta lif och draga henne närmare till sig. Han måste luta sin kind mot hennes sammetslena och drömma som hon om det undangömda Chateau des Réves. . .

Det blef tyst för en lång stund. Man hörde endast ett svagt knastrande från kaminen, där glöden föllo tillsammans.

Så öppnades dörrarna från vestibulen, och kammar-

Tärnö Maria

itjänaren, en sy dfransman, trädde in med visitkort på en silfverbricka.

Hertigen reste sig hastigt, och hertiginnan grep ånyo och ännu ifrigare än förr till sitt broderiarbete.

Jacques sköt rygg som en katt borta vid dörren och begaf sig med lätta, tassande steg fram till hertigen.

Denne tog korten från silfverbrickan och såg utan att ändra en min på dem.

»Ah, markis de Lucas och vicomte de Campvallon!»

»Herrarne anhållan om några minuters samtal — de vänta i biblioteket,» replikerade kammartjänaren.

»Säg dem, att jag strax ska komma!»

Kammartjänaren bugade sig och gick.

»De göra sen visit, de där herrarne,» sade hertiginnan dröjande och fixerade sin man.

»Ja, jag väntade dem först i morgon, men det kommer på ett ut.»

»Du säger det där så besynnerligt.»

»Så besynnerligt? . . . Det är ju bara fråga om att göra upp ett jaktparti.»

Han sade detta så tvärsäkert att hon trodde honom.

»Och vår resa--vår resa, Armand?»

»Snart — mycket snart! — Jag kommer strax igen.»

Han böjde sig ned öfver henne och kysste henne helt lätt på pannan.

Några minuter därefter stod han inne i biblioteket hos de båda herrarne.

Man hälsade allvarsammare på hvarandra än vanligt och började på stående fot öfverlägga om duellen.

Men hertiginnan drömde emellertid fortfarandeframför de slocknande bränderna om det undangömda Chateau des Réves, om den kommande våren, om en hel sommar på tu man hand. . .

Det dröjde länge, innan hertigen ånyo visade sig. Jacques hade redan för länge sedan tändt ljusen i kandelabrarna å la Louis XIII på den tunga, med präktiga sniderier prydda ekskänken.

Men när han så kom till sist, gick han rakt fram till hertiginnan, lutade sig ned öfver henne och sade i en ton, som han sökte göra så lätt och obesvärad som möjligt:

»Jag måste resa redan i kväll.»

»Redan i kväll.. . . och hvart?»

»Till herr de Campvallons gods.»

»För att jaga.»

»Ja, för att jaga.»

Han rätade på sig och vände sig om för att gå, men väl kommen till dörren, vände han åter igen om till hertiginnan, drog henne plötsligt intill sig och kysste henne två gånger ... lidelsefullt, länge ... mycket länge.

Klockan io förde kurirtåget hertigen och hans båda sekundanter till belgiska gränsen.

Hertiginnan, som anade någonting, lät tända vaxljus framför sitt skyddshelgon i Madeleine.

*

Det var en molnfri, något het junidag, som jag med ränseln på ryggen, trött och neddammad, anlände till det lilla helt och hållet i grönska inbäddade Chateau des Réves, som ligger ungefär midt emellanVillerville och Trouville, där vägen tar af till Pont TEvéque.

Jag kunde icke underlåta att för ett ögonblick kasta mig ned i den svala skuggan under ekarnas täta löfverk, och medan jag sträckte ut mig i gröngräset begagnade jag mig af tillfället att taga slottet litet närmare i betraktande.

Det var uppfördt i Ludvig XIII:s stil med spetsiga torn, stenbalkonger, flöjlar i öfverflöd på taken och rännor, som mynnade ut i grinande drakhufvuden. Öfver både slott och park hvilade djup tystnad, endast då och då störd af springbrunnens plaskande och bofinkarnas sång. Här var sannerligen stället för den, som af en eller annan orsak ville vara ensam, ville vara ostörd, ville vara glömd. . .

Och att hon, denna svartklädda kvinna, som vandrade fram och tillbaka i en af de skuggrika alléerna lifligt åstundande det, var jag säker på från första stund jag såg henne: denna sänkta panna, detta drag af djup melankoli öfver ögonbrynen — framför allt denna sorgsna blick sade mig bättre än någonting annat, att det endast var ensamheten hon åtrådde, endast minnet af det framfarna, som gaf hennes lif något värde: det är ju understundom ljuft att lefva endast för att kunna minnas. . .

Hennes namn var Blanche Huon, hertiginna af Targis.

Jag återsåg henne"1 aldrig sedan och hade heller aldrig sett henne förr än i Chateau des Réves' slottspark, men jag fattade från första stund ett så lifligt intresse för henne, att då jag på hösten vid min återkomst tillParis, träffade min all vet ande vän Moiriseau, jag icke kunde underlåta att fråga honom, om han kände något till den unga änkehertiginnan.

»Mais! . . . Certainement!»

Och nu berättade han mig i ett andedrag allt hvad jag ville veta.

Jag har i min tur återgifvit det på dessa sidor och behöfver endast tillägga, att orsaken, hvarför salongs-skvallret förföljde Blanche de Targis och kostade hertigen lifvet, var den, att Blanche Huon, innan hon blef hertiginna,

hade varit fleurist i Quartier Latin och var född af okända föräldrar. Hittebarn och bodmamsell! — det kunde man aldrig förlåta henne, men — »ga viendra!» som min vän Moiriseau helt tvärsäkert uttryckte sig.Marietta.

I—Ielt nära det urgamla Touques i Normandie fanns en

* * plats, som jag föredrog framför alla andra. Jag höll riktigt af den. Hvarför, vet jag inte så noga. Kanske därför att den låg så ensligt, kanske också därför att den skuggades af granar — ja, kanske mest därför. Det var ju ett stycke Sverige midt i det yppiga Nordmandie.

Under dessa granar stod ett gammalt kors på en väldig stenskifva, i hvilken regnet under århundradenas lopp hade gräft djupa fåror. Kring Kristusbilden af järn — ett präktigt stycke arbete — hade mur-grönan slingrat sig, och törnekronan doldes under ett mörkgrönt, glänsande bladverk. Själf va korset hade till bakgrund en häck af hvita, starkt doftande rosor. Folket ansåg dem heliga, vigda åt madonnan, ingen vågade plocka dem, ingen utom höstvinden — den där höstvinden är också en sådan kättare!

Där uppe vid korset trifdes jag godt. Där störde mig ingen. Då och då föll endast ett litet grankotts-frö ned i den öppna boken; en ekorre med familj hade sitt bo uppe bland granarna, och det var lämnin-garna efter deras måltider, som hedrade mina böcker med sina påhälsningar. Men det gjorde ingenting!

— ekorrarna och jag voro lika goda vänner för det!

På visst sätt var jag en kättare liksom höstvinden/ ty jag sträckte nämligen helt bekvämt ut mig på den af solen uppvärmda stenplattan. Jag rökte till och med pipa, och någon gång, då hettan gjorde mig sömntung och gräshoppornas entoniga klirr-klirr!

. . . klirr-klirr! ljöd som en vaggvisa, lade jag min bredskyggiga filthatt öfver ansiktet och tog mig en lur — allt på den där stenskifvan, som uppbar det gamla ärevördiga krucifixet.

Det där krucifixet högt öfver landsvägen, som leder ned till Touques, måtte likväl ha kommit ur modet, ty af alla vandrare, som drogo förbi, var det ingen, som lyfte på mössan eller gjorde korstecknet. Rosorna, de hvita rosorna, höll man heliga, men krucifixet glömde man att bevisa sin vördnad.

Jo, det fanns en, som aldrig glömde det: — Mari-etta! — Marietta på sin lilla mulåsna och med sina rymliga vidjekorgar, fyllda af de präktigaste päron och aprikoser — Marietta, som hade de vackraste ögon i hela departementet Calvados och som var så rysligt, rysligt from — hon glömde det aldrig! Alltid, då hon red förbi krucifixet, sänkte hon helt ödmjukt sin lilla ramsvarta nacke och slog helt fromt ett kors framför sig i luften. Därpå lät hon åsnan falla in i ett skarpare traf, under det hon själf sände en hel kaskad af de mest klockrena toner upp mot de svagt rosenfärgade skyarna, ty det var nämligen alltid i gryningens första stunder eller vid solnedgången, somMarietta färdades förbi krucifixet på väg till eller från den lilla köpingen Touques, där hon om lördagarna på torget afyttrade sina päron och aprikoser, hvilka nästan smälte i mun liksom socker.

Nå väl, en vacker dag eller rättare sagdt afton, ty dimman hade nyss fallit öfver Augedalen, och solen dröjde endast kvar på det förgyllda korset på S:t Pierre, öfverraskades jag af att se Marietta, när hon på väg från Touques hunnit fram till »le calvaire,» hålla in mulåsnan och stirra på mig med ett visst förskrämdt, men på samma gång förebrående uttryck. Jag låg också raklång på stenplattan och rökte. Boken — Ludovic Halévys »Un mariage d^mour» — hade jag kastat ifrån mig i det höga gräset för att se solen gå ned bakom Mont Canisy. Men från detta skådespel lockades jag återigen af de stora, svarta ögonen, som stirrade på mig ner ifrån landsvägen. Det var nämligen första gången Marietta be-värdigat mig med någon uppmärksamhet, jag tror hon icke ens sett mig under de föregående gånger hon färdats förbi le calvaire. Hon såg nämligen alltid rätt framför sig, till hälften i drömmar, och när hon kommit midt framför korset, fäste hon blicken med ett uttryck af oändlig hängifvenhet på krucifixet och gjorde på samma gång korstecknet med sin lilla bruna hand, därvid helt lätt med fingerspetsarna vidrörande panna, axlar och bröst. Ja, man hade rätt! — hon var verkligen mycket from, och det var icke underligt alls, att prästen i Bonneville hade ett godt öga till henne.

Men Marietta skulle göra mig ännu mer förvånad.Hon steg nämligen plötsligt, liksom hade hon fattat sitt beslut,

ur sadeln, ledde mulåsnan till dikeskanten, där det fanns godt bete, och i nästa ögonblick stod hon själf framför mig.

Jag reste mig ögonblickligen ur min liggande ställning, tog pipan ur mun och frågade:

»Hvad vill ni, mitt barn?»

Hon såg på mig med en lugn och klar blick, strök tillbaka det glänsande svarta håret, som fallit ned vid tinningarna, och svarade:

»Jag ville varna dig.»

»Varna mig! . . . hur så?»

»Du har väckt helgonens vrede — det kommer att hända dig en olycka, om du trotsar dem.»

»Men på hvad sätt har jag då. . .»

»På hvad sätt? . . . Du har vanhelgat detta åt madonnan vigda ställe, och man gör det inte ostraffadt. Jag vet, att du inte har samma tro som j ag, men j ust där -för bör du ännu mera frukta att stöta dig med helgonen.»

Jag kunde icke underlåta att dra på mun. Hennes uttryckssätt voro så naiva, och hon talade med en sådan respekt om helgonen. Jag kom att tänka på S:t Pierre och S:t Thomas, där de stodo i sina hörn nere i kyrkan med karmosinröda kinder, stela*blic-kar och förgyllda träpinnar i händerna. Och bredvid dem hängde inom glas och ram skrifna tacksamhetsadresser från lille Jean Marie, som blifvit botad för tandvärk, från tant Nicoline, som genom S:t Pierres välvilja sluppit undan gikten, och från förpaktaren Daubijon, för det TEtoile lyckligen nedkommit med en svart och hvit kalf. Jag kom att tänka på alltdet där, när hon varnade mig för att stöta mig med helgonen, och uppriktigt taladt är det ju inte något skäl att förakta helgon, som bota gikt och tandvärk.

»Ni skrattar,» sade Marietta till mig i en nedslagen ton, »det är illa gjordt af er. Men jag vill tala om för er någonting,» tilläde hon lifligt, »som skall föra er på andra tankar. Ni är inte den första, jag varnat, och som skrattat åt mig. Se, man tror på ingenting nu för tiden, och därför går det som det går!»

Hon hade rätt: man tror verkligen på ingenting i våra dagar, och därför går det som det går. Man är mindre lycklig än förr; man har mist sina illusioner.

»Ser du,» fortsatte den unga normandiskan — hon duade mig, då hon såg, att jag icke sökte göra narr af hennes kära helgon, och endast för att få höra detta enkla, förtroliga och okonstlade »du» från hennes läppar hade hon bestämdt kunnat få mig att tro både på S:t Pierre och S:t Thomas — »ser du, främling, för ett par år sedan, en septemberkväll, kom jag liksom nu på min åsna förbi det här stället, på väg hem till morfars landtgård. Jag var då bara femton år och hade just om sommaren gått för första gången till Herrans nattvard. Då jag kom fram om vägkröken därborta, där du ser de gamla vackra pilarna, hörde jag skratt och sånger; då jag kom längre fram, såg jag ett par lätta, lackerade vagnar med initialer i rödt och guld på dörrarna hålla här nere på vägen, och här uppe på Calvairet hade de resande lägrat sig. Det var en enda dam och fyra eller fem herrar, och de drucko champagne och talade ett språk, som jag inte förstod, men bara madame, som hade en stor hatt medlång röd plym och handskar, som gingo ända upp till armbågarna, sade ett par tre ord, så skrattade alla herrarna och sa: 'oh yes! — yes!' Det var inte vackert, men jag tyckte det var synd om dem ändå, fast de talade så ill a. Och så band j ag Mignon — hon heter så, min lilla mulåsna! — vid poppeln där nere, tog mod till mig och gick upt> och fram till madame. Och jag sa' henne detsamma, som jag sagt er, men då ska ni tro, att herrarna fingo roligt. En ville, att jag skulle dricka champagne med honom, och en annan ville bjuda mig på cigarretter, men madame, som kunde tala franska, fast dåligt . . . mycket dåligt, bröt en hvit ros från busken, som prästerna för många hundra år tillbaka stänkt vigvatten på, därför att ingen skulle våga röra den, utom madonnan, då hon S:t Hans-natten går öfver ängarna för att ge en god årsväxt. Men madame i långa handskarna och den bred-skyggiga hatten stal en ros från Guds moder och fäste den i sitt hår. Då gjorde jag korstecknet af förfäran, men herrarna applåderade och tyckte, att den hvita rosen klädde madame så ypperligt. Och det gjorde den också: den stack så bra af mot det korpsvarta håret och den litet solbrända hyn. Men när madame såg, huru ledsen jag var öfver hennes otro drog

hon mig till sig, där hon satt, just där ni sitter och medan hon då och då tog ett par bloss ur cigarretten och läppjade på champagnen, berättade hon mig, att hon låg och badade vid Trouville, att hon var från ett land långt borta i väster, fjärran öfver hafvet, som man ser från Mont Canisy, och att man i hennes land för länge sedan slutat tro på helgonen,på den heliga jungfrun, och att man öfver hufvud endast satte sin lit till en sak: sin egen kraft. Och så kysste hon mig, pauvre petite! Men när solen för länge sedan gått ned, och madame ville återvända till Trouville — hvad tror ni då inträffade? — jo, när madame tog en af herrarnas arm för att resa sig, kunde hon det inte. Helgonen hade straffat henne, ser ni: hon var lam! Man måste bära henne till hennes vagn, och när hon väl satt i den, vinkade hon mig till sig och sade: »Du hade rätt, mitt barn, det är farligt att trotsa helgonen, i synnerhet när luften är fuktig och kall, och man sitter på en sten i skuggan af en vigvattenbestänkt törnrosbuske.» Så smällde kusken med piskan, madame lutade sig tillbaka i vagnen, och så försvann den snart vid vägkröken i ett dammmoln. Men, ser du, madame måste lära sig att tro på den heliga jungfrun och helgonen, och hon insåg till sist, fastän för sent, att det var farligt att trotsa dem.»

»I synnerhet när luften är fuktig och kall, och man sitter på en sten i skuggan,» tänkte jag, liksom amerikanskan, hvilken säkerligen icke tillskref helgonen sin olycka, utan sin egen obetänksamhet att, svettig och varm, som hon var, slå sig ned på den iskalla stenfoten till korset, som uppbar krucifixet. Hon hade förkylt sig så starkt och häftigt, att en förlamning inträdt. Men att öfvertyga den lilla ultrakatolska Marietta om den saken — därtill fordrades åtminstone, att S:t Thomas' eller S:t Pierres träbild öppnat munnen och sagt henne det. Men för öfrigt hvarför rubba hennes tro på helgonen och himlen?— Ju flere samband man har med dem, dess bättre; det är först tviflet, som låter oss ana ett helvete!

Då Marietta slutat, stod hon en stund alldeles stilla och sökte läsa sig till mina tankar i mitt ansikte. Då hon såg, att jag blef förblef allvarsam, räckte hon med en liten förtjusande blyg åtbörd fram sin knubbiga, men fint formade hand och frågade sakta, nästan hviskande:

»Vill du försöka tro . . . och så lofva mig att inte ligga och röka, som du nyss gjorde, på "den där stenhällen. Jag försäkrar, att helgonen nog varit mycket onda på dig, men jag skall bedja dem förlåta dig för den här gången.»

»J a, bed, Marietta!»

Jag hade svårt att, fastän mina ögon blef vo fuktiga, hålla tillbaka ett leende. Hon märkte det och tilläde i en litet förtrytsam ton:

»Jag får visst lof att be gamla Marguerite bedja för er i stället: hon känner helgonen bättre än jag. Marguerite är så gammal. . .»

Några minuter därefter stod jag ensam kvar på kullen. Det ringde till bön i S:t Pierre. Af solen syntes endast ett svagt rosenrödt skimmer längst borta i väster, men djupt inne i bokskogen hörde jag Marietta sjunga — det var någon gammal visa . . . långa, melankoliska, smältande toner.

Men från den stunden låg jag aldrig mera på den stenhäll, som uppbar korset med dess bakgrund af hvita rosor — icke därför att jag fruktade helgonens vrede, men Marietta hade bedt mig.Yvonnes rival.

r^Vet hafsomsorlade Trouville med sina gyllene sandin stränder erbjuder icke mycket af intresse, såvida man tröttnat på det brokiga societetslifvet och kapplöpningarna i Deauville äro öfverstökade.

J ag för min del blef snart mätt på hela härligheten. Amerikanska juvel drottningar och half världens sidenfrasande skönheter togo just icke synnerligen min tid i anspråk, lif vet i de kvafva och rökiga spelsalarna ingaf mig snart vämjelse och alla vrår, gångar och utsikter i den i och för sig själf förtjusande Casi-noparken kunde jag utantill. Hvad återstod? — ingenting, om icke den präktige Jean Riolet och hans lika så förträffliga slup funnits.

Jean Riolet var fiskare. Och både han och hans son öfverdådiga typer för hafvets arbetare af den gamla normandiska stammen, hvars arf från förfäder utgöres af resliga, muskulösa gestalter, djärfva anletsdrag, ljust hår och skägg — dessutom — och naturligtvis! — af en utpräglad smak för rusdrycker, hvilket gör, att

departementet Calvados aflämnar största procenten af oförbätterliga drinkare till de franska hospitalen. Calvadosboarnes dryckesgillen urarta för öfrigt rätt ofta till vilda, blodiga slagsmål, i hvilka många vilja se ett ovedersägligt bevis för,att det rinner vikingablod i deras ådror. Men detta gör äfven att de äro synnerligen duktiga, ehuru våg-halsade sjömän och att de — på det hela taget — utgöra Frankrikes kraftigaste befolkning.

Hvad som nu förde mig tillsammans med Jean Rio-let var lusten att närmare lära känna de normandiska fiskarnes lifjDch den kärlek, jag alltil hyst till hafvet.

Så kom jag att om morgnarna, medan jag väntade på frukosttimmen, drifva längs kajerna, göra mina iakttagelser angående bästa sättet att lappa ett segel eller dikta och tjära en båt, slå mig i språk med fiskarhustrurna i de hvita bomullsmössorna och så småningom förvärfva mig en hel liten umgängeskrets bland folket där nere vid Touquesflodens strand.

Till denna umgängeskrets hörde äfven min vän Jean Riolet.

Vi blef vo goda vänner från första ögonblicket och redan på långt håll sände han mig ett fryntligt »bonjour, monsieur!» på äkta sjungande Calvadosdia-lekt.

Så en vacker dag sporde han mig utan vidare, om jag inte hade lust att gå till segels.

»Gå till segels?»

»Ja visst, göra en liten tur med mig en natt. Vi ha vackert väder, och det ska göra er godt, herre, att få andas ren och oförfalskad hafsluft.»

»Ni skulle verkligen vilja ta en landtkrabba med som barlast?»

Ouid!»»Nå, kör till; jag är inte sen att ta er på orden, mäster Riolet.»

Vi gåfvo hvarandra ett handslag och saken var af-gjord.

»Vänta bara du,» tänkte jag, betraktande kanalen, »vi ska nog ta ett nappatag med hvarandra!»

Och det gjorde vi äfven ärligt.

Mången gång så, att jag var alldeles genomdränkt af saltvatten, när vi om morgnarna, då det njut-ningslystna Trouville ännu lättjefullt låg på sitt öra, styrde in mellan les jetées förande med oss som byte präktiga silfverhvita flundror och de läckraste buttor, som sedermera fingo strykande afsättning på Trou-villes lilla salutorg. Ty ni skall veta, att sedan jag väl en gång kommit ombord på Jean Riolets snabb-seglande skuta, lämnade jag den ogärna. Den blef mitt andra hotell, där jag vaggades till sömns af dyningarna och sof lika lugnt på den hårda träbritsen inne i den låga kajutan som i den mjuka engelska fjädersängen på Hotel des Roches-Noires.

Sof! — nej, dessa nätter blefvo nästan en ständig vaka med tusen skiftande stämningar. Ömsom seglade vi fram som i flytande bladguld med fullmånen som en jättelampa midt i rymden; ömsom en svart stormhimmel, med gråa drakmoln drifvande fram öfver oss; en annan gång det hela insvept i mist och dimma, med månen som en kolossal skifva blodapelsin längst nere vid horisonten, och hafvet rullande i tunga, blyfärgade dyningar.

Just en sådan natt var det, när mäster Jean Riolet harklade sig eftertryckligare än vanligt, fyrade afett ofantligt bloss styrbord hän och tog till ordet. Jag rullade en ny cigarrett, svepte bättre in mig i min pläd och satte mig högt upp i lovart. Ty på gubbens beteende kunde jag märka, att en historia var i görningen. Och jag bedrog mig inte.

Jean Riolet började:

»Ser ni, herre, det är en svår dimma i natt, mycket svår. Man skulle nästan kunna skära den med tälj-knif, så svår är den.»

Efter denna anmärkning om vädret, och sedan han fått bukt med elden i sin pipa, svart som beck och inte stort längre än mitt pekfinger, fortsatte han, utan att besvära sig med någon inledning:

»För ett par blodiga hundra år se’n eller mer — det är inte så noga, parbleu! — fanns här i Calvados en käck

pojke, en riktig klippare, ärlig som en pi-card, trogen som en bretagnare och modig som endast en normand.»

»Således ett riktigt praktexemp1ar!» skrattade jag.

»Un bon gar gon! — Han var sjöman, förde eget fartyg och var hemma i Honfleur. Där var han känd af både stora och små, och alla kallade honom Paul Äfventyrare. Ser ni, herre, han hade ju flackat omkring på alla världens haf, och än i dag tro vi, nor-mander, att Paul varit vid nordpolen, dit nu alla människor fått en så stark reslust, men dit ännu ingen lyckats komma, fast man tagit ballongen till hjälp!

»Paul hade också en käresta. Hon hette Yvonne och var från Flandern. Och hon skulle ha varit så fin och stolt, att självfva kungen af Frankrike en gång bjöd Paul tre tunnor guld och sin egen drottning på

9köpet, bara han kunde få byta. Men det kunde han nu inte få. Paul ville inte, Yvonne ville inte, och om drottningen ville, det frågade ingen efter. Yvonne skulle inte tillhöra någon annan än sin Paul, och fast han reste till Rotterdam efter ost, till Norge efter sill och till Spanien efter oliver, så blef hon honom lika fullt trogen. Hon var en äkta flandrisk flicka.

»Så måste Paul en vacker dag göra en resa öfver till ett land, hvilket ligger som en enda stor gräsmatta midt i hafvet. Därifrån skulle han hämta svart öl åt prästerna för att med detta berusa hin onde och så knäppa honom utan vidare. Dam! Det var en god idé. Men Yvonne grät bara hon tänkte på, att Paul skulle resa. Hin onde kände nog redan på långt håll lukten af ölet, och så skulle han utan pardon sänka skutan bums i kanalen. Men Paul kysste den rosen-kindade Yvonne, kallade henne Yvonnette, förtjusande lilla Yvonnette och for, glad som en fiskmås.

»Resan gick som en dans i början. Fina vindar och klart väder. Men så kom nordosten svepande ned genom kanalen. Himlen blef mörk som en bårduk, och det kokade och sjöd i vattnet, som eldade man på af alla krafter nere i underjorden midt emellan England och Frankrike. Hela hafvet tycktes vara en jättekittel, och Pauls skuta hoppade upp och ned som en spån mellan vattenbubblorna. Man läste pater noster, signade sig och sjöng psalmer dag och natt i ända, men ingenting hjälpte. Man späkte sig, herre, men det blef sju resor värre med stormen, så befallde man sig på fullt allvar i guds hand, söpo sig fulla som svin och läto vraket drifva.»Men en natt stod Paul ensam på skeppsbryggan och spejade full af ångest ut i mörkret.

»Då lyses vattnet upp med ens på skeppets läsida, fallrepstrappan glider ut af sig själf och uppför den sväfvar en luftig gestalt. Det var Bliss, dimmornas och stormens dotter, blond som edra engelskor på plagen i Trouville, med ögon svarta och flammande som en spanskas och växt som en parisiska.

»Hon älskade Yvonnettes Paul, och hon räddade honom och hans skuta i sista ögonblicket. Men endast mot det löfte, att han hvarje skottår skulle tillhöra henne. Då skulle hon vänta honom på ön Sercq, midsommarnatten.

»Paul svor att komma.

»J a, kommer du inte, då ve alla af ditt yrke. Min hämnd skall drabba hvarje fartyg och Kanalen skall jag hölja med lik och spillror, ty jag har älskat dig till galenskap.»

»Och hon sträckte sig upp mot honom och fäste en lidelsefull, men isande kyss på hans läppar. Så gaf hon till ett klingande rop och fördes bort, buren af sina luftandar.

»Men stormen bedarrade, solen trädde blodröd fram i öster mellan de slitna skyarna. Paul var räddad. Med ära och berömmelse återvände han till Rouen med det svarta ölet åt prästerna.

»Nu ämnade man fira bröllop. Detta skedde äfven. Och det var skottår.

»Men Yvonnette lärde snart Paul att i hennes armar förgäta alla andra kvinnor, och då glömde han äfven löftet till Bliss, {Jati for inte till den vilda*klippiga ön Sercq midsommarnatten: han sof hos sin

Yvonnette. . .

»Men Bliss har hvarken glömt sin kärlek eller sin hämnd, ser ni, herre: hon måtte tillhört de kvinnor, som älska endast en gång i lif vet.»

Mäster Riolet bet hårdt i pipskaftet och sände en spanande blick rundt horisonten.Francisquine.

är stod en ny pjäs och ett lika nytt författarnamn

på affischen, hvilken glänste på långt håll genom höstdimman i skenet från gaslyktorna vid Odéontea-terns gallerier.

Allt tydde på en premiär — utsåldt hus och utanför teatern grupper af nyfikna, kvarterets teaterha-bituéer, hvilka aldrig försummade en första representation, biljettmånglare, som icke hade några platser mera att afyttra, och sådana, som hade. De förre gjorde politik med droskkuskarna, som höllo utanför Luxembourgträdgården, de senare — ty påflugnare folk än Paris’ biljettmånglare finnes icke — togo sig friheten att formligen antasta de förbigående, följa efter dem och ideligen skrika: »Biljetter — goda platser — tre francs, fem francs, sju francs! — inte dyrare än i förmiddags vid luckan.» Och stannade någon och började köpslå, så ve honom! — man grep honom helt ogeneradt i armen, och så bar det i väg, nästan i traf, till »patron», som residerade i något krypin

— en cigarrbod eller dylikt — och som egentligen hade försäljningen af författarebiljetter om hand.

Och det var mycket folk den aftonen, som villeha biljetter till hvad pris som helst, kosta hvad det ville.

Det var icke allenast den vanliga publiken, studentkvarterets publik, utan också folk från andra sidan broarna: börsmän med familjer, journalister från de mera framstående tidningarna, en och annan diplomat, som satte mera värde på Francais', Odéons och Gymnases fina komedier än på varietéteatrarnas slagdängor, samt till sist några kvinnor på modet från det europeiska hufvudstadskvarteret i närheten af bangården S:t Lazare.

Det var ett oupphörligt kommande af åkande och gående, och den halfcirkelformiga platsen framför teatern genljöd utan uppehåll af bullret ut af vagnshjul och kuskarnas varningsrop till dem, som voro till fots.

Utanför teatern, under arkaderna och inne på gångarna, hade det bildat sig små grupper, som half-högt, men ifrigt diskuterade, hvem författaren egentligen var, om han var ung eller gammal, ty för de flesta af dem, som begifvit sig till teatern för att öf-vervara stycket, var namnet Henri Gérard fullkomligt obekant — det fanns så många Gérarder i Paris.

Några journalister, som följde bättre med tiden i litterärt afseende än andra, påminde sig likväl att ha sett detta namn under ett svagt, ungdomligt poem i le Monde illustré för ett par år sedan, men för öfrigt var författaren till »Ett äktenskap» fullkomligt okänd för dem.

Emellertid gafs det folk bland denna massa af teaterbesökande, som mycket väl kände till författaren:— studenter som hade varit hans kamrater, medan han ännu studerade — d. v. s. syntes på kaféerna längs boulevard S:t Michel och regelbundet besökte B ulli-er* om måndags och torsdagsaftnarna — några yngre köpmän, som umgåtts i hans föräldrars hus och varit hans kamrater i skolan, och slutligen en och annan gammal vän till hans aflidne far samt några unga damer, som ännu mindes Henri — den Henri, hvilken skref så förtjusande vers och alltid hade de mest förtrollande saker till hands att hviska dem i öronen efter en middag . . . inne i någon af salongens smygvrår, medan ingen gaf akt på dem, upptagen som hvar och en var af att smälta middagen. Och de hade nu alltid, dessa unga damer, trott, att det skulle bli en stor skald af Henri — allra minst en Musset eller en Hugo!

— kom nu bara an på att få se hvilket . . .

En person kan vara glömd både länge och väl, men så helt och hållet glömd lyckas han likväl icke bli, att inte hans namn framkallar en viss uppståndelse, när det med ens träder på nytt fram i dagen, tillvällande sig den allmänna uppmärksamheten.

Så hade det gått med Henri.

Han hade varit glömd under nästan två hela år. Man hade hvarken befattat sig med, hur han hade det, eller hvar

han vistades; man hade släppt honom ur sikte, och efter det, som inträffat, var Henri icke den, som sökte rikta uppmärksamheten på sig. Ruinerad och, som han själf tyckte, höljd af vanära, före-

* En danslokal i quartier Latin, mest besökt af studenter och grisetter.m

drog han att försvinna både från kamratkretsen och föreläsningssalarna. Och då man icke vidare såg till honom, lärde man snart glömma, att han någonsin funnits.

Och nu! . . . endast den vanliga teaternotisen i tidningarna, som förkunnade det snara uppförandet af en ny komedi på Odéonteatern, i fem akter och på vers af en viss monsieur Henri Gérard, verkade som en elektrisk stöt på minnet.

Henri Gérard!

Man letade för ett ögonblick efter en viss händelse, fick fatt i den, och med tillhjälp af denna Ariadne-tråd ledde man sig slutligen fram till den man sökte

— en ung student, enda sonen efter en bankdirektör, som sköt sig, efter att ha begått en mängd förfalskningar, lämnande i arf åt hustrun och sonen endast vanära och en massa skulder.

Henri Gérard!

Man nämnde detta namn en hel vecka igenom på studentkaféerna, upplifvade minnet af Henri genom att berätta alla de lustiga äfventyr, i hvilka hans namn förekom och slutade med att beställa en ny omgång, dricka hans skål och svära på, att man saknat honom uppriktigt under den gångna tiden.

Henri Gérard!

Det slog ned som en bomb i de unga köpmännens kontor vid de stora boulevarderna i närheten af operan. Man undrade endast en smula öfver, att han icke gjort sig påmint — åtminstone när han behöft pängar — de skulle så gärna stått till tjänst! . . . stackars Henri! Och så gingo de och skaffade sigbiljetter — man måste naturligtvis se Henris pjäs!

Den, som också skaffade sig biljetter, var madame Sidonie, Henris forna flamma, hans »studenthustru» från de första glada åren i quartier Latin, när champagnen flödade, och man sjöng Béranger hela långa natten. På den tiden var Sidonie ännu mademoi-selle Sidonie och självskrifven värdinna vid alla de små fester kotteriet hade, det kotteri Henri tillhörde som student och som efter honom kallades cercle d'Henri.

Nu hade m:lle Sidonie blifvit madame Sidonie. Hon hade utbytt quartier Latin mot quartier Breda, det friska studentskämtet mot diplomaternas fina tillspetsade kvickheter, och i stället för de två små rummen i entresolen vid boulevard Port Royal hade hon nu en hel liten våning, hästar på stall och vistades under sommarmånaderna antingen i Dieppe, Trouville eller Nizza — med ett ord, hon hade blifvit hvad parisarna kalla »une femme trés chic».

Men den glada, blonda elsassiskan hade det Oaktadt understundom gränslöst tråkigt. Hennes diplomater voro, tycktes det henne, så stela och polerade, och det var med ett visst vemod och en liten suck af saknad, som hon tänkte tillbaka på quartier Latin, på den tid, då ledsnaden mycket sällan gjorde visit och man hade så lätt för att skratta. . . då hela ens tillvaro syntes lika luftig och ljus som vårhimlen, när den hvälfver sig öfver tornspiran på Val-de Grace. . .

Hon hade aldrig älskat Henri — åtminstone icke med någon djupare lidelse — men hon hade föredra-git honom framför alla andra unga män, föredragit honom därför att han var rik och därför att han var den muntraste bland dem alla. Hon hade älskat honom så pass mycket, att han kunde göra sig en föreställning om, hvad det vill säga att bli älskad på fullt allvar. Och Henri var en fantasimänniska — han lade till hvad som felades och lefde på så sätt ett kärlekens solskenslif tillsammans med den tjugutvååriga Sidonie.

Så kom katastrofen, upptäckten af hans fars, bankdirektörens, förfalskningar och dennes självmord.

Henri uteblef och syntes icke mer i den lilla entre-solvåningen vid boulevard Port Royal: han var för stolt att göra sig till föremål för en kvinnas medlidande. Dessutom svek honom tron på Sidonies kärlek, när han icke längre kunde svepa in henne i siden eller strö öfver henne ett regn af presenter.

Sidonie väntade honom en hel vecka, hon sörjde honom till och med en half och skickade bud till hans vänner för att om möjligt få veta, hvar han uppehöll sig. Ingen visste det, ingen hade sett honom.

Då tog Sidonie, den mjuka, hvita, lilla Sidonie, sitt parti, packade sina koffertar, buntade ihop kärleks-brefven från honom och brände dem. Och då den sista gnistan glimmat ut bland falaskan, ansåg hon sig löst från sin senaste förbindelse — det fanns ingenting kvar af den annat än minnet. Hon var fri, och följande dag lämnade hon quartier Latin och stu-dentlifvets bullrande glädtighet.

Så läste också hon en vacker dag den där teaternotisen. Allt det gamla vaknade upp, vaknade med för-nyad kraft, och en hel förmiddag låg hon kvar i sängen och tänkte på Henri. Så steg hon upp, klädde sig i största hast, lät spänna för och for själf och köpte biljetter — hon ville vara säker.

Och nu satt hon i sin loge, till utseendet likgiltigt tillbakalutad mot den mjuka stolskarmen, sakta fläktande sig med den svarta solfjädern med de mörkröda blommorna, insydda i sidenet. Och medan hon lät blicken, utan vidare intresse, glida fram öfver stolraderna närmast scenen, frågade hon sig själf:

»Hvar har han då varit under hela denna långa tid

— hvar?»

Så gick ridån upp efter den tredje bultningen, och hon böjde sig nyfiket fram öfver den sammetsklädda barriären ...

Underrättelsen om faderns brottslighet och själf-mord kom som ett åskslag öfver Henri och beröfvade honom i början helt och hållet hans handlingskraft. När så affärsställningen blifvit klar och stärbhuset försatt i konkurs, inträdde brytningen i Henris lif. Och han bröt med allt — med sin styfmor — fadern hade varit omgift — med kamratkretsen, med Si-donie, med ett ord med hela sitt föregående lif. Från att ha varit den förkroppsligade lif sglädjen, blef han sluten och dyster, nästan människoskygg; hans stolthet, som lidit en så svår förödmjukelse, vädrade förakt öfverallt, och det blef olidligt, outhållbart i längden. Han flyttade från sin vackra bostad vid Luxembourgträdgården och hyrde sig ett enkelt studentrum vid en återvändsgränd ofvanför boulevardS:t Michel. Han sof om dagarna och arbetade om nätterna, arbetade som en galning, och när han tog sig någon stunds hvila, gick han ut på balkongen och rökte cigarretter, medan han lät blicken sväfva ut öfver de tysta kvarteren och stanna på Notre-Dame, hvars väldiga massa aftecknade sig med torn och ut-språng mot den djupblå natthimlen. Och här, i denna undangömda tillvaro, ensam med sina böcker och sina minnen, växte Henri ut till skald. Och allt efter som han märkte att hans stil blef mera mogen, att hans tankar fingo originalitet och djup, stadgade sig hans föresats ?tt göra det namn, som nu var sud-ladt och glömdt, äradt och aktadt. Henri hade fått ett mål, hans energi var väckt. Nu gällde det att segra eller falla.

Men det var icke endast en strid för äran, utan också för tillvaron. Som hans stränga sj älf kritik af höll honom från att öfverlämna till trycket dessa flyktiga skisser och världsföraktande vers, som han roat sig med att nedskrifva på lek, på måfå, medan han ännu lefde sybaritens lif, så var han ständigt i penningförlägenhet. Ofta frestades han att gå till en förläggare, men då kom han att tänka på det där vattenhaltiga poemet i le Monde illustré, som han redan hade på sitt samvete, och så förlorade han smaken att bikta flera af sina litterära ungdomssynder. Han svalt och arbetade, gömde, hvad han skref, skref nytt och rättade det gamla, och så småningom segrade han öfver de tekniska svåiigheterna, och en vacker dag låg till sist ett poem på hans skrifbord — ett poem, som han var nöjd med. Han läste det, läste det välhundra gånger, läste det tyst i början och slutade med att läsa det i extas. Han hade lyckats, och han gick och pantsatte sin klocka och spisade en lukullisk middag på sin gamla favoritrestaurant.

Två dagar därefter hade han börjat sin pjäs. Ämnet hade kommit för honom, medan han satt inne på restauranten och sög på en färsk, läcker sparris af årets första. Vid ett bord midt emot honom satt ett gift par, en gråhårsman

och en ung kvinna, nästan ett barn. Henri anslog hennes ålder till sexton år. Han iakttog dem, studerade dem, och när han slutat sin middag och fått sin räkning, bad han om en blyertspenna och skref på baksidan af notan:

Som en vanlig handelsvara blef hon såld för myntad t guld saluhallen var salongen, faderns slagord hette skuld.

Och hon såldes, och hon köptes; — tårar skymde hennes blick, — men reversen öfverkorsad för sin dotter fadern fick.

Det var på dessa vers, han sedan byggde sin pjäs. Den skulle bli ett slag i ansiktet på samhället, som tillstädj er dylika äktenskap.

Henri gick med friskt mod till arbetet. Han trodde på sig själf och sin saks rättvisa, och alexandrinerna fingo en flykt och skärpa, som ovillkorligen måste rycka åhörarne med sig och komma dem att erkänna orättvisan af att utplåna kärleken ur en ung kvinnaslif och stänga in henne i ett naturvidrigt äktenskap, i hvilket hon antingen måste döda begäret att älska

— att älska en man, hvars ålder svarade mot hennes och som kom henne till mötes med den första kärlekens hela berusande vårdoft — eller också bryta mot hvad man kallar plikt och moral och älska på trots, men också under den blytunga känslan af att ha offrat sin heder.

Henris pjäs skulle likväl aldrig ha blifvit färdig, om det icke i rummet näst intill hans funnits en liten sömmerska, som hette Francisquine — Francisquine Arnot.

Henri hade öfveransträngt sig. Den spänning, i hvilken han befann sig, nattvaket och bekymren togo slutligen ut sin rätt. En morgon, när han vaknade efter att ha påklädd kastat sig på sängen för att njuta några timmars hvila, kände han sitt hufvud värka, under det hans kropp skakades af frossbrytningar. Då portvakterskan, som städade åt honom, kom in i rummet, låg han i full yrsel. En kvinna är alltid meddelsam. Portvakterskan inberättade saken för mademoiselle Francisquine, och från denna stund stannade den unga flickan som sjuksköterska vid Henris bädd.

Hon kände Henri sedan långt tillbaka. De hade träffats på balkongen, som var gemensam för de båda rummen, de hade pratat om ditt och datt någon solig morgonstund, medan Paris ännu mornade sig, och de hade slutat med att bli vänner. Henri hade anförtrott sin unga granne, hvad som låg honom närmast om hjärtat — hans författarskap — och dethände allt som oftast, att han läste upp för henne där ute på den ensliga balkongen en eller annan dikt, som han skrifvit under nattens lopp. Francisquine var förtjust, var rörd. Det unga, adertonåriga hjärtat var så lätt mottagligt för intryck, och en vacker dag öfverraskade hon sig själf med att rodna, då hon helt tyst för sig själf nämnde den unge poetens namn.

Henri hade aldrig känt någonting ditåt för Francisquine Arnot. Han höll af henne som en varelse, hvilken delade hans enslighet, som en vän, till hvilken han kunde förtro sig, utan att behöfva frukta för att bli tillbakastött. Han hade till och med berättat henne om Sidonie, frågat henne på samvete, om hon trodde, att Sidonies kärlek var annat än ren egoism. Den unga flickan hade svarat nej. Detta nej sårade Henris egenkärlek en smula, och han talade aldrig mer om Sidonie, men Francisquine kunde aldrig glömma henne.

Hade Francisquine varit vacker, är det antagligt, att hon blifvit för Henri långt mera än nu. Som hon nu var ful, blef hon det icke. Substantivet kärlek och verbet älska forekommo aldrig i deras samtal. Den enda artighet, Henri hade sagt henne, var: »Ni har arabögon och Cendrillons fötter!», en artighet som han hviskade till henne mellan ett par bloss på sin cigarrett en ljum och månljus september af ton. Han menade egentligen ingenting med det, men han var i stämning, och då går det så lätt att säga artigheter till fruntimmer.

Under sin sjukdom, en svår nervfeber, lärde han sig först att rätt uppskatta Francisquine, att sättavärde på hennes öegenyttiga själfuppoffring, och då han som konvalescent tog hennes lilla hand i sin, låg det också verklig mening i hvad han sade henne: »Ni är ett helgon, mitt skyddshelgon, Squine!» Och så drog han henne intill sig och kysste henne.

Och hon hade också varit hans skyddshelgon. Utan den omsorgsfulla vård, hon ägnat honom, skulle han

säkerligen icke repat sig, och hade hon inte fallit på den idén, att, honom ovetande, lägga in sina sparpenningar i ett kuvert och sända dem till honom »från en okänd vän», skulle han stått på bar backe vid sitt tillfrisknande. Nu däremot blef Henri frisk och hans pjäs färdig.

Han hade segrat.

När ridån fallit för sista gången, var Henri inte längre en okänd storhet. Kvinnorna i salongen —

från kvinnan af värld till kvinnan af folket--

tyckte sig stå i tacksamhetsskuld till honom, och männen erkände, att han hade rätt, Oaktadt han gisslat deras egoism och vågat betvifla deras »heliga rätt» att kasta sten på kvinnan. Studenterna höjde honom till skyarna, och man samlades i klunga utanför teatcm för att om möjligt få fatt i honom och föra honom i triumf till något kafé, där man minnsann icke skulle tveka att låta korkarna springa.

Ja, han hade segrat!

Skådespelarne sade honom det, när han kom ned på scenen för att tacka dem, och Sidonie erkände det tyst för sig själf, när hon med ett frestande småleende på läpparna och någonting farligt i ögonen steg ut för trapporna för att bege sig till sin vagn. Ochdär hon gick fram, smög sig ett sorl af beundran efter henne, och under denna korseld af talande blickar kände hon på sig, att hon i kväll var emotståndligt vacker. Också hon skulle segra! Hon hade skickat honom sitt visitkort under en mellanakt och uppe i ena kanten stod det lilla frestarordet »kom»!

Henri var berusad, drucken af triumf, och med triumfen vände den gamle Henri — den älskvärde, lättsinnige och en smula öfvermodige Henri — tillbaka, och det var med ett litet spotskt leende han tänkte på Sidonie, när han läste detta »kom» på hennes visitkort. Han skulle också komma, men endast för att förödmjuka henne genom att lämna henne för alltid.

Men Sidonie var en kvinna, som grundligt förstod konsten att hålla en man kvar. . .

Det var en förfärlig känsla af öfvergifvenhet, som kom öfver Francisquine, när hon gick ifrån teatern. Hon kände, att nu gled han bort ifrån henne, buren af applåder och bravorop, gled ut i solljuset till gyllene festpokalers glans, frestande ögonkast och snärjande smekningar.

Sorgen öfverväldigade henne. Hon stödde sig mot en annonskiosk och grät, grät som om hjärtat velat brista.

Det dröjde några dagar, innan Henri vaknade till besinning, innan han kunde slita sig lös.

Hans första tanke var Francisquine — han hade glömt att tacka henne!

Snart mätte han den mörka, krokiga trappan med långa steg och famnen full af doftande, halfutspruckna

Tärnö Maria

rotömrosor. I fickan bar han ett smycke åt henne. Han längtade efter att få råka henne, att få tacka henne, att få strö rosorna öfver henne och fästa smycket på hennes arm. Hvad var till sist Sidonie, den egennyttiga, bedårande, lockande, frestande Sidonie mot Francisquine, ren och kysk som den äkta pärlan, infattad i armbandets guld.

Men öfver kammarens enkla möbler, öfver det vax-ade golf vet, öfver den tysta symaskinen sväfvar ett dödande gift, och det utgår ett starkt kolos från den kallnade kaminen.

Henri störtar fram till bädden, och det faller ett regn af söndersmulade rosor, af doftande skära blad öfver Francisquine Arnots stelnade lik. Och han böjer sig öfver henne, kysser henne och hviskar:

»Stackars Squine. . . du skulle aldrig ha älskat mig!»NÄR SVALORNA FLYTTADENu ha svalorna flyttat!»

Det var lilla Karin Solsken — som vi kallade henne — som anförtrodde mig detta, då jag en genomskinligt klar höstdag steg ut på den af rödt vildvin täckta verandan.

»Nu ha svalorna flyttat!»

Och hon pekade i barnslig sorg upp mot de öfver-gifna svalbon, som kransade taklisten.

Hon hade rätt, min lilla åttaåriga vän. Svalorna hade flyttat tidigt i den violetta och orangefärgade morgongryningen, flyttat för att inte återvända förr än nästa vår, och jag kan icke neka till, att jag delade barnets saknad.

Det var ju det första, säkra hösttecknet — signalen att ett vaktombyte hade ägt rum mellan sommaren och hösten. Nu skulle det bli så tyst i mitt arbetsrum, och jag skulle inte längre få skrifva vid svalkvit-ter.

Ty ni skall veta att ofvanför mina fönster hade svalorna byggt sina bon, fostrat sina ungar, hållit sina flygöfningar och kvittrat hela sommaren om. Vi hade lärt känna hvarandra och blifvit goda vänner. De slogo sig utan tvekan ned på fönsterblecket och berättade om lif vet i sin luftiga värld, de biktade sina hushållsbekymmer, anförtrodde mig sina äfventyrunder varmare luftstreck och hur många ungar de nu hade i boet — ja, de gåfvo mig till lifs en hel liten krönika om allt det underbara, som tilldrar sig mellan himmel och jord.

Och nu, när lilla Karin Solsken med ett sorgset tonfall berättade mig att svalorna, våra gemensamma små vänner, dragit sina färde, nu, när det låg höst öfver fjärden, skogen och de gulnade markerna, rann mig en af svalornas sommarsagor i minnet, och jag tog den lilla förstämda yrhättan på mitt knä och berättade hvad jag en julimorgon fått höra.

Det brutna röda tegeltaket på en gammal svensk herrgård gaf en gång fäste åt ett litet grått svalbo. Det hängde alldeles bredvid takrännan, som nere på gården mynnade ut i ett grinande drakhufvud. I det mjuka nästet bodde en familj, bestående af svalpappa och svalmamma och två döttrar, hvilka till sina lynnen voro så olika, att man hade svårt för att tro dem vara syskon. Den äldre var själfvisk och såg med stort förakt ned på sparfvarna som fågelvärldens luffare och gatpojkar. Den yngre var en liten älskvärd och smeksam svalunge, afhållen af hela den bevingade världen. Hon hade alltid ett vänligt kvitter åt hvarje sorgsen fågel, som satt tvär och trumpen med hufvudet under vingen. Ja, till och med mjöl-narens stora gråa katt, Alexander, krökte rygg och spann af kärlek vid hennes åsyn och kom hon honom någon gång för nära, blundade han för att icke falla i frestelse. Så älskad var hon.

Men den unga svalfrökens nedlåtenhet föll intemamma och pappa i smaken. De härstammade från en urgammal egyptisk familj, som genom århundraden byggt bland tempelhvalf och kungaborgar, och då kan man ju lätt tänka sig, att de inte ville se sin dotter sällskapa med luftens småfolk och tig-garfölje — grönsiskor, bofinkar och sparfvar.

»Du får lof att vara på din kant,» brukade svalmamma säga. »Det duger alldeles inte för en svalfröken att vara si så där gemen af sig — håll dig på din kant, min flicka!»

Och så tog hon för sig af myggsteken, men den unga fröken bara skrattade och påstod till mammas förfäran, att alla fåglar voro lika: alla hade de vingar och näbb.

»Men en skillnad är det dock,» menade svalpappa och spände ut bröstet. »Det är inte alla, som ha råd att bo i riktiga lerhus och smörja sig med myggstek.

— Tänk bara på lärkhanen, den slarfven, han ...»

»Låt oss tala om någonting annat!» kvittrade svalan. Och hade hon inte varit så svart, hade hon alldeles säkert rodnat som en ung flicka, hvilken man bryr för hennes tycke, och att svalungen och lärkhanen hade ett tycke för hvarandra — ja, det var då alldeles solklart!

Lärkhanen bodde som en oförfalskad naturpoet och dagdrifvare under bar himmel och sjöng gjorde han dagen i ända.

Och hur han sjöng!

Friska, glittrande melodier, genomskinliga som vårluften, lif vande som solsken el ter regn. Det var ett ungt hjärta, som gaf sig luft i toner. Och alltfolket lyssnade. Men han skördade hvarken guld eller ordnar för sin sång. En naturpoet! ... en visdiktare! — hvad var det nu med den?

Men det gaf lärkan så många som flyger och far. Hon sjöng för torparen, som plöjde åkern i sitt anletes svett, för den fattige studenten, som gick och diktade sagospel i skogen, för bondflickan, som med en förälskad fråga plockade prästkragens hvita kronblad

— och alla förstodo de hans sång. Ja, det gjorde den unga, svartögda svalan också, när hon stack ut det lilla hufvudet genom boet och såg den älskade högt uppe bland skyarna, svinnande i purpur och gull.

Då var han hennes sval drömmars unge hjälte. Men hon visste inte, att det var om henne han sjöng, när han diktade som vackrast ...

Till sist kom den dag, då poeten beslöt att göra allvar af sin kärlek och fria.

Fria!

Han tänkte med förskräckelse på, hvad detta ord innebar. Binda sig, få släkt, bli familjeförsörjare. Och så själf va frierit!

Men han tog mod till sig, putsade fjädrarna — hvad han tyckte han såg tarflig ut, när han synade sig med bäcken till spegel — och så satte han sig midt i den doftande klöfvern att gnola igenom sitt frieri. Det var nu tvärt emot en lärkas vana att inte gå igenom sina stycken i luften. Men han vågade inte. Då skulle han ju ha sett den ståtliga herrgården, vaktad af de hundraåriga lönnarna. Och den synen skulle alldeles ha betagit honom modet att fria till en ung svalfröken, som hade en pappa med en sådan samhälls-ställning — familjen bodde ju under samma tak som brukspatron själf.

På allt det där grubblade nu lärkhanen och blef allt hopplösare till mods. Men så drog han till med en riktigt befängdt lustig melodi — ja, den var så smittande full af ungdom och lif att till och med de gula käringtänderna, som växte längs dikeskanten, ryckte sig lösa, togo i ring och började dansa.

Och i nästa ögonblick flög lärkan till lerhuset, där hans käresta bodde, för att fria.

När svalpappa hörde sången, stack han helt förnämt ut näbben genom det runda fönstret och frågade:

»Hvad vill han?»

Och lärkan började på nytt att sjunga.

Men slutet på visan blef, att svalpappa sade ett bleklagdt: nej.

En poet var en alldeles för vidlyftig person att ta till svärson. Hvad var han egentligen för något? Om han åtminstone tagit en examen som annat förståndigt folk. Hvar bodde han? Under ett groblad. Det var också en bostad att bjuda en svala! Och födan? — den var väl där efter! Var han mantalsskrif-ven? . . . betalade han sina utskylder? Inte det! Och en sådan skulle en rik herrgårdssvala gifta sig med? Jo, jag tackar. Det var inga små pretentioner. Visste han ingen skam? Nej, ge han sig af ner till sparfvarna hos rättarns! Där träffar han sitt folk — en sparf och en lärka — de passa just för hvar-ann — titta bara på dräkten! — underklass båda två.

— Adjö!Och poeten fick af sked på grått papper. Det hjälpte inte att dikta visor om glittrande sjöar, hvita björkar och blåa himlar — han hade inte något lerhus och ingen myggstek att bjuda på och då — adjö!

Och lärkan flög stum och sorgsen bort från herrgården, flög långt, långt bort . . . ända till en liten ängsbit, som låg liksom bortglömd af lien midt i djupa skogen. Och där sväfvade lärkhanen, lätt som en snöflinga, ned i ensligheten och satte sig under sakta susande gräs att tänka på den han älskade.

Hur väl han mindes det första mötet högt uppe bland de hvita skyarna. Djupt, djupt under dem låg jorden som en praktfull grön smyrnamatta med silf-verstänk här och där, och morgonrodnaden rosenfärgade svagt deras vingar. Hur väl han mindes det lilla svarta hufvudets koketta rörelser — hennes låga, mjuka kvitter! Han kunde ännu känna den lätta smekningen af hennes vinge — se den svarta glansen i hennes ögon!

Och nu!

Iyångsamt, som en klagande ton, höjde lärkan sig i luften — fladdrade uppåt — allt högre uppåt, tills han började

sjunga, först sakta, så högre, till sist jublande, som sjöng han kärlekens hela ungdomliga, trosvarma, öfver själf va döden segrande saga.

Och den unge studenten, som vandrade samman med sin älskade, hvilken i sin snöhvita dräkt lyste som en lilja i den gröna skogen, böjde sig ned mot den hans hjärta höll kär och kysste för första gången de sjuttonåriga läpparna. Då stannade de lutade mot hvarandra i en lång omfamning för att höra lärkan sjunga,och det tycktes dem som låg i den sången allt, hvad i denna stund deras fulla hjärtan kände. . .

Men i sval boet borta vid herrgården gick det hett till.

Svalpappa höll tal och förstärkte sin logik med både näbbar och klor. Mamma grät, och flickorna darrade.

»Det duger inte, min flicka lilla, det duger inte!. . . det blir en skam för hela familjen. Ta då ditt förnuft till fånga. Och i hvilket fall som helst gifter jag dig i morgon dag med en respektabel ung man af vårt eget släkte. Han har fint förspändt och äger hus på kyrktornet. — Si så, inga sura miner! . . . upp med hufvudet! Bröllopet står i morgon.»

Och som pappa sagt, blef det.

Hösten hade kommit.

Kring hela nejden hade bredt sig denna djupa tystnad som kring en likbår. Det var höstens stilla bleka ro med genomskinligt klar luft och en guldton, liksom en helgongloria, kring hela naturen.

Det var endast väderkvarnsvingarna som tycktes lefva — de svängde kring i svindlande fart. Och när de hveno genom luften, lät det som: vi ha så brådtom att mala hvetet, att mala rågen, att mala kornet! Det var höstens sång . . . oföränderligen densamma. Det blef riktigt enformigt i längden.

Och enformigt blef det också för den nygifta unga svalan att ligga ensam och öfvergifven i sval boet uppe på kyrktornet, se ut öfver det gula hösti andska-pet — ramen kring hennes första kärlek — och i längtande tankar följa flyttfågelståget mot söder.

Hvilka oändligt långa dagar! — hvilka ännu oändligt längre nätter!

Ve öfver den unge herrn på herrgården! Det var hans jaktgevär och hans ärelystnad som voro skulden till detta. Men hvarför ska man också anse det för en bragd att kunna träffa en svala i flykten?

Hennes ena vinge hade rispats af hageln. Och hon måste stanna, då vingarna icke hade styrka nog att bära henne öfver hvita alper och djupblått haf. Hon måste stanna, lämnad kvar af alla de andra. Nej, icke af alla. Hennes man dröjde hos henne. Han ville se om icke vingen till sist skulle läkas, skulle få sin kraft igen. Och vingen läktes verkligen, men krafterna voro borta.

»Res!» hviskade hon. »Hvarför skall du stanna och dö?»

Och när ett nytt svaltåg — årets sista — drog fram öfver herrgården, tog hennes man farväl af henne och sällade sig till de bortdragande.

Och den stackars lilla svalan var alldeles ensam.

På matta vingar flög hon omkring i den disiga, kalla höstluften för att möjligen fånga någon insekt, och dödgräfvarn, där han stod lutad mot sin spade, tänkte inom sig, när han följde hennes flykt: du har inte långt kvar, lilla vän!

Och en novembermorgon med hög, klar himmel och rimfrost öfver grenarna, så man kunde inbilla sig att det var i maj och fruktträden blommade, kände svalan att lifvet nalkades sitt slut. Men hon led inte— det var tvärt om som en stilla lycka kommit öfver henne. Och samlande sina sista krafter, spände hon ut de frusna små vingarna och flög ut ur boet: hon ville dö som hon lefvat — i den fria rymden — bland solglitter och hvita skyar — där han hade sjungit.

Så sjönk hon till sist utmattad ned på de frosthvita tufvorna, och med en suck af lättnad gömde hon det trötta lilla

hufvudet under den ännu mjuka, värmande vingen.

Men var hösten redan förbi, vintern öfver och hade våren redan kommit?

Var det inte en lärka, som sjöng däruppe. . . högt, högt öfver henne?

Jo, det var en lärka.

Det var lärkhanen, som återvändt till snöns och de röda stugornas land, sedan han förgäfves sökt den han älskade bland fallna tempel, halft begrafna i gyllene sand, under Afrikas i blekgrönt skiftande himmel.

Och här återfann han henne döende på den frusna marken, bland de frosthvita tufvorna.

Men när våren kom och snön smälte undan, staren hvisslade i björktopparna och ärlorna trippade på åkern, hittade studenten, som var informator på herrgården, bland bjärt gröna blad och blå sippor en ungsvala och en lärka tätt bredvid hvarandra. Och med ett vemodigt leende visade han de döda fåglarna, liggande i hans öppna hand, för den unga herrgårdsfröken.

»Se, min älskade,» sade han, »detta är vårt öde!»INNEHÅLL.

I Hvarje vecka i # under år 1912 ©

Er bok i storlek lika med denna för 25 öre Ahlén & Åkerlunds svenska romaner fill 25 öre.

En epok i den sverska bokhandelns historia.

Alla som under år 1912 prenumerera på Vecko-Journalen erbjudas nu en förmån, som man förut näppeligen kunnat drömma om En romanbok, i storlek som denna och med 160 sidor samt oftast fckrifven af svensk författare, kommer nämligen att medfölja hvarje nummer af Vecko-Journalen under år 1912 emot en tilläggsafgift för hvarje gång af blott 25 öre. Ny bok för hvarje nummer. Under året erhålles sålunda en boksamling omfattande 52 volymer, hvarje volym innehållande romaner och berättelsesamlingar, de allra flesta af svenska författare.

En stor och värdefull boksamling sålunda för ENDAST 18 KRONOR.

Alla torde hafva sig bekant hvilken uppmärksamhet Åhlén & Åkerlunds enkronasböcker tilldrogo sig vid sitt första framträdande. I pressen betecknades redan de såsom epokgörande för den svenska bokhandeln. Att för blott en krona erhålla en fint och konstnärligt utstyrd bok, som därtill oftast var ett originalarbete af svensk författare, det var ju också onekligen någonting uppseendeväckande. Och det blef också uppskattadt från allmänhetens sida. På blott ett par år såldes en million exemplar. Med skäl kunna vi därför antaga att detta nya

uppslag

— Romaner af Svenska forfaffsre för 25 öre —

skall blifva i än kögre mån gouteradt. Visserligen finnas förut 25-öresböcker, men dessa äro undantagslöst öfversättningar af gamla utländska böcker. Alla öfverträffas (Jp af den stora nyheten: Åhlén & Åkerlunds svenska romaner till 25 öre. Detta att för en summa af 25 öre erhålla en fint och konstnärligt utstyrd bok, innehållande oftast en roman af svensk författare, det öfverstiger allt hvad man hittills kunnnt drömma om på bokmarknadens område. Det är en exceptionell nyhet.

Enhvar som för 1912 abbonerar på

VECKO-JOURNALEN MED BILÄGGSHÄFTE

kommer i atnjutande af denna förmån att med hvarje nummer af tidningen äfven erhålla en af

Åhlén & Åkerlunds svenska romaner.

Ingen bör försumma detta enastående tillfälle.

Åhlén & Åkerlunds Förlaj.

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på http://runeberg.org/dftarno/.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på https://arkivkopia.se/sak/runeberg-dftarno.

Filen skapad 2018-12-17 12:22:29.552532